

ਕੈਨੇਡਾ ਦਰਪਣ

11 ਮਈ, 1984

May 11, 1984

ਸੰਪਾਦਕ: ਦਰਸ਼ਨ ਗਿੱਲ

ਇਹ ਪੀ ਡੀ ਐਫ ਫਾਈਲ ਸੁਖਵੰਤ ਹੁੰਦਲ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਸ਼ਿਵਦੇਵ ਸਿੰਘ ਹੁੰਦਲ ਅਤੇ ਮਾਤਾ ਹਰਬੰਸ ਕੌਰ ਹੁੰਦਲ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿੱਚ
ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ।

ਸ੍ਰੋਤ: ਕੈਨੇਡਾ ਦਰਪਣ ਦਾ ਇਹ ਅੰਕ ਚਰਨਜੀਤ ਕੌਰ ਗਿੱਲ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇਆ।

ਕੈਨੇਡਾ ਦਰਪਣ

P.O. BOX 67344 STN. 'O'
VANCOUVER, B.C. V5W 3T1

Vol. 3 No. 17 Weekending May 11, 1984
Editor's Res. PHONE. (604)321-6360

The Canada Darpan
Punjabi Weekly Newspaper

ਮੋਗੇ ਵਿਚ ਸੱਤ ਵਿਅਕਤੀ ਹਲਾਕ ਜਥੇਦਾਰਾਂ ਵਲੋਂ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਯਤਨ ਅਰੰਭ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ — ਦੋਹਾਂ ਸੱਤਾਂ ਵਿਚ ਆਪੋ ਵਿਚ ਵਿਰੋਧਤਾ ਬਹੁਤ ਵੱਧ ਗਈ ਹੈ ਪੰਜਾਂ ਤਖਤਾਂ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਸਾਹਿਬਾਨ ਇਸ ਗੱਲ ਦੇ ਯਤਨ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਦੋਹਾਂ ਸੱਤਾਂ ਵਿਚ ਸਮਝੌਤਾ ਹੋ ਜਾਵੇ। ਜਥੇਦਾਰ ਸਾਹਿਬਾਨ ਨੇ ਇਹ ਐਲਾਨ ਵੀ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਗੋਲੀ ਨਾ ਚਲਾਈ ਜਾਵੇ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਟੋਰਚਰ ਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਖੂਨ ਖਰਾਬਾ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਪਵਿਤਰਤਾ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ। ਕੋਈ ਨਾਹਰੇਬਾਜ਼ੀ ਵੀ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਜੇ ਬੰਦੇ ਵੀ ਇਸਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨਗੇ ਉਹਨਾਂ ਵਿਰੁਧ ਸਖਤ ਐਕਸ਼ਨ ਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਇਹ ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਹੁਕਮਨਾਮਾ ਹੈ।

ਤਲਵੰਡੀ ਦਲ ਦੇ 30 ਵਿਅਕਤੀ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚੋਂ ਉਠ ਕੇ ਚਲੇ ਗਏ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ — ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਜੋ 155 ਐਮ. ਐਲ. ਏ., ਜ਼ਿਲਿਆਂ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰਾਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਹੋ ਰਹੀ ਸੀ ਉਸ ਵਿਚੋਂ ਤਲਵੰਡੀ ਦਲ ਦੇ ਸਮਰਥਕ ਤੀਹ ਵਿਅਕਤੀ ਉਠ ਕੇ ਚਲੇ ਗਏ। ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬ੍ਰਹਮਪੁਰਾ, ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਦੇ ਭਰਾ ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਅਤੇ ਕੁਝ ਹੋਰ ਲੋਕ ਵੀ ਸੱਤ ਭਿਡਰਾਂਵਾਲੇ ਵੱਲ ਚਲੇ ਗਏ। ਸੱਤ ਭਿਡਰਾਂਵਾਲੇ ਦੇ ਇਕ ਸਮਰਥਕ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡਾ ਉਦੇਸ਼ ਹੁਣ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਅਤੇ ਲੋਂ ਗੋਵਾਲ ਦੇ ਹੱਥੋਂ ਤਾਕਤ ਲੈ ਲੈਣ ਦਾ ਹੈ।

ਮੋਗੇ ਵਿਚ ਆਲ ਇੰਡੀਆ ਸਿੱਖ ਸਟੂਡੈਂਟਸ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਵਰਕਰ ਤੇ ਬੀ. ਐਸ. ਐਫ. ਵਿਚ ਗੋਲੀ ਚੱਲੀ

ਮੋਗਾ — ਮੋਗੇ ਦੇ ਮੇਨ ਬਜ਼ਾਰ ਵਿਚ ਡਾ. ਸ਼ਾਮ ਲਾਲ ਦੇ ਹਸਪਤਾਲ ਦੇ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਸਥਿਤ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਵਿਚ ਤਿੰਨ ਸੌ ਦੇ ਕਰੀਬ ਆਲ ਇੰਡੀਆ ਸਿੱਖ ਸਟੂਡੈਂਟਸ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਵਰਕਰ ਇਕੱਤਰ ਹੋਏ। ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਮੋਗਾ ਸੀ ਕਿ ਸੱਤ ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਭਿਡਰਾਂਵਾਲੇ ਦੇ ਭਰਾ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। ਦੋ ਤੋਂ ਸਾਢੇ ਸੱਤ ਵਜੇ ਦੇ ਦੁਰਮਿਆਨ ਕਰਵਿਓ ਦੇ ਢਿੱਲੇ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੇ ਬਾਹਰ ਆਏ ਅਤੇ ਰੇਲਵੇ ਲਾਈਨ ਤੇ ਸਿਗਨਲ ਦੀ ਤੱਤ ਫੌੜ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ। ਜਿਸਤੋਂ ਬੀ. ਐਸ. ਐਫ. ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਗੋਲੀ ਚੱਲੀ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਵਿਚ ਪਨਾਹ ਲਈ ਅਤੇ ਪੁਲੀਸ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਾਡੇ ਕੁਝ ਬੰਦੇ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋ ਗਏ ਹਨ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਲੈ ਜਾਓ। ਪਰ ਪੁਲੀਸ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਇਕ ਚਾਲ ਸਮਝਿਆ ਦੱਸਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਮੁਨੱਭੇ ਵਿਚ ਸੱਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਮਾਰੇ ਜਾਣ ਦੀ ਸ਼ੰਕਾ ਹੈ।

‘ਖਾਲਿਸਤਾਨੀ ਕੌਂਸਲ’ ਤੇ ‘ਦਲ ਖਾਲਸਾ’ ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਦੀ ਮਿਆਦ ਵਧਾ ਦਿਤੀ ਗਈ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ — ਗੋਊਟਰ ਦੀ ਖਬਰ ਅਨੁਸਾਰ 1 ਮਈ 1984 ਤੋਂ ਨੈਸ਼ਨਲ ਕੌਂਸਲ ਆਫ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਤੇ ਦਲ ਖਾਲਸਾ ਤੇ ਦੋ ਸਾਲ ਦੀ ਪਾਬੰਦੀ ਹੋਰ ਲਾ ਦਿਤੀ ਗਈ ਹੈ। 1982 ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲਾਈ ਗਈ ਸੀ।

ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨਾਲ ਲਗਦੇ ਤਿੰਨੇ ਜ਼ਿਲਿਆਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਤੇ ਫੀਰੋਜ਼ਪੁਰ ਵਿਚ ਹਿੰਸਾ ਦੀਆਂ ਵਧੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਕਾਰਨ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰੀ ਸ਼੍ਰੀ ਪੀ. ਸੀ. ਸੇਠੀ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਪਹੁੰਚੇ ਅਤੇ ਦਹਿਸ਼ਤਪਸ਼ੰਦ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਸਪੈਸ਼ਲ ਟਾਸਕ ਫੋਰਸ ਬਣਾ ਦਿਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਵੱਖਵਾਦੀ ਰੁਤਾਨ ਦੇ ਪਾਤਮੇ ਲਈ ਇਹ ਕਦਮ ਚੁਕਿਆ ਗਿਆ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਹਿੰਦੂ ਸੁਰੱਖਿਆ ਸੰਮਤੀ ਦਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੁੜ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ

ਅੰਬਾਲੇ ਲਾਗੇ ਪੁਲਸ ਨੇ 300 ਹਿੰਦੂ ਸੁਰੱਖਿਆ ਸੰਮਤੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿਚ ਲੈ ਲਿਆ। ਇਹ ਵਿਅਕਤੀ ਭਾਰਤੀਆਂ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਵਲੋਂ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ 2 ਤੋਂ 9 ਮਈ ਤੱਕ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਮੁਜ਼ਾਹਰਿਆਂ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਲਈ ਜਾ ਰਹੇ ਸਨ। ਯਾਦ ਰਹੇ ਕਿ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਭਾਰਤੀਆਂ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਤੇ ਲੋਕ ਦਲ ਦਾ ਫਰੰਟ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੇ ਕਤਲਾਂ ਵਿਰੁੱਧ 9 ਮਈ ਤੱਕ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਮੁਜ਼ਾਹਰੇ ਜਥੇਬੰਦ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ

ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਸਕੱਤਰੀ ਤੋਂ ਮੁਸਤਫ਼ੀ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਚ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਤੇ ਭਿਡਰਾਂਵਾਲਾ ਗਰੁੱਪ ਵਿਚ ਖਾਨਾਜੋਗੀ ਦਾ ਮਾਹੌਲ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਕ ਖਬਰ ਅਨੁਸਾਰ ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਸਕੱਤਰ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੂੰ ਪੰਜ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਕਮੇਟੀ ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਸਿਵਾਰਸ਼ਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਸਕੱਤਰੀ ਤੋਂ ਵੱਖ ਕਰ ਦਿਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਸੱਤ ਲੋਂ ਗੋਵਾਲ ਦੇ ਨੇੜੇ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਤੇ ਭਿਡਰਾਂਵਾਲਾ ਗਰੁੱਪ ਵਲੋਂ ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੋਢੀ ਦੇ ਕਤਲ ਵਿਚ ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ।

ਅੰਦਰ ਪੜ੍ਹੋ :— ਕਾਮਰੇਡ ਹਰਕਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਸੁਰਜੀਤ ਨਾਲ ਮੁਲਾਕਾਤ

ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਵਿਗੜਨ ਦੀ ਮੁਖ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਇੰਦਰਾ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ; ਅਤਿਵਾਦੀ ਵੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਨਹੀਂ — ਕਾਮਰੇਡ ਸੁਰਜੀਤ

ਵੈਨਕੂਵਰ — 20 ਅਪ੍ਰੈਲ ਨੂੰ ਈਸਟ ਇੰਡੀਅਨ ਵਰਕਰਜ਼ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਆਫ ਕੈਨੇਡਾ ਦੀ, ਵੈਨਕੂਵਰ ਵਿਚ ਇਕ ਪਬਲਿਕ ਮੀਟਿੰਗ ਨੂੰ ਮਾਰਕਸਵਾਦੀ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਪਾਰਟੀ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਦੀ ਕੇਂਦਰੀ ਕਮੇਟੀ ਅਤੇ ਪੋਲਟ ਬੀਊਰੋ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਕਾਮਰੇਡ ਹਰਕਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਸੁਰਜੀਤ ਨੇ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਜੋ ਕੁਝ ਵਾਪਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਉਹ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਸਮੁੱਚੇ ਦੇਸ਼ ਲਈ ਹਾਨੀਕਾਰਕ ਹੈ।

ਉਹ ਇਟਾਲੀਅਨ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਸੈਂਟਰ ਵਿਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਇਕ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਬੋਲ ਰਹੇ ਸਨ ਜਿਸ ਵਿਚ ਪੰਜ ਸੌ ਤੋਂ ਵੱਧ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ। ਮੀਟਿੰਗ ਹਾਲ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਭਰਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਕਾਮਰੇਡ ਸੁਰਜੀਤ ਨੇ ਸਨ। ਖਾਲਿਸਤਾਨੀਆਂ ਅਤੇ ਨਕਸਲੀਆਂ ਦੇ ਗਰੁੱਪਾਂ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੁਝ ਲੋਕਾਂ ਇਹ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਕਿ ਮੇਰੇ ਵਿਚਾਰ ਲੋਕਾਂ ਤਕ ਪਹੁੰਚ ਨਾ ਸਕਣ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਜੋ ਤਰੱਕੀ ਲਈ ਲੜਦਾ ਹੈ ਉਸਨੂੰ ਅਜਿਹੀਆਂ ਰੁਕਾਵਟਾਂ ਪੇਸ਼ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹੀ ਹਨ। ਕਰਾਂਤੀ ਦੇ ਰਾਹ ਤੇ ਚੱਲਦਿਆਂ ਅਨੇਕਾਂ ਕਸ਼ਟ ਜਰਨੇ ਹੀ ਪੈਂਦੇ ਹਨ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਦੇਣੀਆਂ ਹੀ ਪੈਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਸਾਡੀ ਮੰਜ਼ਲ ਬੜੀ ਦੂਰ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਗਦਰੀ ਸੂਰਬੀਰਾਂ, ਬੰਬਰ ਅਕਾਲੀਆਂ, ਦੋਸ਼ ਭਗਤਾਂ ਅਤੇ ਜਮਹੂਰੀ ਲਹਿਰ ਦੇ ਘੁਲਾਟੀਆਂ ਦਾ ਵਿਰਸਾ ਲੈ ਕੇ ਚੱਲੇ ਹਾਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਸਾਡਾ ਘੋਲ ਉਨੀ ਦੇਰ ਜਾਰੀ ਰਹੇਗਾ ਜਿੰਨੀ ਦੇਰ ਕੁੱਲੀ, ਗੋਲੀ ਅਤੇ ਚੁੱਲੀ ਦਾ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਮਸਲਾ ਹੱਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਜਾਂਦਾ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਾਡਾ ਦੇਸ਼ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਦਾਰਥਾਂ ਨਾਲ ਭਰਪੂਰ ਹੈ, ਸਾਡੇ ਲੋਕ ਬੜੇ ਮਿਹਨਤੀ ਹਨ। ਅੰਗਰੇਜ਼ ਸਾਮਰਾਜ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਪਛਾੜਿਆ ਰੱਖਿਆ ਹੈ। ਅੰਗਰੇਜ਼ ਤੋਂ ਮਗਰੋਂ ਜੋ ਹਕੂਮਤ ਆਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਜੋ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ, ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਸਗੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਘਰ ਘਾਟ ਛੱਡ ਕੇ ਬਦੇਸ਼ਾਂ ਵੱਲ ਜਾਣ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ 50 ਵੀਸਦੀ ਭਾਰਤ ਦੀ ਆਬਾਦੀ ਗਰੀਬੀ ਦੀ ਰੇਖਾ ਤੋਂ ਹੇਠ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਆਮਦਨ 60 ਰੁਪਏ ਹੈ। ਜਿਸ ਨਾਲ ਸਿਰਫ 120 ਚਾਹ ਦੇ ਕੱਪ ਖਰੀਦੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਸਰਕਾਰ ਲੋਕਾਂ ਉਪਰ ਸ਼ੋਕਟ ਦਾ ਭਾਰ ਸੁੱਟਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਇਥੇ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿਚ ਵੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਸਾਨ ਨੂੰ ਕਣਕ ਦਾ ਯੋਗ ਪੁੱਲ ਨਾ ਦੇਣ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਨਿੰਦਾ ਕੀਤੀ ਕਿ ਭਾਅ ਵਿਚ ਇਕ ਰੁਪਏ ਦਾ ਵਾਧਾ ਇਕ ਵੱਡਾ ਮਜ਼ਾਕ ਹੈ।

ਕਾਮਰੇਡ ਸੁਰਜੀਤ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਦੱਖਣੀ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਇੰਦਰਾ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀਆਂ ਜੜ੍ਹਾਂ ਉਖੜ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਆਂਧਰਾ ਤੇ ਕਰਨਾਟਕ ਦੇ ਗੜ੍ਹ ਟੁੱਟ ਗਏ ਹਨ, ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਤੇ ਕੇਰਲਾ ਵਿਚ ਉਹ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਹੋ ਨਹੀਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਬੇਚੈਨੀ ਸਰਕਾਰ ਵਿਰੁੱਧ ਵੱਧ ਰਹੀ ਹੈ। ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਇਸ ਬੇਚੈਨੀ ਨੂੰ ਕੁਰਾਹੇ ਪਾ ਰਹੀ ਹੈ, ਉਹ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਪਾੜਨਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਲੋਕ ਇੰਦਰਾ ਨੂੰ ਚੁੱਛਾ ਨਾ ਫੇਰ ਦੇਣ।

(ਬਾਕੀ ਪੰਨਾ 6 ਤੇ)

ਫਾਰਮਾਂ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ ਖੁਸ਼ਖਬਰੀ

- ਕੰਮ ਹੁਣ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਨਵੰਬਰ ਤੱਕ ਚੱਲੇਗਾ ਜੋ ਕਿ ਫਲੈਟ ਰੇਟ ਤੇ ਘੱਟਿਆਂ ਵਿਚ ਵੀ ਕੰਮ ਹੋਵੇਗਾ।
- ਵਰਕਰਾਂ ਦੇ ਕੰਮ ਤੇ ਜਾਣ ਆਉਣ ਵਾਸਤੇ ਪੂਰੀ ਸਹੂਲਤ ਹੋਵੇਗੀ।
- ਵਰਕਰਾਂ ਦੀ ਸੇਵਟੀ ਲਈ ਕੰਮਪਨਜ਼ੇਸ਼ਨ ਕਵਰ ਹੋਵੇਗਾ

- ਤਨਖਾਹ ਦੇ ਹਫ਼ਤੇ ਬਾਅਦ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ
- ਵਰਕਰਾਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਘਰਾਂ ਤੋਂ ਚੁੱਕਿਆ ਤੇ ਘਰ ਹੀ ਉਤਾਰਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।
- ਵਰਕਰਾਂ ਲਈ ਕੰਮ ਤੇ ਵਾਸਤੂਮ ਦਾ ਪੂਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹੋਵੇਗਾ।

ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ :

Pining Binning Enterprises
Ltd.

ਮੇਜਰ ਸਿੰਘ

ਫੋਨ : 581-1430

ਜਾਂ 584-0726

ਕੈ ਨੇ ਡਾ ਦਰਪਣ

ਹੁਕਮਚੰਦ ਨਾਲ ਬੇਇਨਸਾਫੀ ਤੇ ਧੱਕਾ ਹੋਇਆ

ਵਲੋਂ — ਚਰਨਪਾਲ ਗਿੱਲ

ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਧੱਕੇਸ਼ਾਹੀਆਂ ਆਮ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਕਈ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਭਲੀ ਭਾਂਤ ਦੇਖ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਤੇ ਕਈ ਗੁਪਤ ਤੇ ਅੰਦਰੋਗਤੀ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਕਈ ਧੱਕੇਸ਼ਾਹੀਆਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹਨ ਕਿ ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦੇ ਭਾਵੇਂ ਸਾਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਤਾਂ ਹੋਈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਰੋਗਦਾਰ ਜਾਂ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਦੇ ਲੋਕ ਹਾਂ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਗੋਰੇ ਗਾਹਕ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਚੀਜ਼ ਮਿਲੇ ਤੇ ਸਾਨੂੰ ਪਿਛੋਂ, ਜਾਂ ਗੋਰਿਆਂ ਨੂੰ ਨੌਕਰੀ ਮਿਲ ਜਾਵੇ ਪਰ ਸਾਡੇ ਬੰਦੇ ਨੂੰ ਨਾ ਮਿਲੇ ਭਾਵੇਂ ਉਸ ਕੋਲ ਗੁਣ ਵੱਧ ਹੋਣ। ਪੁਲਸੀਆ ਜਾਂ ਕਈ ਗੋਰੇ ਬਿਨਾਂ ਮਤਲਬ ਤੋਂ ਰੁੱਖੇ ਜਾਂ ਘੁਰਕ ਕੇ ਬੋਲਣ। ਪਰ ਜੇ ਹੁਕਮ ਚੰਦ ਨਾਲ ਹੋਈ ਹੈ ਉਸਦਾ ਅਸਰ ਸਾਡੇ ਲੋਕਾਂ ਤੇ ਹੀ ਨਹੀਂ ਪਰ ਸਾਡੀ ਮਜ਼ਦੂਰ ਜਮਾਤ ਤੇ ਹੋਵੇਗਾ। ਉਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈ:—

ਜਦ ਕਿਸੇ ਮਜ਼ਦੂਰ ਤੋਂ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਤੋਂ ਗਲਤੀ ਹੋ ਜਾਵੇ ਤੇ ਉਸਤੋਂ ਗਲਤੀ ਨਾਲ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦੇ ਸੱਟ ਵੱਜ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਕੰਮਪਨਜ਼ੇਸ਼ਨ ਦੇਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਉਹ ਦੂਸਰੇ ਮਜ਼ਦੂਰ ਤੋਂ ਕੇਸ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਸਨੇ ਬੇਪਰਵਾਹੀ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕੀਤਾ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਜੇ ਕਿਸੇ ਦੀ ਸ਼ਰਾਬ ਪੀਤੀ ਹੋਵੇ ਤੇ ਉਸਤੋਂ ਕੰਮ ਤੇ ਗਲਤੀ ਹੋ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਉਹ ਮਜ਼ਦੂਰ ਨੂੰ ਚਾਰਜ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ ਬਜਾਏ ਇਸਦੇ ਕਿ ਕੰਮਪਨਜ਼ੇਸ਼ਨ ਆਪਣੇ ਕੋਲੋਂ ਪੈਸੇ ਦੇਵੇ। ਭਾਵੇਂ ਕੰਮਪਨਜ਼ੇਸ਼ਨ ਆਪਣੇ ਕੋਲੋਂ ਹੀ ਪੈਸੇ ਦੇਵੇ ਪਰ ਉਹ ਜਿਸ ਮਜ਼ਦੂਰ ਦਾ ਕਸੂਰ ਨਿਕਲੇ ਉਸਤੋਂ ਪੈਸੇ ਉਗਰਾਹਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨਗੇ।

ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਤੋਂ ਕੰਮ ਕਰਦਿਆਂ ਗਲਤੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਕਈ ਵਾਰੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬੇਇਨਸਾਫੀ ਦੀਆਂ ਮੱਤਾਂ ਭੀ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। ਅੱਜ ਤੱਕ ਕਿਸੇ ਮਜ਼ਦੂਰ ਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੇਸ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ।

ਹੁਕਮਚੰਦ ਦੇ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨੇ ਆਪ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਹਵਾ ਦੀ ਟਿਊਬ ਨਾਲ ਉਸਦੇ ਕੱਪੜਿਆਂ ਤੋਂ ਭੂਰ ਸਾਫ਼ ਕਰੇ। ਇਹ ਹਵਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੇਜ਼ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਮਾਸ ਨਾਲ ਭੀ ਲੱਗ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਮਸ਼ੀਨਾਂ ਰਾਹੀਂ ਹਵਾ ਅੰਦਰ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਹੁਕਮਚੰਦ ਦੀ ਕੋਈ ਗਲਤੀ ਨਹੀਂ ਪਰ ਇਸ ਨੂੰ ਕਸੂਰਵਾਰ ਨਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਤੇ ਕਾਫੀ ਵੱਡਾ ਹਰਜਾਨਾ ਪਾ ਦਿਤਾ। ਇਸ ਵਿਚ ਕਈ ਗੱਲਾਂ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਕੀ ਇਹ ਪਹਿਲਾਂ ਇਹੋ ਜਿਹਾ ਕੇਸ ਹੁਕਮਚੰਦ ਤੇ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਹੋਇਆ ਕਿ ਇਹ ਹਿੰਦੂ ਸੀ? ਕੀ ਕੋਰਟਾਂ ਵਿਚ ਭੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਵਿਚ ਨਸਲਵਾਦ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਉਸਦਾ ਅਸਰ ਜੱਜਾਂ ਤੇ ਭੀ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ? ਜਿਹੜੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦਾ ਕੋਰਟਾਂ ਵਿਚ ਵਾਹ ਪਿਆ ਹੈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਭਲੀ ਭਾਂਤ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਕੀ ਵਤੀਰਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਇਹ ਨਹੀਂ ਸੋਚਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਕਿ ਹੁਕਮ ਚੰਦ ਦਾ ਹੀ ਨੁਕਸਾਨ

ਪੰਜਾਬੀ ਲਿਟਰੇਰੀ ਐਂਡ ਕਲਚਰਲ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਵਿੰਨੀਪੈਗ ਵਲੋਂ

ਉਘੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤਕਾਰ ਡਾ: ਵਿਸ਼ਵਾ ਨਾਥ ਤਿਵਾੜੀ ਸੰਬੰਧੀ ਸ਼ੋਕ ਮਤਾ !

ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਸਭਾ, ਵਿੰਨੀਪੈਗ ਡਾ: ਤਿਵਾੜੀ ਦੀ ਘਿਨਾਉਣੀ ਮੌਤ ਤੇ ਸਭਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਰਵਾਰ ਨਾਲ ਦੁੱਖ ਸਾਂਝਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਡਾ: ਤਿਵਾੜੀ ਹੋਰਾਂ ਨੇ ਜੋ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਫੁੱਲਤ ਕਰਨ ਵਿਚ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਇਆ ਹੈ, ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਣਥੱਕ ਮਿਹਨ ਦਾ ਹੀ ਸਿੱਟਾ ਹੈ, ਜਿਸਨੂੰ ਅੱਖੋਂ ਪਰਖੇ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

ਜਦੋਂ ਵੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਤੇ ਬੋਲੀ ਦੀ ਗਲ ਹੋਵੇਗੀ ਤਦ ਡਾ: ਤਿਵਾੜੀ ਹੋਰਾਂ ਦਾ ਨਾਂ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਅੱਜ ਸਭ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤਕਾਰਾਂ ਦਾ ਇਖਲਾਕੀ ਫਰਜ਼ ਬਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀ ਆਵਾਜ਼ ਉਥੋਂ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਸ ਕੌਝੀ ਕਰਤੂਤ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦਾ ਪੂਰਾ ਫੈਲਾਉਣ। ਜਿਹੜੀ ਅੱਜ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਫਿਰਕੂ ਅੱਗ ਦੀ ਹਨੇਰੀ ਝੁੱਲ ਰਹੀ ਹੈ, ਉਸਨੂੰ ਨੱਲਣ ਲਈ ਵੀ ਸਾਹਿਤਕਾਰ ਆਪਣੇ ਪੂਰੇ ਯਤਨ ਕਰਦੇ ਰਹਿਣ ਤਾਂ ਕਿ ਡਾ: ਤਿਵਾੜੀ ਵਰਗੇ ਹੋਰ ਸਾਹਿਤਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਫਿਰਕੂ ਅੱਗ ਦੀ ਲਪੇਟ 'ਚੋਂ ਬਚਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ।

ਯੁਵਰਾਜ ਸਿੰਘ ਰਤਨ
ਕਨਵੀਨਰ

ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਹ ਨੁਕਸਾਨ ਮਜ਼ਦੂਰ ਜਮਾਤ ਦਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਵਾਲੇ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦਾ। ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਕਈਆਂ ਨੇ ਠੱਠਾ ਮਖੌਲ ਸਮਝਿਆ ਹੈ। ਪੰਜਾਬੀ ਅਖਾਉਤ ਹੈ ਕਿ ਦੂਸਰੇ ਦੇ ਘਰੇ ਅੱਗ ਲੱਗੀ ਬਸੰਤਰ ਲੱਗਦੀ ਹੈ। ਉਸਤੋਂ ਵੱਧ ਦੁੱਖ ਦੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਬਜਾਏ ਹਮਦਰਦੀ ਜਿਤਾਉਣ ਦੇ ਕਈ ਅਖਬਾਰਾਂ ਵਿਚ ਸੁਰਖੀਆਂ ਨਿਕਲੀਆਂ ਕਿ ਹੁਕਮਚੰਦ ਰਗੜਿਆ ਗਿਆ। ਇਹੋ ਜਿਹੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਬਜਾਏ ਜਖਮ ਤੇ ਮਲਮ ਲਾਉਣ ਤੇ ਲੂਣ ਛਿੜਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਯਾਦ ਰੱਖੋ ਕਿ ਦੁਖੀ ਦਾ ਦਿਲ ਦਿਖਾਉਣਾ ਇਕ ਮਾਰਾਂ ਪਾਪ ਹੈ। ਹੁਕਮਚੰਦ ਦੀ ਅਪੀਲ ਜਾਰੀ ਹੈ।

ਸ਼ੋਕਮਈ ਚਲਾਣਾ

ਸ. ਰਣ ਸਿੰਘ ਸਵਰਗਵਾਸ

ਸਰਦਾਰ ਰਣ ਸਿੰਘ ਸਰਾਂ ਪਿੰਡ ਪਿੰਡੋਰੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਲੁਧਿਆਣਾ ਅਚਾਨਕ ਬੀਮਾਰੀ ਕਾਰਨ ਮੰਗਲਵਾਰ ਤਾਰੀਕ 1 ਮਈ, 1984 ਨੂੰ ਪੁਲਕ ਸਿਧਾਰ ਗਏ ਹਨ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਅੰਤਮ ਸਸਕਾਰ 5 ਮਈ, 1984 ਨੂੰ ਦਿਨ ਸ਼ਨਿਚਰਵਾਰ 11 ਵਜੇ ਹੋਮਿਲਟਨ ਮੋਰਚਰੀ ਵਿਖੇ ਹੋਵੇਗਾ।

Nash N.S. Gill

Barrister & Solicitor

Notary Public

Personal injury & I.C.B.C

claims, Divorces,

Immigration, Estates & Criminal

ਕਾਰ ਐਕਸੀਡੈਂਟ ਵਿੱਚ ਸੱਟ ਲੱਗ ਜਾਣ ਨਾਲ ਇਨਸ਼ੂਰੈਂਸ ਦੇ ਕੇਸ ਤੇ ਡਾਈਵੋਰਸ-ਇਮੀਗਰੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਅਸਟੇਟ ਦੇ ਕੇਸ ਆਦਿ ਹੈਂਡਲ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਮਿਲੇ ਜਾਂ ਫੂਨ ਕਰੋ

Bus. 853-9322

Res. 826-8207

New Office located at :

33232 South Fraser Way
Abbotsford, B.C.

ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ 'ਧਨੋਆ' ਨੇ ਵਿਸਾਖੀ ਬੜੀ ਧੂਮ ਧਾਮ ਨਾਲ ਮਨਾਈ

ਖਾਲਸਾ ਦੀਵਾਨ ਸੁਸਾਇਟੀ ਵੈਨਕੂਵਰ ਦੇ ਨਗਰ ਕੀਰਤਨ (ਜਲੂਸ) ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਧਨੋਆ ਦੇ ਪ੍ਰਵਾਰ ਨੇ ਵਿਸਾਖੀ ਦਾ ਦਿਨ ਬਹੁਤ ਹੀ ਧੂਮ ਧਾਮ ਅਤੇ ਸ਼ਾਨ ਨਾਲ ਮਨਾਇਆ। ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਧਨੋਆ ਦਾ ਘਰ ਨਗਰ-ਕੀਰਤਨ ਦੇ ਰਸਤੇ ਵਿਚ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਜਲੂਸ ਦੇ ਸਵਾਗਤ ਲਈ ਆਪਣਾ ਘਰ ਰੰਗ ਬਰੰਗੀਆਂ ਝੰਡੀਆਂ ਅਤੇ ਕੇਸਰੀ ਅਤੇ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਝੰਡੇ ਲਾ ਕੇ ਸਜਾਇਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਉਹਨਾਂ ਨਗਰ ਕੀਰਤਨ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸੰਗਤਾਂ ਵਾਸਤੇ ਖਾਣ ਪੀਣ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਵੀ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਹ ਸਭ ਕੁਝ ਵੇਖ ਕੇ ਦੂਸਰੀਆਂ ਕਮਿਊਨਿਟੀਆਂ ਉਤੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਚੰਗਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਿਆ।

ਸ: ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਧਨੋਆ ਵਿਸਾਖੀ ਦੇ ਮਹਾਨ ਤੇ ਪਵਿਤਰ ਦਿਹਾੜੇ ਤੇ ਖਾਲਸਾ ਦੀਵਾਨ ਸੁਸਾਇਟੀ, ਰੋਸ ਸਟਰੀਟ ਵਲੋਂ ਹਰ ਸਾਲ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਨਗਰ ਕੀਰਤਨ ਦੇ ਆਯੋਜਨ ਕਰਨ ਦੀ ਸਲਾਘਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਸਮੂਹ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਵਿਸਾਖੀ ਦੀ ਲੱਖ ਲੱਖ ਵਧਾਈ ਦਿੰਦੇ ਹਨ।

ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਿੰਘ ਟੈਂਪਲ ਡੈਲਟਾ-ਸਰੀ

7050 - 120 ਸਟਰੀਟ ਸਰੀ ਵਿਖੇ
ਸਹਾਇਕ ਗ੍ਰੰਥੀ - ਕੰਮ - ਪੰਜਾਬੀ
ਅਧਿਆਪਕ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ

ਜੇ ਗੁਰਬਾਣੀ ਅਤੇ ਗੁਰਮਤ ਬਾਰੇ ਪੂਰੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਰੱਖਦੇ ਹੋਣ। ਟੀਚਿੰਗ ਦਾ ਤਜਰਬਾ ਹੋਵੇ।

ਤਨਖਾਹ ਯੋਗਤਾ ਅਤੇ ਤਜਰਬੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿਚ ਦਰਖਾਸਤਾਂ ਤਜਰਬੇ ਅਤੇ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵੇਰਵੇ ਸਮੇਤ ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੇ ਪਤੇ ਤੇ 20 ਮਈ ਤੱਕ ਪੁੱਜ ਜਾਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ।

ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਟੈਲੀਫੋਨਾਂ ਤੇ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ:—

946-1866 ਮਲਕੀਤ ਸਿੰਘ ਦੁਸਾਂਝ
584-1575 ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ

VIDEO MART

3369 'A' KINGSWAY (near Joyce) VANCOUVER, 438-3355

ਸਾਡੇ ਕੋਲੋਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਪੰਜਾਬੀ, ਹਿੰਦੀ, ਗੁਜਰਾਤੀ ਮੂਵੀਆਂ ਮਿਲ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਵੀਡੀਓ ਮਸ਼ੀਨਾਂ ਤੇ ਟੀ. ਵੀ. ਵੀ ਮਿਲਦੇ ਹਨ।

FAST SERVICE GUARANTEED

MAIL ORDERS ACCEPTED

GUARANTEED
PRINTS

ਵਧੀਆ ਪ੍ਰਿੰਟਾਂ ਲਈ ਹਮੇਸ਼ਾ ਕਿੰਗਜ਼ਵੇ ਤੇ ਵੀਡੀਓ ਮਾਰਟ ਨੂੰ ਯਾਦ ਰੱਖੋ

NARINDER JASWAL

JOGA S. MANN

ਪੰਜਾਬ ਦਰਪਣ

ਰੀਟਾਇਰਡ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਪੁਲੀਸ ਬਚਨ ਸਿੰਘ ਦਾ ਕਤਲ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ — ਇਥੇ ਇਕ ਰੀਟਾਇਰਡ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਪੁਲੀਸ ਬਚਨ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਪਤਨੀ ਅਮਰਜੀਤ ਕੌਰ ਸਮੇਤ ਕਤਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਮਜ਼ੀਨਾ ਰੋਡ ਤੇ ਉਹ ਦੋ ਰਕਸ਼ਿਆਂ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਪਰਵਾਰ ਸਮੇਤ ਜਾ ਰਹੇ ਸਨ। ਇਕ ਰਕਸ਼ੇ ਵਿਚ ਉਹ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਅੱਗ ਰਖਸ਼ਕ ਸਨ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਵਿਚ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਪਤਨੀ ਅਮਰਜੀਤ ਕੌਰ ਅਤੇ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਪੁਲੀਸ ਬਚਨ ਸਿੰਘ ਸਨ। ਦੋ ਦਹਿਸ਼ਤ ਪੰਸਦ ਆਏ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਗੋਲੀ ਮਾਰ ਕੇ ਅੱਗ ਰਖਸ਼ਕ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਫਿਰ ਬਚਨ ਸਿੰਘ ਨੂੰ। ਇਸ ਪੁਲੀਸ ਅਫਸਰ ਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਚਾਰ ਕਾਤਲਾਨਾ ਹਮਲੇ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਇਕ ਵੇਰ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪਾਰਸਲ ਬੰਬ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ। ਜੇ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਨਹੀਂ ਲਿਆ। ਜਦੋਂ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਪਤਨੀ ਅਤੇ ਪੁਤਰੀ ਅੱਗ ਰਖਸ਼ਕ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਦੌੜੀਆਂ ਤਾਂ ਉਹ ਖੁਦ ਵੀ ਗੋਲੀਆਂ ਦੀ ਬੁਫਾਕ ਵਿਚ ਆ ਗਈਆਂ। ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਪਤਨੀ ਹਸਪਤਾਲ ਜਾ ਕੇ ਮਰ ਗਈ ਪਰ ਪੁਤਰੀ ਗੰਭੀਰ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਹੈ। ਦੋਵੇਂ ਦਹਿਸ਼ਤਪੰਸਦ ਇਕ ਮੋਟਰ ਸਾਈਕਲ ਖੋਹ ਕੇ ਦੌੜ ਗਏ ਮੋਟਰ ਸਾਈਕਲ ਚੌਕ ਮਹਿਤਾ ਦੇ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਦੇ ਬਾਹਰ ਖੜਾ ਕਰਕੇ ਉਹ ਖੁਦ ਅੰਦਰ ਚਲੇ ਗਏ। ਪੁਲੀਸ ਨੇ ਚੌਕ ਮਹਿਤਾ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਨੂੰ ਜਿਸ ਨੂੰ ਕਿ ਸੰਤ ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਭਿੰਡਰਾਂਵਾਲੇ ਦਾ ਆਸ਼ਰਮ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਚੌਹਾਂ ਪਾਸਿਆਂ ਤੋਂ ਘੇਰ ਲਿਆ ਹੈ। ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਦੀ ਬਿਜਲੀ ਤੇ ਪਾਣੀ ਦਾ ਕੁਨੈਕਸ਼ਨ ਵੀ ਕੱਟ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਅਤੇ ਆਲੇ ਦੁਆਲੇ ਦੇ ਛੇ ਪਿੰਡਾਂ ਦੀ ਨਾਕਾਬੰਦੀ ਕਰ ਲਈ ਗਈ ਹੈ। ਆਈ. ਜੀ. ਭਿੰਡਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦ ਤੱਕ ਕਾਤਲ ਹੱਥ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੇ ਘੇਰਾ ਜਾਰੀ ਰਹੇਗਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ 13 ਫਰਵਰੀ 1984 ਨੂੰ ਬਚਨ ਸਿੰਘ ਦਾ ਲੜਕਾ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਵੀ ਮਜ਼ੀਨਾ ਰੋਡ ਤੇ ਹੀ ਅਤਿਵਾਦੀਆਂ ਹੱਥੋਂ ਮਾਰਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਦ ਕਿ ਅਗਲੇ ਹੀ ਦਿਨ ਉਸਦੀ ਸ਼ਾਦੀ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਸੀ। ਸ੍ਰੀ ਬਚਨ ਸਿੰਘ ਛੇ ਮਹੀਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਰੀਟਾਇਰ ਹੋਏ ਸਨ। ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ ਦੀ ਹਿਟ ਲਿਸਟ ਤੇ ਸਨ। ਜੋ ਕਿ ਪਾਬੰਦੀ ਲੱਗੀ ਹੋਈ ਆਲ ਇੰਡੀਆ ਸਿੱਖ ਸਟੂਡੈਂਟ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹਨ। ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ ਭਿੰਡਰਾਂਵਾਲੇ ਦੇ ਸਮਰਥਕਾਂ ਵਿਚੋਂ ਹਨ।

ਫੀਰੋਜ਼ਪੁਰ ਵਿਚ ਕਾਂਗਰਸੀ ਲੀਡਰ ਜਲੌਰ ਸਿੰਘ ਕਤਲ

ਫੀਰੋਜ਼ਪੁਰ ਦੇ ਉਘੇ ਕਾਂਗਰਸੀ ਲੀਡਰ ਜਲੌਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਦਹਿਸ਼ਤਪੰਸਦਾਂ ਵਲੋਂ ਕਤਲ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਖਬਰ ਮਿਲੀ ਹੈ।

ਕਾਮਰੇਡ ਸਵਰਨ ਸਿੰਘ ਤੇ ਕਾਤਲਾਨਾ ਹਮਲਾ

ਨਾਰੋਕੇ — ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਲੀਡਰ ਕਾਮਰੇਡ ਸਵਰਨ ਸਿੰਘ ਤੇ ਹਮਲਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਖਬਰ ਮਿਲੀ ਹੈ। ਸਵਰਨ ਸਿੰਘ ਤੇ ਦਹਿਸ਼ਤਪੰਸਦਾਂ ਨੇ ਗੋਲੀ ਚਲਾਈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰ ਰੂਪ ਵਿਚ ਜ਼ਖਮੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਕਾਮਰੇਡ ਸਵਰਨ ਸਿੰਘ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿਚ ਦਾਖਲ ਹੋ, ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹਾਲਤ ਗੰਭੀਰ ਦੱਸੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਕਾਮਰੇਡ ਸਵਰਨ ਸਿੰਘ ਜਲਾਲਾਬਾਦ ਤੋਂ ਨਾਰੋਕੇ ਆ ਰਹੇ ਸਨ ਜਿਸ ਸਮੇਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਜਲੰਧਰ ਵਿਚ ਐਸ. ਪੀ. ਤੇ ਬੰਬ

ਜਲੰਧਰ ਦੇ ਡਵੀਜ਼ਨਲ ਐਸ. ਪੀ. ਓ. ਜੋਸ਼ੀ ਉਤੇ ਦਹਿਸ਼ਤਪੰਸਦਾਂ ਨੇ ਬੰਬ ਸੁੱਟਣ ਦੀ ਨਾਕਾਮ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਘਟਨਾ ਵਿਚ ਮਲਕੀਤ ਸਿੰਘ ਨਾਂ ਦਾ ਵਿਅਕਤੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿਛ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ।

ਸਮਾਧ ਭਾਈ ਦਾ ਦੇਵ ਰਾਜ ਕਤਲ

ਸਮਾਧ ਭਾਈ ਦੇ ਇਕ ਕੱਪੜੇ ਦੇ ਵਿਉਪਾਰੀ ਦੇਵ ਰਾਜ ਨੂੰ ਸਮਾਧ ਭਾਈ ਵਿਚ ਦਹਿਸ਼ਤਪੰਸਦਾਂ ਨੇ ਗੋਲੀ ਮਾਰ ਦਿਤੀ ਹੈ। ਦਹਿਸ਼ਤਪੰਸਦ ਇਹ ਕਾਰਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਿਛੋਂ ਫਰਾਰ ਹੋ ਗਏ। ਦੇਵਰਾਜ ਦੀ ਗੋਲੀਆਂ ਲੱਗਣ ਕਾਰਨ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਹੈ।

ਹਮੀਰਾ ਵਿਚ ਅੱਸੀ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਖੋਹ ਲਏ

ਹਮੀਰਾ ਬਿਜਲੀ ਬੋਰਡ ਦੇ ਇਕ ਕੈਸ਼ੀਅਰ ਤੋਂ ਦਹਿਸ਼ਤਪੰਸਦਾਂ ਨੇ 80000 ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਖੋਹ ਲਏ ਜਾਣ ਦੀ ਖਬਰ ਮਿਲੀ ਹੈ। ਪੁਲਸ ਨੇ ਦਹਿਸ਼ਤਪੰਸਦਾਂ ਦਾ ਪਿਛਾ ਕੀਤਾ ਪਰ ਦੋਸ਼ੀ ਦੌੜਨ ਵਿਚ ਸਫਲ ਹੋ ਗਏ।

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਚ ਮੋਟਰ ਸਾਈਕਲ ਖੋਹ ਲਿਆ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੇ ਇਕ ਵਕੀਲ ਰਾਜੇਸ਼ ਤੋਂ ਮੋਟਰ ਸਾਈਕਲ ਖੋਹ ਲਿਆ ਗਿਆ।

ਚੁੰਗੀ ਮੁਹੱਰਮ ਲੁਟਿਆ

ਸੰਤ ਲੌਂਗੋਵਾਲ ਤੇ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਵਿਚਕਾਰ ਗਲਬਾਤ ਜਾਰੀ

ਇਕ ਖਬਰ ਅਨੁਸਾਰ ਸੰਤ ਲੌਂਗੋਵਾਲ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਉਪਰ ਅਜੇ ਵੀ ਦਬਾਅ ਪਾ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੀਆਂ ਮੰਗਾਂ ਨੂੰ ਮੰਨ ਕੇ ਹੀ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਮਾਹੌਲ ਸੁਧਾਰਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਵੈਨ ਵਾਰਤਾਵਾਂ ਦਾ ਸਿਲਸਿਲਾ ਜਾਰੀ ਹੈ। ਇਕ ਅਪ੍ਰਸ਼ਟ ਖਬਰ ਅਨੁਸਾਰ ਸੰਤ ਲੌਂਗੋਵਾਲ ਤੇ ਸ੍ਰੀ ਪੀ. ਸੀ. ਸੇਠੀ ਵਿਚਕਾਰ ਵੈਨ ਵਾਰਤਾਵਾਂ ਅਜੇ ਵੀ ਜਾਰੀ ਹਨ। ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਅਤੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਚਕਾਰ ਗਲਬਾਤ ਲਗਾਤਾਰ ਚੱਲ ਰਹੀ ਹੈ।

ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸੂਚਨਾ

ਸ: ਨਾਇਬ ਸਿੰਘ ਬਰਾੜ ਸੂਚਨਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਨੰਬਰਾਂ ਦੀਆਂ ਟਿਕਟਾਂ ਇਕ ਸਟੋਰ ਤੋਂ ਚੋਰੀ ਹੋ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਨੰਬਰ ਪੁਲਸ ਨੂੰ ਦੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਜੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਚੋਰੀ ਹੋਈਆਂ ਟਿਕਟਾਂ ਖਰੀਦੀਆਂ ਹੋਣ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੂਚਨਾ ਦਿਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗੁਰਦਾਸ ਮਾਨ ਦੇ ਬੋਅ ਵਿਚ ਦਾਖਲ ਨਹੀਂ ਹੋਣ ਦਿਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਲਈ ਆਪਣੀਆਂ ਟਿਕਟਾ ਹੁਣੇ ਚੈਕ ਕਰ ਲਵੋ।

ਅੱਪਰ ਬਾਲਕੋਨੀ....ਸੈਂਟਰ ਰੋਅਜ਼....ਐਲ. ਐਮ. ਐਨ
ਅੱਪਰ ਆਰਕੈਸਟਰਾ...ਰਾਈਟ ਸੈਂਟਰ...ਜੇ ਐਂਡ ਐਚ
ਲੋਅਰ ਆਰਕੈਸਟਰਾ...ਲਿਫਟ.....ਵੀ. ਡਬਲਯੂ.
ਐਕਸ. ਵਾਈ
ਲੋਅਰ ਆਰਕੈਸਟਰਾ... ਰੋਅਜ਼.... ਐਲ. ਐਂਡ ਐਮ.

ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਦੇ ਟਾਂਡਾ ਰੋਡ ਤੇ ਸਥਿਤ ਮਹਿਸੂਲ ਚੁੰਗੀ ਤੋਂ ਦਹਿਸ਼ਤਪੰਸਦਾਂ ਨੇ 365 ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਲੁਟ ਲਈ।

ਵਿਕਟੋਰੀਆ ਡਰਾਈਵ ਤੇ ਖੁਲ੍ਹ ਰਿਹਾ ਹੈ

ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦਾ ਪੀਜ਼ਾ ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ

ਆਓ ਪੀਜ਼ੇ ਦਾ ਅਨੰਦ ਮਾਣੋ

ਸੁਪਰੀਮ

ਪੀਜ਼ਾ

Supreme Special Pizza
Pepperoni, Mushrooms, Canadian Back Bacon, Olives, Green Peppers, Onions, Shrimps
Sm. \$6.75 Med. \$9.50 Lg. \$12.00

	Sm.	Med.	Lg.
1. Mushrooms, Shrimp	5.50	8.25	10.50
2. Back Bacon, Mushrooms	5.50	8.25	10.50
3. Canadian Back Bacon	5.00	7.75	9.75
4. Cheese & Tomato Sauce	4.75	7.00	9.00
5. Pepperoni, Mushrooms	5.50	8.25	10.50
6. Smoked Oysters, Onions	5.50	8.25	10.50
7. Mushrooms, Green Peppers	5.00	7.75	9.75
8. Italian Salami & Pepperoni	5.50	8.25	10.50
9. Pepperoni, Mushrooms	5.50	8.25	10.50
10. Canadian Back Bacon & Pepperoni	5.50	8.25	10.50
11. Mushrooms	5.00	7.75	9.75
12. Canadian Back Bacon & Pineapple	5.50	8.25	10.50
13. Pepperoni, Mushrooms, Green Peppers (Anchovies)	6.00	8.75	10.75
14. Pepperoni	5.00	7.75	9.75

Extra Supreme Special
Bacon Salami, Pepperoni, Mushroom, Olives, Green Peppers, Cheese, Home made Tomato Sauce
Sm \$6.95 Med. 10.50 Lg. \$13.95
FREE Small Pizza with Large Extra Supreme Special

	Sm.	Med.	Lg.
15. Canadian Back Bacon, Pepperoni, Mushrooms	6.00	8.75	10.75
16. Italian Salami	5.00	7.75	9.75
17. Italian Salami, Mushrooms	5.50	8.25	10.50
18. Lean Beef, Green Peppers, Onions	5.50	8.25	10.50
19. Pepperoni Salami, Back Bacon	6.00	8.75	11.00
20. Lean Beef, Mushrooms	5.00	7.75	9.75
21. Shrimps, Mushrooms, Green Peppers, Onions	6.00	8.75	11.00
22. Hot Pepperoni	5.00	7.75	9.75
23. Pepperoni, Salami, Mushrooms	6.00	8.75	10.75
24. Capocollo, Onions	5.50	8.25	10.50
25. Italian Salami Back Bacon	5.50	8.25	10.50
26. Italian Sausage, Mushrooms	5.50	8.25	10.50
27. Pepperoni, Lean Beef	5.50	8.25	10.50
28. Salami, Bacon, Mushrooms	6.00	8.75	10.75
29. Lean Beef, Oysters, Onions	6.00	8.75	10.75
30. Canadian Back Bacon and Fresh Tomatoes	5.50	8.25	10.50
31. Vegetarian Special	6.75	9.50	12.00
Extra Topping	.75	1.00	1.40

ITALIAN DISHES

Chicken Cacciatore	7.00
Served with Spaghetti, Rigatoni or Lasagna and Garlic Toast	
Cannelloni	6.75
Served with Tomato Sauce and Garlic Bread	

	Meat Sauce	Meat Balls
Spaghetti	4.50	5.50
Baked Lasagna (Individual)	5.00	5.50
Rigatoni	4.50	5.50
Ravioli	5.00	6.00

Ph. 324-2515

SUPREME PIZZA

6539, VICTORIA DRIVE, VANCOUVER, B.C.

O
P
E
N
I
N
G

S
O
O
N

THE CANADA DARPAN

P.O. BOX 67344 STN. 'O'

Vancouver, B.C. V5W 3T1

Chief Editor(Hon.) : DARSHAN GILL

Editor : HARBHAJAN SINGH DEOL

PHONE : (604)321-6360

All Officeholders of CANADA DARPAN are honorary associates

'ਕੋਨੇਡਾ ਦਰਪਨ' ਵਿਚ ਡਾਕੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਲਈ ਲੇਖਕ ਆਪ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹਨ। ਐਡੀਟਰ ਜਾਂ ਪਬਲਿਸ਼ਰ ਦਾ ਉਹਨਾਂ ਵਿਚ ਦਿੱਤੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ।

ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਦਾ ਹੱਲ

ਕਾਮਰੇਡ ਹਰਕਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਸੁਰਜੀਤ ਮੁੱਢ ਤੋਂ ਹੀ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮਸਲੇ ਬਾਰੇ ਗਲਬਾਤ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀਂ ਵੇਨਕੂਵਰ ਫੋਰੀ ਸਮੇਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੁੜ ਮੁੜ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਦਾ ਹੱਲ ਰਾਜਨੀਤਕ ਦੱਸਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗੱਲਬਾਤ ਤੋਂ ਭਲੀਭਾਂਤ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸੀ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮਸਲੇ ਨੂੰ ਅਮਨ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਮਸਲਾ ਸਮਝ ਕੇ ਨਜਿੱਠਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ — ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਢੰਗਾਂ ਨਾਲ ਇਹ ਮਸਲਾ ਨਹੀਂ ਨਜਿੱਠਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਰਾਜਨੀਤਕ ਚੇਤਨਤਾ ਪੈਦਾ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ, ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸਮਝਾਏ ਬਿਨਾਂ, ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਸਹੀ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਉੱਤੇ ਕੇਂਦਰਤ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ, ਕਦੀ ਵੀ ਪੰਜਾਬ ਸੁੱਖ ਦੀ ਨੀਂਦ ਨਹੀਂ ਸੋ ਸਕਦਾ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਢੰਗਾਂ ਨਾਲ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਮਸਲੇ ਨੂੰ ਨਜਿੱਠਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਢੰਗਾਂ ਨਾਲ ਮਸਲਾ ਸਹੀ ਪੈਦਾ ਹੋਣਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਪਹਿਲਾਂ ਸਵਾਲ ਕੇਵਲ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦਾ ਸੀ। ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਸਬੰਧੀ ਕਿੰਨੇ ਮੋਰਚੇ ਲੱਗੇ, ਮਰਨ ਵਰਤ ਰੱਖੇ ਗਏ, ਮਰਨ ਵਰਤ ਤੋੜੇ ਗਏ। ਫਿਰ ਪਾਣੀਆਂ ਦਾ ਮਸਲਾ ਉਤਪੰਨ ਹੋਇਆ। ਖੋਬੀਆਂ ਅਤੇ ਸੱਜੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੇ ਮੋਰਚਾ ਲਾਇਆ। ਪਾਣੀਆਂ ਦਾ ਮਸਲਾ ਵੀ ਉਲਝ ਗਿਆ। ਅਗਲੀ ਸਟੇਜ ਰਾਜਾਂ ਨੂੰ ਵੱਧ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇਣ ਦੀ ਆਈ। ਪਹਿਲਾਂ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਫਿਰ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਇਹ ਮੁਹਿੰਮ ਚੱਲੀ। ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਆਨੀਂ ਬਹਾਨੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮੰਗਾਂ ਨੂੰ ਸਦਾ ਟਾਲਦੀ ਆਈ ਹੈ। ਕਦੀ ਇਕ ਫੈਸਲਾ, ਫਿਰ ਦੂਸਰਾ। ਇਸ ਟਾਲ ਮਟਲ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਮੁਲਕ ਵਿਚ ਵੱਖਵਾਦੀ ਉਭਾਰ ਦੇ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਿਚ ਨਿਕਲਿਆ। ਕਿਸੇ ਸਮੇਂ ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਵੱਖ ਹੋਣਾ ਲੱਚਦਾ ਸੀ, ਫਿਰ ਨਾਗਾਲੈਂਡ, ਫਿਰ ਆਸਾਮ ਤੇ ਹੁਣ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦਾ ਇਕ ਹਿੱਸਾ ਉਸੇ ਵੱਖਵਾਦੀ ਰੁਚੀਆਂ ਵੱਲ ਪਰਤ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹ ਉਪਰੋਕਤ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਵੱਖਵਾਦੀ ਰੁਚੀਆਂ ਦਾ ਉਭਾਰਨਾ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਗਲਤ ਨੀਤੀਆਂ ਦਾ ਸਿੱਟਾ ਹੈ। ਰਾਜਸੀ ਲਾਭਾਂ ਨੂੰ ਅੱਖੋਂ ਪਰੱਖੇ ਕਰਕੇ ਹੀ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਬੁਨਿਆਦੀ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਸੁਲਝਾਈਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਸੱਜ ਪਿਛਾਖੜ ਦੀਆਂ ਤਾਕਤਾਂ ਦਾ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹੋਣਾ ਮੁਲਕ ਦੀ ਤ੍ਰਾਸਦੀ ਦਾ ਆਰੰਭ ਹੈ। ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਖੱਬੇ ਪੱਖੀ ਉਭਾਰ ਪਿਛਲੇ 37 ਸਾਲ ਵਿਚ ਮੱਠਾ ਪਿਆ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਸਿੱਟਾ ਧਾਰਮਿਕ ਝਗੜੇ, ਅਸਹਿਨਸ਼ੀਲਤਾ, ਜਨੂੰਨ ਦਾ ਵਧਣਾ, ਵੱਖਵਾਦੀ ਰੁਝਾਨ ਹਨ।

ਲੋਕ ਧਰਮ ਲਈ ਬਹਿਸਾਂ ਕਰਨਗੇ, ਲਿਖਣਗੇ, ਲੜਨਗੇ, ਜਾਨਾਂ ਦੇਣਗੇ, ਕੁਝ ਵੀ ਕਰਨਗੇ — ਪਰ ਉਸ ਲਈ ਜੀਉਣਗੇ ਨਹੀਂ — ਚਾਰਲਸ ਕੋਲਟਨ

ਵਿਚਾਰ ਆਪੋ ਆਪਣੇ : ਆਲ ਇੰਡੀਆ ਸਿੱਖ ਸਟੂਡੈਂਟਸ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ — ਇਕ ਝਾਤ!

ਸ: ਸੁਬੇਗ ਸਿੰਘ ਐਮ. ਏ., ਐਲ. ਐਲ. ਬੀ. ਬਰਨਬੀ

ਜਿਸ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਗੈਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਰਾਰ ਦੇ ਕੇ ਵਿਵਰਜਿਤ ਕਰ ਦਿਤਾ ਹੈ ਦੀ ਨੀਂਹ ਵੇਸੇ ਤਾਂ ਲਾਹੌਰ ਵਿਚ 1943 ਵਿਚ ਹੀ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸੀ ਪਰ ਪੂਰਾ ਇਕ ਸਾਲ ਇਹ ਲਾਹੌਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਾ ਨਿਕਲ ਸਕੀ। ਇਸ ਲਈ ਵਧੇਰੇ ਕਰਕੇ ਸੰਗਠਤ ਰੂਪ ਵਿਚ ਇਸ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ 1944-45 ਵਿਚ ਹੋਈ ਜਦੋਂ ਇਸ ਦੀ ਭਰਤੀ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀਆਂ ਸ਼ਾਖਾਂ ਕਾਇਮ ਕਰਨੀਆਂ ਆਰੰਭ ਹੋਈਆਂ। ਇਸ ਜਥੇਬੰਦੀ ਨੂੰ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਵਿਚ ਹਿੰਸਾ ਪਾਉਣ ਵਾਲੇ ਸਿੱਖ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਵਰਕਰਾਂ ਦੀ ਇਕ ਇਕੱਤਰਤਾ ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੀ ਸਮਾਧ ਤੇ ਲਾਹੌਰ ਵਿਖੇ ਹੋਈ ਇਸ ਵਿਚ ਕੋਈ 20-25 ਸਿੱਖ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ ਜੋ ਉਚੇਰੇ ਤੌਰ ਤੇ ਗੁਜਰਾਂਵਾਲਾ, ਲਾਇਲਪੁਰ, ਫਰੀਦਕੋਟ ਅਤੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਤੋਂ ਆਏ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਿਸ਼ਕਾਮ ਅਤੇ ਆਪਾ ਨਿਛਾਵਰ ਕਰ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਮੁਨੀ ਭਰ ਵਰਕਰਾਂ ਨੇ ਇਸ ਜਥੇਬੰਦੀ ਦੀ ਘਾਟ ਨੂੰ ਭਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ। ਪ੍ਰਤੀ ਦਿਨ ਸਿੱਖ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵਿਚ ਵੱਧ ਰਹੀ ਨਾਸਤਿਕਤਾ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਅਤੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਵਿਚ ਸਿੱਖ ਪਰੰਪਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸੁਰਜੀਤ ਰੱਖਣ ਲਈ ਉਹ ਅਜੇਹੀ ਜਥੇਬੰਦੀ ਦੀ ਅਵਸ਼ਕਤਾ ਤੇ ਇਕ ਰਾਏ ਹੋ ਗਏ। ਜਥੇਬੰਦੀ ਦਾ ਵਿਧਾਨ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਉਲੀਕਣ ਲਈ ਇਕ ਸਥ ਕਮੇਟੀ ਨੀਯਤ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾ ਵਾਰਸ਼ਿਕ ਸਮਾਗਮ ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਜਨਮ ਭੂਮੀ ਗੁਜਰਾਂਵਾਲੇ ਵਿਚ ਅਕਤੂਬਰ 1945 ਵਿਚ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਉਥੇ ਹੀ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰਸ਼ਿਕ ਕਾਨਫਰੰਸ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਿਸ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਗਿਆਨੀ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਕੀਤੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਧੇਰੇ ਕਰਕੇ ਆਲ ਇੰਡੀਆ ਸਿੱਖ ਸਟੂਡੈਂਟਸ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਦਾ ਜਨਮ ਦਾਤਾ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸ਼ੇਰਾਂ ਦੀ ਉਸ ਧਰਤੀ ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੌਜਵਾਨ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਸਿੱਖ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਨੂੰ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਅਡਰੀ ਹਸਤੀ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਕਰਨ ਲਈ ਵੰਗਾਰਿਆ। ਇਸੇ ਅਜਲਾਸ ਵਿਚ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਦਾ ਵਿਧਾਨ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਇਸ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪ੍ਰਵਾਨ ਹੋਏ :

(ੳ) ਸਿੱਖ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਹੱਕ ਹਕੂਕ ਦੀ ਰਾਖੀ ਕਰਨ ਲਈ ਜਥੇਬੰਦ ਕਰਨਾ ;

(ਅ) ਸਿੱਖ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਮਨਾਂ ਵਿਚ ਪ੍ਰਜਨੀਕ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਂ ਦੀਆਂ ਮਹਾਨ ਸਿੱਖਿਆਵਾਂ ਲਈ ਪਿਆਰ ਸਤਿਕਾਰ ਉਤਪੰਨ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਅਮੀਰ ਵਿਰਸੇ ਲਈ ਜਾਗ੍ਰਿਤਤਾ ਲਿਆਉਣੀ ;

(ੲ) ਸਿੱਖ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅੱਡਰੀ ਹਸਤੀ ਤੇ ਵਖਰੀ ਕੌਮੀਅਤ ਦੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਅਜੇਹੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਉਤਪੰਨ ਕਰਨ ਲਈ ਤਰਬੀਅਤ ਦੇ ਤਿਆਰ ਕਰਨਾ ਜਿਸ ਵਿਚ ਸਿੱਖ ਅਡਰੀ ਕੌਮ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਨੂੰ ਭਰੀ ਪੂਰਨ ਸੰਤੁਸ਼ਟਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਸਕੇ ;

(ਸ) ਗੁਰਬਾਣੀ, ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ, ਸਿੱਖ ਗੁਰੂ ਗੀਤੀ, ਸਿੱਖ ਸਭਿਆਚਾਰ ਦਾ ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਤੇ ਆਧਾਰ ਸਬੰਧੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣ ਲਈ ਗੱਲਬਾਤੀਆਂ ਕਰਨੀਆਂ ਅਤੇ ਟ੍ਰੇਨਿੰਗ ਕੈਂਪ ਲਾਉਣੇ ;

(ਹ) ਸਿੱਖਾਂ ਵਿਚ ਸਭਿਆਚਾਰਕ, ਸਦਾਚਾਰਕ, ਰਾਜਨੀਤਕ, ਆਰਥਕ ਅਤੇ ਵਿਦਿਅਕ ਸੁਧਾਰ ਲਈ ਪਰਚਾਰ ਮਿਸ਼ਨਰੀ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਹਿਤ ਉਤਸ਼ਾਹ ਦੇਣਾ।

ਉਪਰੋਕਤ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਆਧਾਰ ਮੰਨ ਸਿੱਖ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਜਥੇਬੰਦ ਕਰਨ ਦਾ ਇਕ ਇਨਕਲਾਬੀ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਉਲੀਕਿਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਸ਼ੈਲ ਵਿਚ ਇਕ ਵਾਰੀ ਫੇਰ ਸਰਦਾਰ ਸਰੂਪ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੂੰ A.I.S.S.F. ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਤੇ ਲੇਖਕ ਨੂੰ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਦੀ ਸੇਵਾ ਬਖਸ਼ੀ ਗਈ। 1945 ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਨੇ ਅਕਾਲੀ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਜਿਤਾਉਣ ਵਿਚ ਭਰਪੂਰ ਹਿੱਸਾ ਪਾਇਆ ਅਤੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੂੰ ਭਾਰੀ ਜਿਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈ। ਸਰਦਾਰ ਉਜਲ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸਰਦਾਰ ਸੰਤ ਸਿੰਘ ਲਾਇਲਪੁਰੀ ਦੇ ਨਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ ਤੇ ਵਰਣਨਯੋਗ ਹਨ।

1946 ਦਾ ਸਾਲ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚ ਸੁਨਹਿਰੀ ਯੁਗ ਵਾਂਗੂੰ ਯਾਦ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਜਦੋਂ ਇਸ ਦੇ ਅਣਬਕ ਨੌਜਵਾਨ ਵਰਕਰਾਂ ਨੇ ਰਾਤ ਦਿਨ ਇਕ ਕਰਕੇ ਇਸ ਸੰਸਥਾ ਵਿਚ ਜਥੇਬੰਦਕ ਇਨਕਲਾਬ ਲੈ ਆਂਦਾ ਅਤੇ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਨੇ ਸੰਗਠਨ ਦੇ ਲਿਹਾਜ਼ ਨਾਲ ਸਿਖਰਾਂ ਨੂੰ ਛੋਹਿਆ, ਜਿਥੇ ਸਾਰੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਇਸ ਦੀਆਂ ਬਰਾਂਚਾਂ ਹਰ ਵਿਦਿਅਕ ਆਸ਼੍ਰਮ ਵਿਚ ਖੋਲ੍ਹੀਆਂ ਉਥੇ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਸੂਬਾ ਸਰਹੱਦ ਵਿਚ ਪਿਸ਼ਾਵਰ, ਦਿੱਲੀ, ਕਾਨਪੁਰ, ਜੰਮੂ ਅਤੇ ਕਸ਼ਮੀਰ ਅਤੇ ਕਲਕੱਤਾ ਵਿਚ ਵੀ ਇਸ ਦੀਆਂ ਬਰਾਂਚਾਂ ਕਾਇਮ ਕਰਕੇ ਇਸ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਭਰ ਤੇ ਸਿੱਖ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਰਹਿਨੁਮਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਸੁਭਾਗ ਅਤੇ ਮਾਨ ਦਿੱਤਾ। ਜਿਥੇ 1946 ਦਾ ਸਾਲ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਜਥੇਬੰਦਕ ਪੱਖੋਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਉਥੇ ਇਸੇ ਸਾਲ ਦੂਜੇ ਵਾਰਸ਼ਿਕ ਸਮਾਗਮ ਵਿਚ ਜੋ ਗੱਲ ਬਾਗ ਲਾਹੌਰ ਵਿਖੇ ਮਹਾਰਾਜਾ ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਨਗਰ ਵਿਚ 9 ਮਾਰਚ 1946 ਨੂੰ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਵਿਚ ਆਲ ਇੰਡੀਆ ਸਿੱਖ ਸਟੂਡੈਂਟਸ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਨੇ ਕੌਮ ਦੀ ਫੇਰ ਸੁਚੱਜੀ ਅਗਵਾਈ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਆਜ਼ਾਦ ਸਿੱਖ ਸਟੇਟ ਦਾ ਨਾਹਰਾ ਬੁਲੰਦ ਕੀਤਾ। Independent Sikh State ਦਾ ਮਤਾ ਸਰਬ ਸੰਮਤੀ ਨਾਲ ਪਰਵਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਹ ਮਤਾ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਉਘੇ ਫਾਉਂਡਰ ਮੈਂਬਰ ਸਰਦਾਰ ਅਮਰ ਸਿੰਘ ਅੰਬਾਲਵੀ(ਹੁਣ ਐਡਵੋਕੇਟ) ਜੀ ਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਤਾਈਦ ਸਰਦਾਰ ਸਵਰਨ ਸਿੰਘ ਜੋ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਕਾਂਗਰਸ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਰੱਖਿਆ ਮੰਤਰੀ ਬਣੇ ਨੇ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਤਾਈਦ ਮਜ਼ੀਦ ਸਰਦਾਰ ਈਸ਼ਰ ਸਿੰਘ ਮਥੈਲ ਹੋਰਾਂ ਕੀਤੀ। ਇਸੇ ਸਾਲ ਇਸ ਮਤੇ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਜਨਰਲ ਅਜਲਾਸ ਨੇ ਵੀ ਸਰਬ ਸੰਮਤੀ ਨਾਲ ਅਜ਼ਾਦ ਸਿੱਖ ਸਟੇਟ ਦਾ ਮਤਾ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕੀਤਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਤਕਦੀਰ ਘੜੀ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ ਏਸ ਲਈ ਸਿੱਖ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੇ ਰਾਤ ਦਿਨ ਇਕ ਕਰਕੇ, ਕਈਆਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਇਮਤਿਹਾਨ ਵਿਚ ਛੱਡ ਕੇ, ਪੰਜਾਬ ਭਰ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਰਿਆਸਤਾਂ ਵਿਚ ਆਜ਼ਾਦ ਸਿੱਖ ਸਟੇਟ ਦਾ ਨਾਹਰਾ ਗੂੰਜਾ ਦਿੱਤਾ। ਸਚ ਅਫਸੋਸ : ਕੌਮ ਤਾਂ ਤਿਆਰ ਹੋ ਗਈ ਪਰ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਦੇ ਗਈ। ਇਤਿਹਾਸਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਬੰਧਤ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਹਲਕਿਆਂ ਨੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਵਿਚ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਰਾਜ ਦੇ ਅਖੀਰਲੇ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਹਾਲਾਤ ਦਾ ਬੜੇ ਨੇੜੇ ਤੋਂ ਜਾਇਜ਼ਾ ਲਿਆ ਨੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਆਜ਼ਾਦ ਸਿੱਖ ਸਟੇਟ ਨਾ ਮਿਲਣ ਦੇ ਕਈ ਇਕ ਕਾਰਨ ਦਸੇ ਹਨ। ਕੁਝ ਨੇ ਇਹ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਅਕਸਰੀਅਤ ਕਿਸੇ ਖਿੱਤੇ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਕਿਸੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਆਜ਼ਾਦ ਸਿੱਖ ਸਟੇਟ ਦੀ ਮੰਗ ਸੰਜੀਦਾ ਤੌਰ ਤੇ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇਤਿਹਾਸ ਪਰ ਮੈਂ ਕੇਵਲ ਇਕੋ ਹੀ ਕਾਰਨ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਬੜੀਆਂ ਨਿਗਰ ਦਲੀਲਾਂ ਨਾਲ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹਾਂ। ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਕਾਲੀ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਵਿਚ ਕਾਂਗਰਸੀ ਸੈਲ ਇਤਨੇ ਤਗੜੇ ਸਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੌਮ ਦੇ ਮੁੱਖ ਨੇਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਹਾਲਾਤ ਦਾ ਨਿਰਪੱਖ ਤੌਰ ਤੇ ਜਾਇਜ਼ਾ ਲੈਣ ਦੀ ਨਾ ਦਿੱਤਾ। ਸਾਡੇ ਸਾਦਾ ਲੋ ਲੀਡਰ ਬਾਜ਼ੀ ਹਾਰ ਗਏ ਤੇ ਗੰਗਿਆਂ ਪਿਛੋਂ ਕਾਲਿਆਂ ਦੀ ਗੁਲਾਮੀ ਵਿਚ ਫਸ ਗਏ। ਇਸ ਦਾ ਵਿਸਥਾਰ ਮੈਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਲੇਖ ਵਿਚ ਕਰਾਂਗਾ ਪਰ ਇਸ ਲੇਖ ਰਾਹੀਂ ਮੈਂ ਕੇਵਲ ਆਲ ਇੰਡੀਆ ਸਿੱਖ ਸਟੂਡੈਂਟਸ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਦਾ ਹੀ ਵਿਸਥਾਰ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹਾਂ।

ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਪਵਿੱਤਰ ਧਰਤੀ ਤੇ ਅਕਾਲੀ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਦੀ ਅਣਗਹਿਲੀ, ਸੁਝਹੀਣਤਾ ਅਤੇ ਅਸਮਝ ਸਦਕਾ ਕਾਲੇ ਬਦਲ ਛਾ ਗਏ। ਰੋਡਕਲਿਫ ਐਵਾਰਡ ਸਦਕਾ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਮੱਦ ਵਿਚੋਂ ਤਿੱਖੀ ਕਟਾਰ ਨਾਲ ਦੋ ਫਾੜ ਕਰ ਦਿਤਾ ਅਤੇ ਤਾਅਸੰਬ ਦੀ ਅੱਗ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪੰਜਾਂ ਦਰਿਆਵਾਂ ਦੇ ਪਾਣੀਆਂ ਨੂੰ ਲਹੂ ਰੱਤਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਕੌਮ ਨੂੰ ਬੜੀ ਭਾਰੀ ਹਾਨੀ ਹੋਈ ਕੌਮ ਦੀ ਹੋਣੀ ਹੋਈ, ਬੇਪਤੀ ਹੋਈ। ਇਹ ਸਮਾਂ ਕੌਮ ਲਈ ਭਾਰੀ ਸੰਕਟ ਮਈ, ਭਿਆਨਕ ਅਤੇ ਗੰਭੀਰ ਸੀ। ਅਕਾਲੀ ਆਗੂ ਸ਼ਰਮਸਾਰ ਸਨ। ਲਿਤਾੜੀ ਹੋਈ

ਨਪੀੜੀ ਗਈ, ਲੁਟੀ ਪੁਟੀ ਕੌਮ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨ ਦਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਸਾਹਸ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਸੰਕਟ ਸਮੇਂ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਵਰਕਰਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਜਾਨਾਂ ਗੁਲ ਕੇ ਉਜੜੀ ਪੁਜੜੀ ਕੌਮ ਦੀ ਸੇਵਾ ਸੰਭਾਲ ਦਾ ਬੀੜਾ ਚੁਕਿਆ। ਲਾਇਲਪੁਰ, ਮਿਰਥਮਰੀ, ਸ਼ੇਖੂਪੁਰਾ, ਗੁਜਰਾਂਵਾਲਾ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਇਤਿਆਦਿ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਆਸੋਂ ਪਾਸੋਂ ਉਜੜੇ ਪੁਜੜੇ ਆਏ ਸਿੱਖ ਪ੍ਰੀਵਾਰਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਸੰਭਾਲ ਲਈ ਕੈਂਪ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਨੈਤਿਕ ਲੋੜਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰੀਆਂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹਥਿਆਰ ਬੰਦ ਰਾਖੀ ਵੀ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਹੀ ਸਲਾਮਤ ਸਰਹੱਦ ਦੇ ਦੂਜੇ ਪਾਰ ਪੁਚਾਉਣ ਦਾ ਉਪਰਾਲਾ ਵੀ ਕੀਤਾ ਉਦੋਂ ਵੀ ਕਈ ਇਕ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਸਨਮਾਨਯੋਗ ਵਰਕਰ ਕੌਮ ਹਿੰਤ ਸ਼ਹੀਦੀਆਂ ਪਾ ਗਏ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਸਤਿਕਾਰਯੋਗ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ,

(ਦੁਹਰੀ ਪੰਨਾ 15 ਤੇ)

ਸਾਥੀ ਹਰਕਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਸੁਰਜੀਤ ਨਾਲ ਇਕ ਮੁਲਾਕਾਤ

(ਲੜੀ ਜੋੜਨ ਲਈ ਪਿਛਲਾ ਅੰਕ ਵੇਖੋ)

ਸੁਰਜੀਤ — ਇਹ ਗੱਲ ਸਾਡੇ ਮਨ ਵਿਚ ਚਲੀ ਆਈ ਕਿ Succession Act ਸਾਡੇ ਦੇ ਲਾਗੂ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਉਹ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਰਸਨਲ ਲਾਅ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਲਾਹ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਮਾਪਿਆਂ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਤੋਂ ਵਾਂਗ ਮਿਲੇ। ਜਿਹੜੀਆਂ ਉਹ ਦਲੀਲ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਉਹ ਬੜੀ ਥੋੜੀ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਤਾਂ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਬਰਾਬਰੀ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

ਸੰਪਾਦਕ — ਇਥੋਂ ਵੀ ਤੁਹਾਥੋਂ ਜਲਸੇ ਵਿਚ ਸ਼ਾਇਦ ਕੁਝ ਬਚਰਗ ਪੁੱਛਣਗੇ। ਮੈਂ ਅਕਸਰ ਇਥੇ ਬਚਰਗਾਂ ਨਾਲ ਮਿਲਦਾ ਹਾਂ ਉਹ ਕਹਿੰਦੇ ਨੇ ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿਚ ਵੀ ਆ ਗਏ ਪਰ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਲਾਲਚ ਵਿਚੋਂ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ। ਉਹ ਸੋਚਦੇ ਹਨ ਕਿ ਬਈ ਲੜਕੀ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਸਹੂਰਿਆਂ ਤੋਂ ਮਿਲ ਜਾਣਾ ਹੈ ਜੋ ਪੇਕਿਆਂ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਮਿਲਨਾ ਚਾਹੀਦਾ।

ਸੁਰਜੀਤ — ਪਹਿਲੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸਹੂਰਿਆਂ ਤੋਂ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ ਹਿੱਸਾ। ਮੈਂ ਕਈਆਂ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਵੀ ਸਹੂਰੇ ਹੋਵੋਗੇ ਤੁਸੀਂ ਕਿੰਨਿਆਂ ਨੇ ਹਿੱਸਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਆਪਣੀ ਨੂੰਹ ਨੂੰ — ਇਹ ਕੇਵਲ ਕਹਿਣ ਦੀਆਂ ਹੀ ਗੱਲਾਂ ਹਨ। ਇਹ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ deprive ਕਰਨ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਇਹ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਉਸੇ ਪੇਸ਼ੀਸ਼ਨ ਵਿਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਬਈ ਘਰ ਵਿਚ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਣ, ਰੋਟੀ ਪਕਾਉਣ, ਤੁਹਾਡੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨ — ਉਸੇ ਪੁਰਾਣੀ ਪੁਜ਼ੀਸ਼ਨ ਵਿਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਲੇਕਿਨ ਅੱਜ ਔਰਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀਆਂ।

ਸੰਪਾਦਕ — ਮੈਨੂੰ ਯਾਦ ਆ ਪਿਛਾਂ ਵਿਚ ਫਰਜ਼ ਕਰੋ ਇਕ ਆਦਮੀ ਦੇ ਲੜਕੀਆਂ ਹੀ ਲੜਕੀਆਂ ਹਨ ਉਸਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਜਾਂਦੀ ਸੀ close relatives ਨੂੰ ਅਤੇ ਉਹ ਕੀ ਕਰਦੇ ਸਨ ਵਿਚੋਂ ਉਸਦਾ ਫਸਤਾ ਹੀ ਵੰਢ ਦਿੰਦੇ ਸਨ।

ਸੁਰਜੀਤ — ਰਜ਼ਾਮੰਦੀ ਨਾਲ ਕੋਈ ਲੜਕੀ ਕਹੇ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਕੰਮਨਸਟ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਉਹ ਵੱਖਰੀ ਗੱਲ ਹੈ ਪਰ ਉਹ ਜ਼ਮੀਨ ਨਾ ਲਵੇ ਪਰ ਉਸਦਾ ਰਾਈਟ ਕਿਉਂ ਨਾ ਹੋਵੇ — ਕੋਈ ਲੜਕੀ ਸ਼ਾਦੀ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਉਸਨੂੰ ਕਿਉਂ ਮਹਿਰੂਮ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਹਿੰਦੂ ਸਕਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਅਜੋਕੇਸ਼ਨ ਬੜੀ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ ਜਦ ਤੋਂ ਬਣਿਆ ਹੈ। ਪਰ ਜਦ ਵੀ ਠੋਸ ਰੂਪ ਵਿਚ ਇਸ ਨੂੰ ਲਿਆ ਤਾਂ ਬੜੀ ਭਾਰੀ ਡਵੀਜ਼ਨ ਪੈਦਾ ਕਰ ਦੇਣੀ ਹੈ। ਪਰ ਕਹਿਣ ਨੂੰ ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ — ਸਿੱਖ ਲੋਗੋਵਾਲ ਨੇ ਇਕ ਇੰਟਰਵਿਊ ਦਿੰਦਿਆਂ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ ਸਾਨੂੰ ਇਹੋ ਜਿਹਾ ਪਰਸਨਲ ਲਾਅ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਹੋ ਜਿਹਾ ਇਸਲਾਮਕ ਪਰਸਨਲ ਲਾਅ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਨਹੀਂ ਪਤਾ ਕਿ ਇਸਲਾਮਕ ਪਰਸਨਲ ਲਾਅ ਡੀਵਾਈਨ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਰਾਨ ਸਰੀਫ ਵਿਚ ਉਹਨਾਂ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ। ਪਰ ਡੈਮੋਕਰੇਟਿਕ ਪਬਲਿਕ ਇਹ ਨਹੀਂ ਪਸੰਦ ਕਰਦੀ — ਖੁਦ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਵਿਚ ਰੀਜ਼ੋਲਿਊਸ਼ਨ ਹੋ ਇਸ ਬਾਰੇ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਇਕ ਮੁਸਲਮਾਨ ਚਾਰ ਵਿਆਹ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਇਸਨੂੰ ਅੱਜ ਉਹ ਲੜਕੀ ਕਿਵੇਂ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਕਰੇਗੀ ਜੋ ਬਰਾਬਰੀ ਲਈ ਲੜਦੀ ਹੈ ਜੋ ਕਈ ਵੇਰ ਬਿਨਾਂ ਸੋਚੇ ਹੀ ਕਹਿ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਵੱਖਰਾਪਨ ਦਿਖਾਉਣ ਲਈ — ਮੈਂ ਸਿੱਖ ਲੋਗੋਵਾਲ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਸੀ ਸਿੱਖ ਅਤਿਵਾਦੀਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਸਿਧਾਂਤਕ ਆਧਾਰ ਦੇ ਰਹੀ ਹੈ। Separatism ਦਾ ਅਤੇ ਤੁਸੀਂ ਭਾਵੇਂ ਨਾ ਮੰਨੋ ਉਹ ਗੱਲ ਹੁਣ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਪਸ਼ਟ ਹੋ ਗਈ।

ਸੰਪਾਦਕ — ਅਖੀਰ ਦੇ ਉਤੇ ਉਹ ਜੋ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਦਾ ਰੋਲਾ ਸੀ ਇਹ ਰਾਹ ਉਸੇ ਪਾਸੇ ਨੂੰ ਜਾਵੇਗਾ।

ਸੁਰਜੀਤ — ਹਾਂ ਉਸੇ ਪਾਸੇ ਨੂੰ ਜਾਵੇਗਾ।

ਸੰਪਾਦਕ — ਦੂਜੇ ਇਹ ਜਿਹੜੀ ਟਰਮ ਹੈ ਬੜੀ imbugious ਲਗਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਕਹਿੰਦੇ ਹਾਂ “ਅਤਿਵਾਦੀ” — ਮੈਂ ਦਸੰਬਰ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਫਿਰਿਆ ਹਾਂ ਆਮ ਬੰਦੇ ਬੜੇ ਝਿਜਕਦੇ ਸੀ ਗੱਲ ਕਰਨ ਤੋਂ। ਮੈਂ ਤਿਵਾੜੀ ਨੂੰ ਵੀ ਮਿਲਿਆ। ਹੋਰ ਵੀ ਕਈਆਂ ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ। ਸਾਰੇ ਬੰਦੇ ਬੜੇ ਝਿਜਕਦੇ ਸੀ ਇਸ ਮਸਲੇ ਤੇ ਗੱਲ ਕਰਨ ਤੋਂ। ਜਿਹੜੇ “ਅਤਿਵਾਦੀ” ਅਨਸਰ ਹੈ ਇਹ combination ਹੈ ਸਾਰੇ ਅਨਸਰਾਂ ਦਾ।

ਸੁਰਜੀਤ — ਹਾਂ ਇਹ combination ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਨਕਸਲਾਈਟ ਮੂਵਮੈਂਟ ਵਿਚ ਗਏ ਸੀ ਉਹਨਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕੁਝ ਜਿਹੜੇ ਨੇ ਭੱਜੇ

ਹੋਏ ਅਤੇ ਸਿਧਾਂਤਕ ਤੌਰ ਤੇ ਨਿਰਾਸ਼ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਸੀ — ਇਕ ਹਿੱਸਾ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਵੀ ਹੈ ਇਹਦੇ ਵਿਚ anti social element ਵੀ ਹੋਗੇ ਜਹਿੜੇ ਕਰਾਈਮਜ਼ ਵਿਚ involved ਸੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬੜਾ ਸੁਖਾਲਾ ਹੁਣ ਕਵਰ ਮਿਲ ਗਿਆ ਹੈ — ਪੁਲੀਟੀਕਲ ਕਵਰ ਮਿਲ ਗਿਆ ਹੈ ਆਪਣੇ ਗੁਨਾਹ ਨੂੰ ਲੁਕਾਉਣ ਵਾਸਤੇ — ਇਹਦੇ ਵਿਚ fundementist ਵੀ ਹੋਗੇ। ਉਹ ਲੋਗ ਵੀ ਹੋਗੇ ਜਹਿੜੇ ਧਰਮ ਦੇ ਨਾਂ ਉਤੇ ਸਿ ਕਿਸਮ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਰਖਦੇ ਹੋ ਤੇ ਬੜਾ ਉਹ ਲੋਕ ਵੀ ਹਨ।

ਸੰਪਾਦਕ — ਕਈ ਬੰਦੇ ਇਥੇ ਵੀ ਇਸ ਲਫਜ਼ ਤੇ ਬੜਾ ਗੰਜੇਟ ਕਰਦੇ ਹਨ ਮੈਨੂੰ ਵੀ ਕਈ ਫੋਨ ਆਇਆ ਉਦੋਂ ਹਨ ਕਿ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਅਤਿਵਾਦੀ ਕਿਉਂ ਕਹਿੰਦੇ ਹੋ।

ਸੁਰਜੀਤ — ਨਹੀਂ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਅਤਿਵਾਦੀ ਨਹੀਂ ਕਹਿੰਦੇ ਉਹ ਦੋ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗੰਜੇਟ ਕਰਦੇ ਹਨ ਇਕ ਇਹ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਅੱਗੋਂ ਇਹ ਕਨਫਿਡੈਂਸ ਪੈਦਾ ਨਾ ਕਰੇ ਕਿ ਅੱਗੋਂ ਨਕਸਲਵਾੜੀਆਂ ਨੂੰ ਅਤਿਵਾਦੀ ਕਹਿੰਦੇ ਸੀ ਇਸ ਕਰਕੇ ਉਹਦੇ ਨਾਲ ਇਹ ਖਲਤ ਮਲਤ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਅਸੀਂ ਵੀ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ। ਇਹ ਉਸ ਕਿਸਮ ਦੇ ਅਤਿਵਾਦੀ ਨਹੀਂ।

ਸੰਪਾਦਕ — ਹੁਣ ਤਾਂ extremist ਦੀ ਥਾਂ ਤੇ ਇਹ ਅੱਖਰ ਟੈਰਾਗਿਸਟ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ।

ਸੰਪਾਦਕ — ਅੱਗੋਂ ਵੀ ਜਦ extremist ਬਣਦੇ ਇਸਤੇਮਾਲ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਉਹ ਟੈਰਾਗਿਸਟ ਸਮਝ ਵਿਚ ਹੀ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਜਿਹੜੇ ਲੋਕ ਬੇਗੁਨਾਹਾਂ ਨੂੰ ਮਾਰ ਦਿੰਦੇ ਡਾਕੇ ਮਾਰਦੇ ਹਨ, ਬੰਕਾਂ ਲੁੱਟਦੇ ਹਨ ਇਹਨਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ extremist ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ।

ਸੰਪਾਦਕ — ਉਦੋਂ ਦਸੰਬਰ ਵਿਚ ਵੀ ਮੈਂ ਦੇਖਿਆ ਸੀ ਇਤਨੀ ਸੀ. ਆਰ. ਪੀ. ਪੈਰਾਮਿਲਟਰੀ ਫੋਰਸਿਜ਼ ਲਾ ਦੇਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕੋਈ ਬੰਦਾ ਇਹਨਾਂ ਵਿਚੋਂ ਨਹੀਂ ਫੜਿਆ ਗਿਆ।

ਸੁਰਜੀਤ — ਇਸਦੀਆਂ ਦੋ ਤਿੰਨ ਵਜਾਹ ਹਨ। ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਦੀਆਂ ਸਪੀਚਾਂ, ਬਿਆਨਾਂ ਜਾਂ ਲੇਖਾਂ ਵਿਚ ਵਾਰ ਵਾਰ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋ ਸਾਲ ਦੀ ਲੰਮੀ ਅਜੋਕੇਸ਼ਨ ਦੇ ਪਿਛੋਂ ਐਡਮਿਨਿਸਟਰੇਟਿਵ ਤਰੀਕਾ ਇਕੱਲਾ ਹੋਲ ਨਹੀਂ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਦਾ — ਜਦ ਤੱਕ ਰਾਜਨੀਤਕ ਹੱਲ ਨਹੀਂ ਲੱਭਦਾ ਪੋਲੀਟੀਕਲ ਹੱਲ ਨਹੀਂ ਲੱਭਦਾ ਇਹ ਮਸਲਾ ਐਡਮਿਨਿਸਟਰੇਟਿਵ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਹੱਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਕਿਉਂਕਿ ਦੋ ਸਾਲ ਦੀ ਲਗਾਤਾਰ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਮਨਾਂ ਵਿਚ ਇਹ ਗੱਲ ਬੈਠ ਗਈ ਹੈ। ਉਹ ਗੱਲ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਭਾਰੂ ਹੈ ਜੋ ਤੁਸੀਂ ਲਿਆਉਂਦੇ ਵੀ ਹੋ ਪੁਲੀਸ ਉਹ ਸਮਝਦੇ ਹਨ ਸਾਨੂੰ ਦਬਾਉਣ ਲਈ ਪੁਲੀਸ ਲਿਆਂਦੀ ਗਈ। ਉਹ ਇਹ ਨਹੀਂ ਸਮਝਦੇ ਕਿ ਟੈਰਾਗਿਸਟ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਲਈ ਲਿਆਂਦੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਅਵੱਸ਼ ਹੈ ਜਿਹੜੇ measures ਗੌਰਮਿਟ ਲੈਂਦੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ: ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਪਾਵਰ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਡਿਕਲੇਅਰ ਕਰਨਾ। ਉਹਨਾਂ ਨਾਲ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ਹਿਰੀ ਆਜ਼ਾਦੀਆਂ ਤੇ ਵੀ ਡਾਪਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਲਗਾਤਾਰ ਹੀ ਐਡਮਿਨਿਸਟਰੇਟਿਵ ਤਰੀਕੇ ਵਰਤ ਕੇ — ਐਡਮਿਨਿਸਟਰੇਟਿਵ ਤਰੀਕੇ ਇਹ ਤਾਂ ਹੱਲ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਗੌਰਮਿਟ ਨਾਕਾਮ ਰਹੇਗੀ। ਜਦ ਤੱਕ ਗੌਰਮਿਟ

ਇਹਦਾ ਪੋਲੀਟੀਕਲ ਹੱਲ ਨਹੀਂ ਲੱਭਦੀ। ਉਤਨੀ ਦੇਰ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਸ਼ਾਂਤੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ।

ਸੰਪਾਦਕ — ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਜਦ ਤੁਸੀਂ ਆਏ ਸੀ ਤੁਸੀਂ ਇਸ ਗੱਲ ਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਬਈ ਜੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਐਲੀਮੈਂਟ ਹੈ ਡਿਫਰੰਸ਼ੀਅਲ ਸੈਕਸ਼ਨ ਕਹਿ ਲੈ ਬਈ ਇਹਨਾਂ ਦਾ ਨਿਖੇੜਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ — ਲੋਗੋਵਾਲ ਦਾ ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਦਾ। ਮੈਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਰੋਗਰੇਸਿਵ ਫੋਰਸਿਜ਼ ਤਾਂ ਇਸ ਗੱਲ ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੰਦੀਆਂ ਰਹੀਆਂ ਬਈ ਇਹ ਨਿਖੇੜਾ ਹੋ ਜਾਵੇ ਪਰ ਜਿਹੜੀ ਹੁਣ situation ਬਿਗੜੀ ਹੈ ਉਸ ਨਾਲ ਨਿਖੇੜਾ ਕਰਦਿਆਂ ਕਰਦਿਆਂ ਸਗੋਂ ਉਹ ਵੀ ਉਸ ਪਾਸੇ ਨੂੰ ਝੁਕ ਗਿਆ।

ਸੁਰਜੀਤ — ਉਸ ਵਿਚ ਮੈਂ ਕਹਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਬੜੀ ਵੱਡੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੁਸੀਂ ਅਕਾਲੀਆਂ ਨੂੰ reasonable ਗੱਲਾਂ ਤੇ ਮੰਨ ਕੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਸਮਝਤਾ ਕਰਨ ਦਾ — ਉਹ ਲੜਾਈ ਦੇ ਮੈਦਾਨ ਵਿਚ ਰਹੇ ਤੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦੇ ਬੱਲੇ ਸਿੱਖ ਟੈਰਾਗਿਸਟ ਅਤਿਵਾਦੀ ਪਲਦੇ ਰਹੇ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕਵਰ ਮਿਲ ਗਿਆ ਹੁਣ ਵਾਤਾਵਰਣ ਇਹ ਬਣ ਗਿਆ ਬਈ ਸਿੱਖਾਂ ਨਾਲ ਬੜੀ ਜ਼ਿਆਦਤੀ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਅੱਗੋਂ ਇਹ ਸੀ ਬਈ ਪੰਜਾਬ ਲਈ ਅਸੀਂ ਇਹ ਮੰਗਦੇ ਹਾਂ। ਅੱਗੋਂ ਮੁੱਖ ਸਵਾਲ ਸੀ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦਾ, ਰਹਿ ਗਏ ਇਨਾਕਿਆਂ ਦਾ ਅਤੇ ਪਾਣੀਆਂ ਦਾ। ਅਤੇ ਹੁਣ ਸਵਾਲ ਬਣ ਗਿਆ ਹੋਰ। ਇਹ ਅਵੱਸ਼ ਹੈ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਫਾਇਦਾ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਗੱਲ ਕਰਨ ਵਿਚ ਸਰਕਾਰ ਆਪ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੈ।

ਸੰਪਾਦਕ — ਇਹ ਗੱਲ ਤਾਂ ਹੋ ਗਈ clear। ਮੈਨੂੰ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰੋਲਾ ਜਿਹੜਾ ਵਧਿਆ ਹੈ ਉਹ ਆਲ ਇਡੀਆ ਸਿੱਖ ਸਟੂਡੈਂਟਸ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲਾਉਣ ਨਾਲ ਵਧਿਆ ਹੈ। ਜਿਹੜਾ ਹੁਣ ਵੱਧ ਕਤਲ ਆਦਿ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ।

ਸੁਰਜੀਤ — ਹਾਂ। ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਜਾਰੀ ਸਨ। ਇਹਦੇ ਵਿਚ ਉਹੀ ਗੱਲ ਬਣਦੀ ਹੈ ਉਹ ਵੀ ਐਡਮਿਨਿਸਟਰੇਟਿਵ measure ਹੈ। ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਪੋਲੀਟੀਕਲ ਵਾਈਟ ਨਾ ਕਰੋ ਅਤੇ ਕੋਈ campaign ਨਾ ਕਰੋ ਰਾਜਨੀਤਕ ਤੌਰ ਤੇ। ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਾਉਣ ਲਈ — ਅਤੇ ਉਹ campaign ਤਦੇ ਹੀ ਸਫਲ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਜਾਇਜ਼ ਗੱਲਾਂ ਮੰਨ ਲਵੋ।

ਸੰਪਾਦਕ — ਪਿੱਛੇ ਜਿਹੇ ਮੈਂ ਕੋਮੀ ਏਕਤਾ ਪਤ੍ਰਿਆ ਸੀ ਭਾਟੀਏ ਦਾ ਲਿਖਿਆ ਉਹ ਕਹਿੰਦਾ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਜਿਹੜੀ ਆਲ ਇਡੀਆ ਸਿੱਖ ਸਟੂਡੈਂਟਸ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ; ਹੈ ਇਹਦਾ ਕਾਲਜ ਜਾਂ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿਚ ਕੋਈ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ।

ਸੁਰਜੀਤ — ਨਹੀਂ। ਕਾਲਜਾਂ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿਚ ਅਸਰ ਹੋਗਾ ਲੇਕਿਨ ਇਹ ਜਿਹੜਾ ਆਲ ਇਡੀਆ ਸਿੱਖ ਸਟੂਡੈਂਟਸ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਕਹਿੰਦੇ ਨੇ ਇਹਨਾਂ ਵਿਚਾਟੂਡੈਂਟਾਂ ਦਾ ਗਿਣਤੀ ਬੜੀ ਘੱਟ ਹੈ। ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਗਲਤ ਹੈ। ਗਲਤ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਕਾਲਜ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿਚ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਜਿਹੜਾ ਦੋ ਸਾਲ ਤੋਂ ਪਰਚਾਰ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਵਿਚ — ਹਰ ਗੱਲ ਵਿਚ ਉਹਦਾ ਅਸਰ ਜ਼ਰੂਰ ਪੈਂਦਾ ਹੈ।

ਸੰਪਾਦਕ — ਤਿਵਾੜੀ ਦਾ ਜੋ ਕਤਲ ਹੋਇਆ ਕੀ ਇਹ ਪੋਲੀਟੀਕਲ base ਤੇ ਸੀ।

ਸੁਰਜੀਤ — Political base ਤੇ ਹੀ ਸੀ। ਤਿੰਨੇ ਹੀ ਕਤਲ political base ਹੋਏ। ਲੋਗੋਵਾਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹਦਾ ਝਗੜਾ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵਿਚ ਸੀ। ਵਾਈਸ ਚਾਂਸਲਰਸ਼ਿਪ ਦਾ।

— ਇਹ ਤਾਂ ਕਹਿਣ ਦੀ ਗੱਲ ਆ। ਹੁਣ ਤੱਕ ਜਿੰਨੇ ਵੀ ਕਤਲ ਹੋਏ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਹਿੰਦੂ ਨੇ ਕਿਸੇ ਹਿੰਦੂ ਕਤਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਨਾ ਸਿੱਖ ਨੂੰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਤੁਸੀਂ ਸਮਝ ਲਵੋ ਕਿ ਤਿਵਾੜੀ ਵਰਗਾ Non controversial ਆਦਮੀ — ਮਨਚੰਦੇ ਦਾ ਕੇਸ ਸੀ ਉਹ ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਵੀ ਰਿਹਾ ਹੈ ਉਹਦੀ ਗੱਲ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਉਸਨੇ ਇਹਨਾਂ ਦੀ ਖੁਲ੍ਹੀ ਵਿਰੋਧਤਾ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇਸ ਗੱਲ ਤੇ ਮਨਚੰਦੇ ਨੂੰ ਕਤਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

ਸੰਪਾਦਕ — ਕੁਝ ਲੀਡਰਾਂ ਨੂੰ ਜਾਣੀ ਸੀ. ਪੀ. ਆਈ ਦੇ ਰਾਜ ਕੁਮਾਰ ਨੂੰ ਆਨੰਦ ਨੂੰ ਜਗਜੀਵਨ ਸਿੰਘ ਬਾਗੀ ਨੂੰ, leftist forces ਤੇ ਵੀ ਤੁਹਾਨੂੰ ਕੋਈ ਖਤਰਾ ਲਗਦਾ ਹੈ।

ਸੁਰਜੀਤ — ਉਹ ਤਾਂ ਲੱਗਦਾ ਹੀ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਪਰੋਗਰੇਸਿਵ ਲਈ ਲੜਨਾ ਹੈ ਅਤੇ ਗੋਐਕਸ਼ਨ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਵਾਈਟ ਕਰਨੀ ਹੈ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਅਨਸਰ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਨਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਉਣਗੇ ਹੀ — ਇਹ ਕੋਈ ਅਚੰਭੇ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ।

ਸੰਪਾਦਕ — ਆਸਾਮ ਅਤੇ ਜੰਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਵਿਚ ਵਾਰਕੂ ਅਬਦੁੱਲਾ ਆਦਿ ਕੋਈ ਰੋਲਾ ਪਿਆ ਹੈ ਉਸ ਵਿਚ ਸੀ. ਪੀ. ਐਮ. ਦਾ ਕੀ ਰੋਲ ਹੈ।

ਸੁਰਜੀਤ — ਆਸਾਮ ਅਤੇ ਜੰਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੀ ਹਾਲਤ ਵੱਖ ਵੱਖ ਹੈ। ਆਸਾਮ ਵਿਚ ਬੜੇ ਚਿਰ ਤੋਂ ਇਕ ਮੁਵਮੈਂਟ ਚੱਲ ਰਹੀ ਹੈ ਜੋ separatist government ਹੈ। ਉਸਦਾ ਆਧਾਰ ਹੈ ਬੇਕਾਰੀ ਆਸਾਮ ਦਾ ਪਿਛਾਪਨ

(ਯਾਤਰੀ ਪੰਨਾ 12 ਤੇ)

ਖੁਸ਼ਖਬਰੀ!

ਵੈਨਕੂਵਰ ਨਿਵਾਸੀਆਂ ਲਈ

ਖੁਸ਼ਖਬਰੀ

ਵੈਨਕੂਵਰ ਵਿਚ ਜਲਦੀ ਹੀ ਇਕ ਨਵਾਂ

ਫਰਨੀਚਰ ਸਟੋਰ

ਖੋਲ੍ਹਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ

‘ਕੈਨੇਡਾ ਦਰਪਣ’ ਦਾ

ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਅਗਲਾ ਅੰਕ ਪੜ੍ਹੋ

ਖੁਸ਼ਖਬਰੀ!

ਖੁਸ਼ਖਬਰੀ!

ਤਿੰਨ ਭੈਣਾਂ ਵਲੋਂ ਆਤਮ ਹੱਤਿਆ

ਕਵੈਂਟਰੀ — ਇਗਲੈਂਡ ਦੇ ਇਕ ਸ਼ਹਿਰ ਕਵੈਂਟਰੀ ਵਿਚ ਤਿੰਨ ਸਕੀਆਂ ਭੈਣਾਂ ਰਾਣੀ ਉਮਰ 22 ਸਾਲ, ਇਦਰਾ ਉਮਰ 18 ਸਾਲ ਤੇ ਕਿਰਨ ਉਮਰ 15 ਸਾਲ ਨੇ ਆਤਮ ਹੱਤਿਆ ਕਰ ਲਈ। ਘਟਨਾ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੱਸੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੜਕੀਆਂ ਦੇ ਪਿਤਾ ਬਾਲਕ ਚੰਦ ਦਾ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਨਾਲ ਝਗੜਾ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ। ਆਤਮ ਹੱਤਿਆ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਕ ਖਤ ਲਿਖ ਕੇ ਘਰ ਰੱਖਿਆ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਭਰਾ ਰਾਜਿੰਦਰ ਨੇ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਪੁਲੀਸ ਨੂੰ ਫੋਨ ਕੀਤਾ। ਖਤ ਵਿਚ ਤਿੰਨਾਂ ਲੜਕੀਆਂ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਸੀ ਕਿ 'ਅਸੀਂ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦੀਆਂ ਕਿ ਸਾਡੀ ਮਾਂ ਸਾਡੇ ਕਾਰਨ ਦੁੱਖੀ ਹੋਵੇ ਇਸ ਲਈ ਅਸੀਂ ਆਤਮ ਹੱਤਿਆ ਕਰਨ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਾਂ।'

ਕਲੱਬ ਦੇ ਪਾਰਕ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰ ਪਾਰਕ ਕੀਤੀ ਤੇ ਗੈਸ ਦੇ ਧੁੰਦੇ ਨਾਲ ਤਿੰਨਾਂ ਨੇ ਆਤਮ ਹੱਤਿਆ ਕਰ ਲਈ। ਜਿਸ ਸਮੇਂ ਰਾਜਿੰਦਰ (ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਭਰਾ) ਪੁਲਿਸ ਨਾਲ ਪੁੱਜਾ ਤਾਂ ਤਿੰਨੇ ਮਰੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਸਨ।

ਰਸ਼ੀਦਾ ਬੇਗਮ ਵਲੋਂ ਬੱਚੇ ਕਤਲ

ਕਵੈਂਟਰੀ — ਕਵੈਂਟਰੀ ਦੀ ਇਕ ਮੁਸਲਮਾਨ ਔਰਤ ਰਸ਼ੀਦਾ ਬੇਗਮ ਨੇ ਆਪਣਾ ਇਕ ਲੜਕਾ ਸ਼ਾਹਬਾਨ ਖਾਨ ਤੇ ਇਕ ਲੜਕੀ ਪ੍ਰਵੀਨ ਕਤਲ ਕਰ ਦਿਤੇ। ਤੀਜੇ ਲੜਕੇ ਉਮਰਾਨ ਖਾਨ ਨੂੰ ਉਹ ਮਾਰਨ ਲਈ ਉਹ ਕਿਚਨ ਦੀ ਛੱਤ ਤੇ ਲੈ ਗਈ। ਉਮਰਾਨ ਖਾਨ ਨੇ ਰੱਲਾ ਪਾ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਗੁਆਂਢੀਆਂ ਨੇ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਫੋਨ ਕਰ ਦਿਤਾ। ਰਸ਼ੀਦਾ ਬੇਗਮ ਜੇਲ ਵਿਚ ਹੈ।

ਓਲੰਪਿਕ ਹਾਕੀ - ਭਾਰਤ 'ਏ' ਗਰੁਪ ਵਿਚ

ਲਾਸ ਵੇਂਜਲਸ — ਓਲੰਪਿਕ ਹਾਕੀ ਚੈਂਪੀਅਨ ਭਾਰਤ ਨੂੰ 'ਏ' ਗਰੁਪ ਵਿਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਗਰੁੱਪ ਵਿਚ ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ, ਪੱਛਮੀ ਜਰਮਨੀ, ਸਪੇਨ ਅਤੇ ਮਲੇਸ਼ੀਆ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਭਾਰਤ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਮੈਚ 29 ਜੁਲਾਈ ਨੂੰ 'ਏ' ਗਰੁੱਪ ਦੇ ਹੋਰ ਮੈਂਬਰ ਅਮਰੀਕਾ ਨਾਲ ਹੋਵੇਗਾ।

ਗਰੁੱਪ 'ਬੀ' ਵਿਚ ਪਾਕਿਸਤਾਨ, ਹਾਲੈਂਡ, ਨੀਊਜ਼ੀਲੈਂਡ, ਸੋਵੀਅਤ ਯੂਨੀਅਨ ਅਤੇ ਕੈਨੇਡਾ ਹਨ। ਛੇਵੀਂ ਟੀਮ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਨੀਆ ਤੇ ਮਿਸਰ ਦੇ ਮੈਚਾਂ ਬਾਅਦ ਹੋਵੇਗਾ।

ਹਾਕੀ ਦਾ ਫਾਈਨਲ ਮੈਚ 11 ਅਗਸਤ, 1984 ਨੂੰ ਹੋਵੇਗਾ।

ਏਅਰ ਇੰਡੀਆ ਨਵਾਂ ਮੈਨੇਜਿੰਗ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਕੈਪਟਨ ਧੁਰਬਾ ਬੋਸ

ਕੈਪਟਨ ਡੀ. ਬੋਸ ਅਪਰੈਲ 1984 ਤੋਂ ਏਅਰ ਇੰਡੀਆ ਦੇ ਨਵੇਂ ਮੈਨੇਜਿੰਗ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਬਣੇ ਹਨ। ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਉਮਰ 55 ਸਾਲ ਦੀ ਹੈ। ਉਹ ਪਹਿਲਾਂ ਏਅਰ ਇੰਡੀਆ ਦੇ ਡਿਪਟੀ ਮੈਨੇਜਿੰਗ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਸਨ।

ਪੰਜਾਬ ਮਸਲੇ ਦਾ ਹੱਲ ਚਾਰ - ਨੁਕਾਤੀ - ਸੁਬਰਾਮਨੀਅਮ

(2121) 21 ਯਾਕੀ)

ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮਸਲੇ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹਾਲਤ ਬੜੀ ਨਾਜ਼ਕ ਹੈ। ਮੈਂ ਮੁੱਢ ਤੋਂ ਹੀ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੋਰਚੇ ਦੇ ਨੇੜੇ ਰਿਹਾ ਹਾਂ, ਮੈਂ ਪੂਰੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਕਿ ਹਾਲਾਤ ਖਰਾਬ ਨਾ ਹੋਣ। ਪੰਜਾਬੀ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ ਮੈਂ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ ਕਿ ਹਾਲਾਤ ਨਾ ਵਿਗੜਨ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸਦੇ ਅਸਰ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰਹਿੰਦੇ ਸਿੱਖਾਂ ਉਪਰ ਪੈ ਸਕਦੇ ਸਨ। ਹੁਣ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਦਾ ਅਸਰ ਬਾਹਰ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਬੜੇ ਦੁੱਖ ਨਾਲ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਹਾਲਾਤ ਵਿਗੜਨ ਤੋਂ ਸੰਭਾਲੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਸਨ ਜੇ ਸਰਕਾਰ ਸਿਆਣਪ ਤੋਂ ਕੰਮ ਲੈਂਦੀ ਜਾਂ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਦਿਲ ਵਿਚ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਦਰਦ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਉਹ ਜ਼ਰੂਰ ਕੁਝ ਕਰਦੀ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਚਾਰ ਧਾਰਮਕ ਤੇ ਛੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੀਆਂ ਸਾਂਝੀਆਂ ਮੰਗਾਂ ਸਨ ਜੋ ਹੱਕੀ ਸਨ। ਉਹ ਹੁਣ ਤੱਕ ਮੰਗੀਆਂ ਜਾਣੀਆਂ ਚਾਹੁੰਦੀਆਂ ਸਨ। ਫਿਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਪਿਛਲੇ ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਚਾਰ-ਪੰਜ ਵਾਰ ਸਮਝੌਤਾ ਕਰਕੇ ਇਦਰਾ ਸਰਕਾਰ ਮੁਕਰ ਜਾਂਦੀ ਰਹੀ ਜਦੋਂ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਅਕਾਲੀਆਂ ਅਤੇ ਵਿਰੋਧੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀ ਸਾਂਝੀ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਅਸੂਲੀ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਸਮਝੌਤਾ ਹੋ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ ਪਰ ਸਰਕਾਰ ਐਲਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਹੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਨਾ ਦੇਣ ਵਿਚ ਬਹਾਨੇਬਾਜ਼ੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਹਿੰਦੂ ਫਿਰਕਾ ਪ੍ਰਸਤੀ ਦੀ ਨੁਕਤਾਚੀਨੀ ਕੀਤੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 1951 ਅਤੇ 1961 ਦੀ ਮਰਦਮਸ਼ੁਮਾਰੀ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀ ਦੀ ਥਾਂ ਮਾਤ ਭਾਸ਼ਾ ਹਿੰਦੀ ਲਿਖਾਈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਆਧਾਰ ਉਪਰ ਗਠਣ ਦਾ ਆਧਾਰ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਅੰਬੇਦਕਰ ਫਾਜ਼ਿਲਕਾ ਬਾਰੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇ ਉਹ ਬੋਲੀ ਦੇ ਆਧਾਰ ਉਪਰ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਜਾਣ ਪਰ ਹਿੰਦੂ-ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ ਉਪਰ ਅਸੀਂ ਮੰਨਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹਾਂ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਫਰਵਰੀ ਵਿਚ ਜੋ ਕੁਝ ਹਰਿਆਣੇ ਵਿਚ ਹੋਇਆ ਉਹ ਗਿਣਤੀ ਕੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਵਿਚ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਹਿੰਦੂ ਜਨੰਨੀਆਂ ਨੂੰ ਸਿੱਖਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹਮਲੇ ਕਰਨ ਲਈ ਹੱਲਾ ਸ਼ੇਰੀ ਦਿੱਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਅਗਾਊਂ ਸਾਵਧਾਨ ਕਰਨ ਤੇ ਵੀ ਹਰਿਆਣੇ ਦੀਆਂ ਦੁੱਖਦਾਈ ਘਟਨਾਵਾਂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਰੋਕੀਆਂ ਨਾ ਗਈਆਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਜੋ ਕੁਝ ਗਲਤ ਹੋਇਆ ਅਸੀਂ ਇਸ ਦੀ ਨਿੰਦਾ ਕੀਤੀ ਪਰ ਜੋ ਕੁਝ ਹਰਿਆਣੇ ਵਿਚ ਬਦਲੇ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਨਾਲ ਹੋਇਆ ਉਹ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਦੀ ਸਖਤ ਨਿਖੇਧੀ ਕੀਤੀ।

ਉਨ੍ਹਾਂ 25 ਧਾਰਾ ਦੇ ਅੰਦੋਲਨ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਇਸ ਨਾਲ ਅਕਾਲੀ ਵਿਰੋਧੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦਾ ਸਹਿਯੋਗ ਗੁਆ ਬੈਠੇ। ਕੋਈ ਕੱਲੀ ਪਾਰਟੀ ਬਾਕੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਤੋਂ ਵੱਖ ਹੋ ਕੇ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ।

ਕਾਮਰੇਡ ਸੁਰਜੀਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅੱਜ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਅਕਾਲੀ ਲਹਿਰ ਕੇਂਦਰੀ ਵਿਰੋਧੀ ਲਹਿਰ ਦੀ ਥਾਂ ਹਿੰਦੂ-ਸਿੱਖ ਵਿਰੋਧ ਦੀ ਲਹਿਰ ਬਣ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਬੈਠੇ ਲੱਖਾਂ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦਾ ਭਾਰੀ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਵੇਗਾ। ਮਨਾਂ ਵਿਚ ਜ਼ਹਿਰ ਭਰ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮਾਂ ਲੱਗੇਗਾ।

ਕਾਮਰੇਡ ਸੁਰਜੀਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿੱਚ ਮੱਤਭੇਦ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਰਹੇ ਹਨ ਪਰ ਕਦੇ ਸਿਆਸੀ ਕਤਲਾਂ ਦੀ ਨੋਬਤ ਨਹੀਂ ਆਈ ਸੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਬੱਬਰ ਅਕਾਲੀਆਂ ਦੀ ਲਹਿਰ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਾਸੂਮਾਂ ਉਪਰ ਕਦੇ ਹੱਥ ਨਹੀਂ ਉਠਾਇਆ ਸੀ ਸਗੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਦੇ ਪਿੰਨ੍ਹ ਸਿੱਖ ਗਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਸੋਧਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਜ਼ੁਲਮ ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਮਾਣ ਨਹੀਂ ਵਧਾ ਰਹੇ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ ਬਾਬਰ ਦੇ ਹਮਲੇ ਸਮੇਂ ਰੱਬ ਅੱਗੇ ਵੀ ਰੋਸ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸਕਤਾ ਸ਼ੇਰ, ਗੁਰੂਆਂ ਨੂੰ ਕਿਉਂ ਮਾਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਦਾ ਮਜ਼ਲੂਮਾਂ ਦੀ ਖਾਤਰ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋਣਾ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਮਜ਼ਲੂਮਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਲਈ ਤਲਵਾਰ ਉਠਾਈ। ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਧਰਮ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜੇ ਕੁਝ ਹੈ ਉਹ ਇਨਸਾਨੀਅਤ ਦੇ ਭਲੇ ਲਈ ਹੈ। ਹਿੰਦੂ-ਸਿੱਖ, ਮੁਸਲਮ-ਇਸਾਈ ਸਭ ਇਕੋ ਹੀ ਹਨ। ਇਹ ਸਿੱਖੀ ਦਾ ਫਲਸਫਾ ਹੈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਜਿਥੇ ਇਨਸਾਨੀਅਤ ਦੀਆਂ ਕਦਰਾਂ ਕੀਮਤਾਂ ਮੁੱਕ ਜਾਣ, ਬੇਗੁਨਾਹਾਂ ਦੇ ਕਤਲ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਣ ਉਥੇ ਬਾਕੀ ਰਹਿ ਹੀ ਕੀ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਫਿਰਕੂ ਵਿਤਕਰਾ ਕਰਨਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਦਾ ਕੰਮ ਸੀ, ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਇਹ ਇਦਰਾ ਨੂੰ ਪੁੱਗਦਾ ਹੋਵੇ। ਪਰ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਦਾ ਅਸਰ ਸਾਰੇ ਦੇਸ਼ ਉਪਰ ਪੈ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਵੇਲੇ ਸਾਰਾ ਪਰਚਾਰ ਮੰਗਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਹੋਵੇ,

ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਵਿਰੁੱਧ ਹੋਵੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਜ਼ੋਰ ਦੇ ਕੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਲਹਿਰ ਦਾ ਪੂਰਾ ਹਿੰਦੂ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਆਪਸੀ ਲੜਾਈ ਨਾ ਬਣੇ।

ਕਾਮਰੇਡ ਸੁਰਜੀਤ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਨਕਸਲੀਆਂ ਵਲੋਂ ਵੰਡੇ ਗਏ ਪਰਚੇ ਦੇ ਝੂਠ ਦਾ ਪੱਲ ਖੋਲ੍ਹਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਲੋਕ ਪਰਚਾ ਵੰਡਦੇ ਹਨ ਕਿ ਅਸੀਂ ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ ਮਿਲੇ ਹੋਏ ਹਾਂ ਜਦੋਂ ਕਿ ਇਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਬੜੀ ਅੱਖੀ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂ ਅਕਾਲੀਆਂ ਦਾ ਪੱਖ ਪੂਰਦਾ ਹਾਂ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਮੈਂ ਤਾਂ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਪੱਖ ਪੂਰਦਾ ਹਾਂ ਜੋ ਸੱਚਾ ਹੈ, ਮੈਨੂੰ ਹਰਿਆਣੇ ਨਾਲ ਵੀ ਕੋਈ ਵੈਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜੇ ਹਰਿਆਣੇ ਦਾ ਹੱਕ ਬਣਦਾ ਹੈ ਕਮਿਸ਼ਨ ਉਸ ਨੂੰ ਦੇਵੇ, ਕਿਸੇ ਦਾ ਹੱਕ ਮਾਰਕੇ ਕਦੇ ਕੋਈ ਤਕੜਾ ਨਹੀਂ ਬਣ ਸਕਦਾ।

ਕਾਮਰੇਡ ਸੁਰਜੀਤ ਨੇ ਇਥੇ ਛਪਦੀਆਂ ਅਖਬਾਰਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਇਕ ਪਾਸੜ ਖਬਰਾਂ ਛਾਪੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਖਬਰਾਂ ਛਾਪਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਸਲਾਹ ਦਿੰਦਿਆਂ ਕਾਮਰੇਡ ਸੁਰਜੀਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਖਬਰਾਂ ਪੜ੍ਹ ਵਿਚਾਰ ਕੇ ਦੇਣ, ਮੰਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਉਪਰ ਚਿੰਤਾ ਵੀ ਪਰਗਟ ਕਰਨ। ਉਹ ਨਾਲ ਨਾਲ ਇਹ ਖਿਆਲ ਵੀ ਰੱਖਣ ਕਿ ਮੁਢਲੀਆਂ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀਆਂ ਕਦਰਾਂ ਬਣੀਆਂ ਰਹਿਣ। ਇਸ ਧਰਤੀ ਉਪਰ ਸਾਡੇ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਨੇ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਦਿਤੀਆਂ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਵੀ ਸਿੱਖਿਆ ਲਿਆ ਕਰੋ। ਹਿੰਦੂਸਤਾਨ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਲਹਿਰ ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀਆਂ ਹਨ। ਉਹ ਗਦਰੀ ਸੂਰਮੇ ਸਿੱਖ ਸਨ ਜੋ ਹਿੰਦੂ, ਸਿੱਖ, ਮੁਸਲਮ ਏਕਤਾ ਦੇ ਮੁਦਈ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਜੇ ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇਸ਼ ਭਗਤ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦੇ ਵਾਰਸ ਬਣਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਸਿੱਖਿਆ ਲਈਏ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਜ਼ਾਦੀ ਸੰਗਰਾਮ ਦੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਜਲੰਧਰ ਤੋਂ ਛਪਣ ਵਾਲੇ "ਦੇਸ਼ ਸੇਵਕ" ਅਖਬਾਰ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਵੀ ਕੀਤਾ ਜੋ ਖਾਲਸਾ ਦੀਵਾਨ ਸੁਸਾਇਟੀ ਵੈਨਕੂਵਰ ਦੀ ਮਾਇਕ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾਲ ਛਪਦਾ ਸੀ ਜੋ ਦੇਸ਼ ਭਗਤੀ ਦਾ ਪਰਚਾਰ ਕਰਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਸਾਮਰਾਜ ਵਿਰੁੱਧ ਲਿਖਦਾ ਸੀ। ਜੇ ਕਰ ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇਸ਼ ਭਗਤਾਂ ਨੂੰ ਭੁੱਲ ਜਾਂਗੇ ਤਾਂ ਅਗੇ ਵੀ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਾਂਗੇ।

ਕਾਮਰੇਡ ਸੁਰਜੀਤ ਨੇ ਲਲਕਾਰ ਕੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੋਈ ਹੋਰ ਤਾਂ ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ ਸਮਝੌਤਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਸ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਲਾਹਾ ਕੇ ਨਵਾਂ ਨਜ਼ਾਮ ਨਹੀਂ ਬਣਾ ਲੈਂਦੇ, ਸਾਡੀ ਪਾਰਟੀ ਕੋਈ ਸਮਝੌਤਾ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ। ਇਸ ਉਪਰ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਲੰਬੀਆਂ ਤਾੜੀਆਂ ਮਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਨਾਅਰੇ ਲਾਏ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਜੇ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਅਸੀਂ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਲੜਾਈ ਸਮੇਂ ਮਿਥਿਆ ਸੀ ਉਹ ਹਾਲੇ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਅਸੀਂ ਟਿਕ ਨਹੀਂ ਬੈਠਾਂਗੇ।

ਕਾਮਰੇਡ ਹੋਰਾਂ ਕਿਹਾ ਜੇ ਪੰਜਾਬ ਨਾਲ ਧੱਕਾ ਹੋਵੇ ਅਸੀਂ ਪਿਛੇ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਸਕਦੇ, ਕੋਈ ਘਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਉਪਰ ਜ਼ੁਲਮ ਕਰੇ, ਹਿੰਦੂ-ਸਿੱਖ ਵਿਤਕਰਾ ਪੈਦਾ ਕਰੇ, ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਚੀਰ ਫਾੜ ਕਰੇ, ਇਹ ਹੋ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ ਕਿ ਅਸੀਂ ਮੂਰਹੇ ਹੋ ਕੇ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਨਾ ਦੇਈਏ, ਜਾਨਾਂ ਨਾ ਵਾਰੀਏ, ਸਾਂਝੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਨਾ ਕਰੀਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਗਦਰੀ ਅਤੇ ਬੱਬਰ ਸੂਰਬੀਰਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਤੇ ਕੈਨੇਡਾ ਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਕਿ ਠੀਕ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੀ ਡਟ ਕੇ ਹਮਾਇਤ ਕਰੋ ਅਤੇ ਗਲਤ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੀ ਦ੍ਰਿੜਤਾ ਨਾਲ ਨਿਖੇਧੀ ਕਰੋ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਜ਼ੋਰ ਦੇ ਕੇ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਏਥੋਂ ਬੈਠੋ ਆਪਣਾ ਹਿੱਸਾ ਪਾਓ ਕਿ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੀਆਂ ਮੰਗਾਂ ਮੰਨੀਆਂ ਜਾਣ, ਫਿਰਕੂ ਖਿਚੋਤਾਣ ਖਤਮ ਹੋਵੇ, ਜੋ ਮਨ ਪਾਟ ਚੁੱਕੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹੋਰ ਪਾੜਨ ਵਿਚ ਹਿੱਸਾ ਨਾ ਪਾਈਏ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੁੜ ਜੋੜਨ ਵਿਚ ਕਈ ਸਾਲ ਲੱਗਣਗੇ। ਅੰਤ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ।

ਕਾਮਰੇਡ ਸੁਰਜੀਤ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਗਿਆਨੀ ਕੇਸਰ ਸਿੰਘ ਨਾਵਲਸਿਟ ਨੇ ਅੱਜ ਦੇ ਸਮੇਂ ਅਮਨ ਦੀ ਮਹਾਨਤਾ ਬਾਰੇ ਦੱਸਿਆ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਅਮਨ ਮਾਰਚ ਵਿਚ ਵੱਧ ਚੜ੍ਹ ਕੇ ਹਿੱਸਾ ਪਾਉਣ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ। ਵੈਨਕੂਵਰ ਦੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਐਲਡਰਮੈਨ ਹੋਰੀ ਰੈਂਕਨ ਨੇ ਬੀ. ਸੀ. ਦੀ ਲੋਕ ਵਿਰੋਧੀ ਸਰਕਾਰ ਵਿਰੁੱਧ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਏਕਤਾ ਉਸਾਰਨ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਅਮਨ ਲਹਿਰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ।

ਅੰਤ ਵਿਚ ਈਸਟ ਇੰਡੀਅਨ ਵਰਕਰਜ਼ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਆਫ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਾਥੀ ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘਾ ਨੇ ਸਭ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਸਾਥੀ ਸੁਰਜੀਤ ਦਾ ਸੁਨੇਹਾ ਲੋਕਾਂ ਤੱਕ ਲਿਜਾਣ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ। ਸਟੇਜ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸੂਫੀ ਅਮਰਜੀਤ ਨੇ ਨਿਭਾਈ। ਸੁਖਮਿੰਦਰ ਲਾਲੀ ਅਤੇ ਜੋਗਿੰਦਰ ਰੰਧਾਵਾ ਐਡਮਿਨਿਸਟਰੇਟਿਵ ਨੇ ਸੁਰੀਲੀ ਆਵਾਜ਼ ਵਿਚ ਗਜ਼ਲਾਂ ਸੁਣਾਈਆਂ।

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ — ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਲੀਡਰ ਸ਼੍ਰੀ ਸਵਾਮੀ ਸੁਬਰਾਮਨੀਅਮ ਨੇ ਇਥੇ ਇਕ ਪਰੈਸ ਕਾਨਫਰੰਸ ਨੂੰ ਸੰਬੰਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮਸਲੇ ਦਾ ਹੱਲ ਚਾਰ-ਨੁਕਾਤੀ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਅਨੁਸਾਰ ਹੱਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। ਇਲਾਕਿਆਂ ਦੀ ਵੰਡ ਟ੍ਰਿਬੀਊਨਲ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲੀ ਜਾਵੇ, ਨਹਿਰੀ ਪਾਣੀਆਂ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਕਰ ਦਿਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਮਸਲਾ ਫੌਰਨ ਹੱਲ ਹੋ

ਕੈਲਗਰੀ ਵਿਚ ਹਰ ਕਿਸਮ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਲਾਹ ਤੇ ਮਸ਼ਵਰੇ ਲਈ

ਨਰਿੰਦਰ ਨਾਥ ਮਲਿਕ

ਏ. ਵੇਬਸਟਰ ਮੈਕਡਾਨਲਡ

A. Webster Macdonald, Sr.
Barrister And Solicitor

Narinder N. Malik

Barrister, Solicitor & Notary

ਜਾਇਦਾਦ, ਮਾਰਗੇਜ਼, ਐਕਸੀਡੈਂਟ ਕਲੇਮ, ਐਰੀਡੇਵਟ, ਤਲਾਕ

ਆਦਿ ਸੇਵਾਵਾਂ ਵੀ

#202, 634 - 6th Ave. S.W.
CALGARY, ALBERTA T2P 0S4

Ph.(403)263-1300

TICKETS TO ANYWHERE GABA TRAVELS

ਤੁਹਾਡੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ, ਦੋਸਤਾਂ ਤੇ ਆਪਣੇ ਲਈ
ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਸਾਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰੋ। ਅਸੀਂ ਵਾਜਬ ਕਿਰਾਏ

ਤੇ ਵਧੀਆ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਗਰੰਟੀ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ।

6612, MAIN ST.

VANCOUVER, B. C.

PHONE: 324-3336

MANOHAR LAL GABA

GET-HELP IN INDIA AT

NUR MAHAL PH: 49

JULLUNDUR PH: 74597

NEW DELHI PH: 44165

JANDIALA (JULLUNDUR)

MOGA (Fareedkot)

ਸੇਫ ਡਰਾਈਵਿੰਗ ਗਾਈਡ

ਹੁਣ ਡਰਾਈਵਿੰਗ ਸਿਖਣੀ ਤੁਹਾਡੇ ਲਈ ਹੋਰ ਵੀ
ਆਸਾਨ ਹੋ ਗਈ ਹੈ।

ਬਾਬੂ ਬਾਂਸਲ ਨੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਦੋਵਾਂ ਬੋਲੀਆਂ
ਵਿਚ ਕਿਤਾਬ ਛਾਪੀ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਹਰ ਘਰ ਵਿਚ ਹੋਣਾ
ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਅੱਜ ਹੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਟੋਰਾਂ ਤੋਂ ਖਰੀਦੋ।

Available At:

Advance Driving School
4677 Main St., Vancouver
Ph. 872-7375

Goyal Video King
4156 Fraser ST., Vancouver
Ph. 873-8308

Main Food Centre

6681 Main S. Vancouver
Ph. 324-4185

Mann Music & Video

6512 Main St., Vancouver
Ph. 321-6667

Paul's Plumbing

4774 Main St., Vancouver
Ph. 872-3118

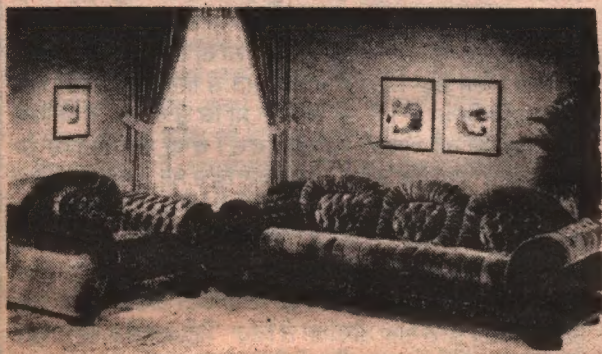
ਲੋਇਲ ਫਰਨੀਚਰ ਲਿ:

The House of Quality Furniture

Announces

MAY

**CLEARANCE
SALE!**

Sofa & Chair

Matching loveseat available. 3 colours to choose from .....

SAVE

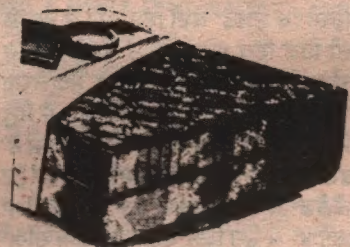
UPTO

15% TO

40%

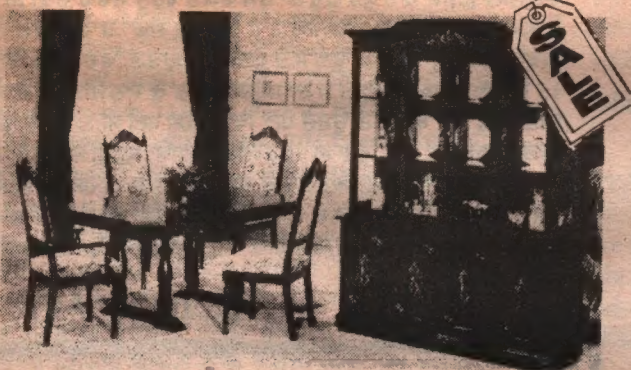
**The Best Price
in Town**

For the best buys
on furniture
—always remember
“LOYAL”

all
sizes

**Top Quality Mattress
& Box Spring by Sealy
& Grange.**

9 Piece Dining Room Suite

Table, buffet, hutch,
2 arm, four side
chairs.....

9 Piece Dining Room Suite

Includes table, buffet, hutch,
4 side chairs, 2 arms chairs...

OPEN 7 DAYS A WEEK

ਲੋਇਲ ਫਰਨੀਚਰ :—

ਵੈਨਕੂਵਰ 'ਚ ਆਪਣੀ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਦਾ ਇਕੋ ਇਕ ਫਰਨੀਚਰ
ਸਟੋਰ

ਜੋ ਵਧੀਆ ਕਿਸਮ ਦਾ ਫਰਨੀਚਰ ਘੱਟ ਕੀਮਤਾਂ ਤੇ ਵੇਚਣ ਲਈ
ਸਾਰੀ ਬੀ. ਸੀ. 'ਚ ਮਸ਼ਹੂਰ ਹੈ।

LOYAL FURNITURE LTD

Ph.: 879-8319

2707 Main Street, (at 11th Ave.) Vancouver, B.C.

Loyal - The Most Trusted Name in Furniture Business.

Ph.: 879-4813

ਸਾ ਹਿ ਤ ਦ ਰ ਪ ਣ

ਕਹਾਣੀ :

ਹਾਦਸੇ ਦਾ ਪ੍ਰਫਾਵਾਂ

ਜੋਗਿੰਦਰ ਚੀਮਾਂ, ਫੋਰਟ ਨੈਲਸਨ

ਬਲਜੀਤ ਤੇ ਸੁਖਜਿੰਦਰ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਵਿਚੋਂ ਚਾਹ ਪੀ ਕੇ ਬਾਹਰ ਪਈ ਬਜਰੀ ਦੇ ਇਕ ਢੇਰ ਤੇ ਆ ਕੇ ਬੈਠ ਗਈਆਂ। ਸਰਦੀਆਂ ਦੀ ਰੁੱਤ ਨਿੱਘੀ ਨਿੱਘੀ ਧੁੱਪ ਗਰਾਉਂਦੀ ਦੇ ਚਾਰੀਂ ਪਾਸੀਂ ਗੋਂਦੇ ਦੇ ਫੁੱਲ ਤੇ ਵਿਚਕਾਰ ਹਰੀ ਹਰੀ ਘਾਹ ਬਹੁਤ ਹੀ ਦਿਲ ਖਿਚਵਾਂ ਨਜ਼ਾਰਾ ਸੀ। ਸੁਖਜਿੰਦਰ ਬਜਰੀ ਦੇ ਢੇਰ ਤੋਂ ਵੱਟੀਆਂ ਚੱਕ ਚੱਕ ਕੇ ਇਕ ਵੱਡੀ ਸਾਗੀ ਵੱਟੀ ਤੇ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਲਾਉਣ ਲੱਗ ਪਈ ਤੇ ਬਲਜੀਤ ਜੋ ਕਿ ਅੱਜ ਕੁਝ ਵੀ ਕਰਨ ਦੇ ਮੁਝ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਸੀ ਮੱਥੇ ਤੇ ਬਾਂਹ ਰੱਖ ਕੇ ਲੰਮੀ ਪੈ ਗਈ ਉਹ ਅਕਸਰ ਹੀ ਵੱਟੀ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਕੰਧ ਨਾਲ ਮੰਜ਼ਾ ਭਾਹ ਕੇ ਸੀਰੇ ਵਿਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੈ ਜਾਇਆ ਕਰਦੀ ਸੀ ਤੇ ਉਸਨੂੰ ਬੜਾ ਸੁਆਦ ਜਿਹਾ ਆਉਂਦਾ। ਪੰਜ ਚਾਰ ਵੱਟੀਆਂ ਮਾਰਨ ਪਿਛੋਂ ਸੁਖਜਿੰਦਰ ਨੇ ਅਚਾਨਕ ਹੀ ਚੁੱਪ ਤੋੜਦਿਆਂ ਕਿਹਾ

“ਬਲਜੀਤ ਤੇਨੂੰ ਇਕ ਗੱਲ ਪੁੱਛਾਂ।”

“ਹੂੰ।”

“ਤੇਨੂੰ ਤਾਂ ਮੁੰਡੇ ਨੇ ਦੇਖ ਹੀ ਲਿਆ ਤੇ ਅਗਲੇ ਮਹੀਨੇ ਤੁਹਾਡਾ ਵਿਆਹ ਵੀ ਹੋ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਕੀ ਤੇਨੂੰ ਵੀ ਮੁੰਡਾ ਪਸੰਦ ਆਇਆ?”

ਸੁਖਜਿੰਦਰ ਦੇ ਇਸ ਸਵਾਲ ਨੇ ਉਸਨੂੰ ਬੇਜੋੜ ਜਿਹਾ ਦਿਤਾ ਤੇ ਉਸਦਾ ਚਿਹਰਾ ਗੰਭੀਰ ਜਿਹਾ ਹੋ ਗਿਆ ਤੇ ਕੁਝ ਚਿਰ ਬਾਅਦ ਉਨਦੀ ਹੋਈ ਬੋਲੀ, “ਨਹੀਂ ਸੁੱਖੀ, ਮੁੰਡਾ ਮੇਨੂੰ ਬਿਲਕੁਲ ਪਸੰਦ ਨਹੀਂ।” ਤੇ ਨੀਵੀਂ ਪਾ ਕੇ ਵੱਟੀਆਂ ਵਿਚ ਏਧਰ ਉਧਰ ਹੱਥ ਮਾਰਨ ਲਗੀ।

“ਫਿਰ ਤੂੰ ਆਪਣੇ ਘਰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਕਹਿ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ ਕਿ ਤੇਨੂੰ ਇਹ ਕਿਸਤਾ ਮਨਜ਼ੂਰ ਨਹੀਂ।”

ਬਲਜੀਤ ਨਹੀਂ ਸੀ ਚਾਹੁੰਦੀ ਕਿ ਉਸਤੋਂ ਕੋਈ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛੇ ਪਰ ਸੁਖਜਿੰਦਰ ਹੀ ਉਸਦੀ ਇਕੋ ਇਕ ਸਹੇਲੀ ਸੀ ਤੇ ਉਸਨੂੰ ਨਾਰਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਰ ਸਕਦੀ। ਬੋਲੀ ਦੇਰ ਨੀਵੀਂ ਪਾਈ ਰੱਖਣ ਤੋਂ ਪਿਛੋਂ ਸੁਖਜਿੰਦਰ ਦੇ ਮੂੰਹ ਵੱਲ ਦੇਖ ਕੇ ਬੋਲੀ, “ਸੁੱਖੀ ਤੇਨੂੰ ਤਾਂ ਪਤਾ ਹੀ ਹੈ ਕਿ ਘਰ ਦੇ ਮੇਨੂੰ ਕਿੰਨਾ ਪਿਆਰ ਕਰਦੇ ਨੇ ਤੇ ਮੈਂ ਹੀ ਸਾਰੇ ਭੈਣਾਂ ਭਰਾਵਾਂ ਚੋਂ ਵੱਡੀ ਹਾਂ। ਜੇ ਮੈਂ ਇਹ ਕਿਸਤਾ ਮਨਜ਼ੂਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਤਾਂ ਸਾਰੇ ਘਰਦਿਆਂ ਦੀਆਂ ਆਸਾਂ ਟੁੱਟ ਜਾਣਗੀਆਂ। ਕਿਉਂਕਿ ਮੇਰੇ ਕੈਨੇਡਾ ਜਾਣ ਕਰਕੇ ਮੇਰਾ ਭਰਾ ਤੇ ਦੋ ਭੈਣੀਆਂ ਭੈਣਾਂ ਵੀ ਕੈਨੇਡਾ ਆ ਸਕਣਗੀਆਂ ਤੇ ਉਹ ਕਿਸੇ ਚੰਗੇ ਘਰ ਵਿਆਹੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ। ਹੁਣ ਨਾਂਹ ਕਰਨ ਨਾਲ ਸ਼ਾਇਦ ਹੋਰ ਕੋਈ ਮੇਨੂੰ ਕੈਨੇਡਾ ਦਾ ਕਿਸਤਾ ਨਾ ਮਿਲੇ। ਕਿਉਂਕਿ ਅਸੀਂ ਕੋਈ ਬਹੁਤ ਅਮੀਰ ਨਹੀਂ।” ਕਹਿਦੀ ਕਹਿਦੀ ਚੁੱਪ ਕਰ ਗਈ। ਸੁਖਜਿੰਦਰ ਨੇ ਉਸਦੀ ਸਾਗੀ ਮਜ਼ਬੂਰੀ ਸਮਝ ਲਈ ਸੀ ਤੇ ਇਕ ਲੰਮਾ ਸਾਗਾ ਖਿਚਿਆ ਤੇ ਘੜੀ ਵੱਲ ਦੇਖ ਕੇ ਬੋਲੀ, “ਆਪਣੇ ਇਗਲਿਸ਼ ਦੇ ਪੀਰੀਅਡ ਦਾ ਟਾਈਮ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ।” ਬਜਰੀ ਦੇ ਢੇਰ ਤੋਂ ਉਠ ਕੇ ਉਹ ਕਲਾਸ ਰੂਮ ਵੱਲ ਚਲੀਆਂ ਗਈਆਂ।

ਉਸਤੋਂ ਪਿਛੋਂ ਹੋਲੀ ਹੋਲੀ ਵਕਤ ਗੁਜ਼ਰਦਾ ਗਿਆ ਦਿਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੇ ਮਹੀਨੇ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਬਦਲਦੇ ਗਏ ਤੇ ਅਜ ਬਲਜੀਤ ਨੂੰ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿਚ ਆਈ ਨੂੰ ਪੂਰੇ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਹੋ ਗਏ ਸੀ। ਜਿਹੜੀਆਂ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਤੇ ਚਾਹ ਆਪਣੇ ਦਿਲ ਵਿਚ ਲੈ ਕੇ ਆਈ ਸੀ ਉਹ ਸਾਰੇ ਦੇ ਸਾਰੇ ਦਿਲ ਵਿਚ ਹੀ ਰਹਿ ਗਏ। ਉਹ ਗੁਜ਼ਰੇ ਵਕਤ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਕੇ ਕਿੰਨਾ ਕਿੰਨਾ ਚਿਰ ਹੀ ਸੋਚਾਂ ਦੇ ਤਾਣੇ ਵਿਚ ਉਲਝੀ ਰਹਿੰਦੀ। ਅੱਜ ਵੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੋਚਾਂ ਵਿਚ ਘੜੀ ਹੋਈ ਸੀ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਇਹ ਵੀ ਨਾ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਬਈ ਉਸਦਾ ਤੜਕਾ ਸੜੀ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਅਚਾਨਕ ਕਿਸੇ ਦੇ ਡਰ ਬੋਲਣ ਨਾਲ ਉਹ ਠੰਠਬਰ ਜਿਹੀ ਗਈ ਨਾਲ ਹੀ ਗੁੰਝਿਆਂ ਦਾ ਖਿਆਲ ਆਇਆ ਜੋ ਸੜ ਸੜ ਕੇ ਕਾਲੇ ਹੋ ਗਏ ਸੀ। ਬੀਰੂ ਨਾਲ ਦੋ ਤਿੰਨ ਮੁੰਡੇ ਹੋਰ ਵੀ ਸੀ ਜੋ ਜਾਕੇ ਲਿਵਿੰਗ ਰੂਮ ਵਿਚ ਬੈਠ ਗਏ ਬਲਜੀਤ ਆਪਣੀ ਗਲਤੀ ਤੇ ਸ਼ਰਮ ਨਾਲ ਪਾਣੀ ਪਾਣੀ ਹੋ ਗਈ ਤੇ ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਘੜੀ ਤੋਂ ਡਰ ਰਹੀ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬੀਰੂ ਬੋਲਿਆ, “ਤੇਨੂੰ ਹਾਲੇ ਗੰਦੇ ਨੀ ਝੁੰਨਣੇ ਆਏ ਤੇਰੀ ਮਾਂ ਦੀ.... ਤੇਰੀ ਕੁੱਤੀ ਤੀਮੀ ਦੀ।” ਤੇ ਇਕ ਬੱਝ ਮੂੰਹ ਤੇ ਟਿਕਾ ਦਿਤਾ ਤੇ ਕਪਰਡ ਵਿਚੋਂ ਗਲਾਸ ਕੱਢ ਕੇ ਚਾਹ ਬੰਦਿਆਂ ਦੀ ਰੋਟੀ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦੇ ਕੇ ਲਿਵਿੰਗ ਰੂਮ ਵਿਚ ਜਾ ਬੈਠਾ।

ਬਲਜੀਤ ਨਾਲ ਅਜ ਇਹ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੋਇਆ। ਜਦ ਵੀ ਉਸਦਾ ਪਤੀ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਨਾਲ ਲੈ ਕੇ ਆਉਂਦਾ ਤਾਂ ਬਲਜੀਤ ਨੂੰ ਕੁੱਟਣ ਦਾ ਬਹਾਨਾ ਲੱਭਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਅਤੇ ਅਜ ਤਾਂ ਉਸਦੇ ਪੂਰੀ ਦਿਲ ਦੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਦੋਸਤਾਂ ਨੂੰ ਗਲਾਸ ਫੜਾਉਂਦਾ ਹੋਇਆ ਦੰਦ ਚੱਬ ਚੱਬ ਕੇ ਗੱਲਾਂ ਕਰਦਾ ਸੀ ਉਹ ਦਰਸਾਉਣਾ ਮੰਗਦਾ ਸੀ ਕਿ ਉਸਦਾ ਤੀਵੀਂ ਤੇ ਬੜਾ ਰੋਹ ਹੈ ਤੇ ਇਹ ਕੁੱਟੇ ਮਾਰੇ ਤੇ ਹੀ ਠੀਕ ਆਉਂਦੀਆਂ ਨੇ। ਸ਼ਰਾਬ ਦਾ ਭਰਿਆ ਗਲਾਸ ਇਕ ਸਾਹ ਵਿਚ ਹੀ ਅੰਦਰ ਸਿੱਟ ਕੇ ਬੋਲਿਆ “ਮੇੜਾ ਕਿਮੋਂ ਆ ਫਿਰ ਮੱਲਾ, ਕੋਈ ਮਾਲ ਸ਼ਾਲ ਈ ਚੱਕ ਲਿਆ। ਅੱਜ ਕਿਤੇ ਸਾਡਾ ਵੀ ਨਾਉਣ ਕਰਾਏ। ਕੋਹੜੀਆਂ ਤੇਨੂੰ ਤਾਂ ਬਬੇਰੀਆਂ ਜਾਣਦੀਆਂ।” ਮੇੜ ਆਪਣੀ ਤਾਰੀਫ਼ ਸੁਣ ਕੇ ਮੁਸਕੜੀਏ ਹੱਸ ਰਿਹਾ ਸੀ ਤੇ ਨਾਲ ਬੈਠਾ ਸੱਜਣ ਬੋਲਿਆ “ਭੈਬੀ ਘਰੇ ਈ ਹੋਈ ਆ ਉਹਨੂੰ ਈ ਕਰਲਾ ਫੋਨ।” “ਤੂੰ ਆਪੇ ਈ ਕਰਲਾ ਤੂੰ ਵੀ ਤਾਂ ਉਹਨੂੰ ਜਾਣਦਾ ਈ ਆ।” ਮੇੜ ਨੇ ਸੱਜਣ ਨੂੰ ਕਿਹਾ। ਬੀਰੂ ਨੇ ਉਨ ਕੇ ਫੋਨ ਮੇੜ ਕੋਲ ਰੱਖ ਦਿਤਾ ਤੇ ਇਕ ਡਰਿਕ ਪਾ ਕੇ ਕੋਈ ਟੇਬਲ ਕੋਲ ਰੱਖ ਉਪਰ ਹੀ ਬੈਠ ਗਿਆ। ਮੇੜ ਨੇ ਸਟੇਗੇਊ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਘਟਾ ਕੇ ਨੰਬਰ ਘੁਮਾਇਆ। ਉਸਨੂੰ ਫੈਮਿਲੀ ਮੈਨ ਦੇ ਘਰ ਜਾ ਕੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕਰਨੀਆਂ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਸੀ ਲੱਗਦੀਆਂ ਪਰ ਫੈਮਿਲੀ ਮੈਨ ਖੁਦ ਕਰਵਾ ਰਿਹਾ ਕਰਕੇ ਉਸਦੀ ਇਹ ਜਕ ਜਿਹੀ ਚੁੱਕੀ ਗਈ ਸੀ। ਫੋਨ ਤੇ ਗੱਲਾਂ ਕਰਦੇ ਕਰਦੇ ਸੀ ਯੂ ਇਨ ਫਿਊ ਮਿਨਟਸ ਕਹਿ ਕੇ ਫੋਨ ਰੱਖ ਦਿਤਾ। ਬੀਰੂ ਨੇ ਅੱਖ ਦੇ ਇਸ਼ਾਰੇ ਨਾਲ ਮੇੜ ਤੋਂ ਜਵਾਬ ਮੰਗਿਆ। ਮੇੜ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ “ਗੱਲ ਤਾਂ ਬਣਗੀ ਨਾਲੇ ਆਪਦੀ ਸਹੇਲੀ ਨੂੰ ਵੀ ਲਿਆਉ ਪਰ ਆਪਣੇ ਕੋਲ ਨਸ਼ਾ ਬਹੁਤ ਬੜਾ।” ਬੀਰੂ ਨੇ ਜੋਬ

‘ਚੋਂ ਚਾਲੀ ਡਾਲਰ ਕੱਢ ਕੇ ਮੇੜ ਨੂੰ ਫੜਾਏ ਤੇ ਕਿਹਾ, “ਜਿਹੜੇ ਬਚਣਗੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸੈਵਨ-ਓਪ ਜਾਂ ਕੋਕ ਫੜੀ ਆਈ ਤੇ ਮਾੜੇ ਮੋਟੇ ਚਿਪਸ ਚੁਪਸ ਜਿਹੇ ਵੀ ਲਈ ਆਈ, ਬੈਠੇ ਮੂੰਹ ਮਾਰੀ ਚੱਲਾਂਗੇ।” ਮੇੜ ਦੇ ਚਲੇ ਜਾਣ ਪਿਛੋਂ ਬੀਰੂ ਨੇ ਕਿਚਨ ਵਿਚ ਜਾ ਕੇ ਬਲਜੀਤ ਨੂੰ ਬੱਲੇ ਬੈਸਮੈਂਟ ਵਿਚ ਜਾਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿਤਾ ਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ “ਸਵੇਰ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਪਰ ਨਹੀਂ ਆ ਸਕਦੀ।” ਬਲਜੀਤ, ਜਿਸਦੀ ਹਾਲਤ ਉਸਤੋਂ ਵਗੇਰ ਹੋਰ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਾਣਦਾ ਬੇ-ਬਸ ਭੁੱਖੀ ਤਿਹਾਈ ਬੱਲੇ ਬੈਸਮੈਂਟ ਵਿਚ ਜਾ ਪਈ ਤੇ ਆਪ ਮੁਹਾਰੇ ਉਸਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ‘ਚੋਂ ਹੋਝੂਆਂ ਦੀ ਨਦੀ ਵਹਿ ਤੁਰੀ। ਦਿਲ ਹੀ ਦਿਲ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਸਿਰਜਣਹਾਰੇ ਨੂੰ ਕੋਸਦੀ ਰਹੀ।

ਰਾਤ ਅੱਧੀ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਬੀਤ ਚੁੱਕੀ ਸੀ ਫਿਰ ਵੀ ਨੀਂਦ ਬਲਜੀਤ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਤੋਂ ਕੋਹਾਂ ਦੂਰ ਸੀ। ਲਗਦਾ ਸੀ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਦੌਰ ਕੁਝ ਘਟ ਗਿਆ ਪਰ ਘੁਸਰ ਮੁਸਰ ਹਾਲੇ ਵੀ ਹੋ ਰਹੀ ਸੀ ਕਿ ਅਚਾਨਕ ਕਿਸੇ ਦੀ ਚੀਕ ਨੇ ਬਲਜੀਤ ਨੂੰ ਸਿਰ ਤੋਂ ਪੈਰਾਂ ਤੱਕ ਕੰਬਾ ਦਿੱਤਾ। ਸ਼ਾਇਦ ਬੱਕਰੀ ਬਘਿਆੜ ਦੇ ਜਬਾੜੇ ‘ਚ ਫਸ ਚੁੱਕੀ ਸੀ। ਨਵੀਂ ਦੇ ਚੰਦ ਦੀ ਚਾਨਣੀ ਹੋਲੀ ਹੋਲੀ ਮੱਧਮ ਪੈਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਈ। ਜਾਪਦਾ ਸੀ ਕਿ ਅੱਜ ਦੀ ਰਾਤ ਵੀ ਬਲਜੀਤ ਵਾਂਗ ਦੋਰ ਤੱਕ ਜਾਗਦੀ ਰਹੀ ਹੈ।

ਕੋਈ ਸੱਤ ਵਜੇ ਦੇ ਕਰੀਬ ਬਲਜੀਤ ਦਾ ਸਿਰ ਦੁਖਣ ਕਰਕੇ ਅੱਖ ਖੁਲ੍ਹ ਗਈ। ਬੋਲੀ ਦੇਰ ਬਾਅਦ ਦਿਲ ਜਿਹਾ ਕੜਾ ਕਰਕੇ ਉਨੀ ਤੇ ਉਪਰੋਂ ਗੱਲੀ ਲੈਣ ਲਈ ਆਈ। ਉਪਰ ਆਕੇ ਉਸਨੇ ਲਿਵਿੰਗ ਰੂਮ ਵੱਲ ਇਕ ਨਜ਼ਰ ਦੇਖਿਆ ਉਥੇ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਸੀ ਤੇ ਪੋਲੇ ਪੈਰਾਂ ਬੈਠ ਰੂਮਾਂ ਵੱਲ ਨਜ਼ਰ ਮਾਰੀ ਉਥੇ ਵੀ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਸ਼ਾਇਦ ਬੀਰੂ ਵੀ ਆਪਣੇ ‘ਫਰਿਡਾ’ ਨਾਲ ਚਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਕਿਚਨ ਵਿਚ ਆ ਕੇ ਉਸਨੇ ਦੋ ਗੋਲੀਆਂ ਠੰਡੇ ਪਾਣੀ ਨਾਲ ਲਈਆਂ ਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਚਾਹ ਵਾਸਤੇ ਸਟੇਵ ਤੇ ਪਾਣੀ ਰੱਖਕੇ ਲਿਵਿੰਗ ਰੂਮ ਵਿਚ ਪਈ ਕੁਰਸੀ ਤੇ ਬੈਠ ਗਈ। ਕੋਈ ਟੇਬਲ ਤੇ ਪਈਆਂ ਖਾਲੀ ਬੋਤਲਾਂ ਤੇ ਹੋਰ ਖਿਲਾਰੇ ਵੱਲ ਦੇਖਦੀ ਕਿੰਨਾ ਚਿਰ ਕੁਝ ਸੋਚਦੀ ਰਹੀ ਤੇ ਅਚਾਨਕ ਫੋਨ ਦੀ ਘੰਟੀ ਨੇ ਉਸਦਾ ਧਿਆਨ ਆਪਣੇ ਵੱਲ ਖਿੱਚਿਆ। ਹੋਲੀ ਜਿਹੀ ਡਰਦੀ ਡਰਦੀ ਨੇ ਫੋਨ ਚੱਕਿਆ ਤੇ ਇਕ ਦੋ ਮਿੰਟ ਯੈਸ... ਓ. ਕੇ... ਯੈਸ ਕਹਿ ਕੇ ਫੋਨ ਰੱਖ ਦਿਤਾ। ਸ਼ਾਇਦ ਉਸਨੂੰ ਕਿਤੇ ਕੰਮ ਮਿਲ ਗਿਆ ਸੀ। ਬਲਜੀਤ ਦੇ ਪਿੰਡ ਦੀ ਕੁੜੀ ਜਿਸ ਫੈਕਟਰੀ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਸੀ ਉਸਨੇ ਆਪਣੇ ਬੋਸ ਕੋਲ ਬਲਜੀਤ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਉਸਦੇ ਰਾਤ ਭਰ ਦੇ ਉਨੀਂਦੇ ਤੇ ਉਦਾਸ ਚੇਹਰੇ ਤੇ ਬੋਲੀ ਜਿਹੀ ਖੁਸ਼ੀ ਚਮਕੀ। ਕੱਪ ਵਿਚ ਚਾਹ ਪਾ ਕੇ ਕਿਚਨ ਵਿਚ ਹੀ ਪਈ ਕੁਰਸੀ ਤੇ ਬੈਠੀ ਘੜੀ ਭਰ ਲਈ ਉਹ ਕੰਮ ਤੇ ਫੈਕਟਰੀ ਬਾਰੇ ਸੋਚਦੀ ਰਹੀ ਕਿ ਸ਼ਾਇਦ ਕੰਮ ਤੇ ਜਾਣ ਨਾਲ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੋਚਾਂ ਤੋਂ ਫੁਟਕਾਰਾ ਪਾ ਸਕੇ। ਨਾਲ ਦੀਆਂ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਕੁੜੀਆਂ ਨਾਲ ਗੱਲਾਂ ਕਰਕੇ ਦਿਮਾਗ ਦਾ ਬੋਝ ਕੁਝ ਹੌਲਾ ਹੋਵੇ। ਜਿਹੜੇ 7,8 ਘੰਟੇ ਇਸ ਕੋਰ ਵਰਗੇ ਘਰ ਤੋਂ ਦੂਰ ਨਿਕਲਣ ਉਹੀ ਸਹੀ।

ਬਲਜੀਤ ਨੂੰ ਦੋ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨੇ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਨੂੰ ਹੋ ਗਏ ਸੀ। ਇਕ ਦਿਨ ਕੰਮ ਤੇ ਉਸਨੂੰ ਬਹੁਤ ਤੇਜ਼ ਬੁਖਾਰ ਹੋ ਗਿਆ ਤੇ ਉਸਨੇ ਲੰਚ ਟਾਈਮ ਹੀ ਘਰ ਜਾਣ ਵਾਸਤੇ ਵੱਟੀ ਲੈ ਲਈ। ਬੱਸ ਸਟਾਪ ਤੇ ਖੜੀ ਆਪਣੇ ਰੂਟ ਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਬੱਸ ਦੀ ਉਡੀਕ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ ਕਿ ਕਿਸੇ ਮੁੰਡੇ ਦੇ ਮੂੰਹੋਂ ਆਪਣਾ ਨਾਂ ਸੁਣਕੇ ਘਬਰਾ ਜਿਹੀ ਗਈ। ਮੁੰਡਾ ਫਿਰ ਬੋਲਿਆ “ਬਲਜੀਤ ਸਾਸਰੀ ਕਾਲ। ਮੈਂ ਆਂ ਜਾਂਗਪੁਰੀਆ।” ਮੁੰਡਾ ਬੜੀ ਸੰਜੀਦਗੀ ਨਾਲ ਬੋਲਿਆ। ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਉਸਦੇ ਪਿੰਡ ਦਾ ਨਾਂ ਸੀ ਪਰ ਜਦ ਕਾਲਜ ਦੇ ਮੁੰਡਿਆਂ ਨੇ ਉਹਨੂੰ ਪਿੰਡ ਦੇ ਨਾਂ ਨਾਲ ਮਸ਼ਹੂਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਤਾਂ ਉਹ ਆਪਣਾ ਅਸਲੀ ਨਾਉਂ ਖੁਦ ਵੀ ਭੁੱਲ ਗਿਆ ਸੀ। ਸ਼ਾਇਦ ਇਹ ਉਸਨੂੰ ਚੰਗਾ ਵੀ ਲੱਗਦਾ ਸੀ। ਬਲਜੀਤ ਨੇ ਹੋਰਾਨ ਹੋ ਕੇ ਉਸ ਵੱਲ ਦੇਖਿਆ ਤੇ ਫਿਰ ਇਕ ਟਕ ਦੇਖਦੀ ਹੀ ਰਹੀ ਜਦ ਉਸਨੂੰ ਯਕੀਨ ਹੋ ਗਿਆ ਕਿ ਇਹ ਦਲਜੀਤ ਹੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸਨੇ ਬੋਲਾ ਜਿਹਾ ਸਿਰ ਹਿਲਾ ਕੇ ਸਤਿ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ। ਇਕ ਦੋ ਮਿੰਟ ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਕਰਦੇ ਰਹੇ ਤੇ ਦਲਜੀਤ ਨੇ ਉਸਨੂੰ ਕਾਰ ਵਿਚ ਜਾਣ ਲਈ ਕਿਹਾ। ਬਲਜੀਤ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਨਾਂਹ ਨੁਕਰ ਕਰਨ ਤੇ ਕਾਰ ਵਿਚ ਜਾਣ ਲਈ ਰਾਜੀ ਹੋ ਗਈ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਬਲਜੀਤ ਕੋਈ ਹੋਰ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛੇ ਜਾਂਗਪੁਰੀਏ ਨੇ ਆਪ ਹੀ ਦੱਸ ਦਿਤਾ ਜਿਸ ਦਿਨ ਉਸਦਾ ਤੜਕਾ ਸੜ ਗਿਆ ਸੀ ਉਸ ਦਿਨ ਉਹ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਘਰ ਸੀ। ਸੋਢੇ ਤੇ ਬੋਨੇ ਨੂੰ ਕਿਚਨ ਵਿਚ ਕੰਮ ਰਹੀ ਬਲਜੀਤ ਉਸਨੂੰ ਸਾਫ਼ ਦਿਸ ਰਹੀ ਸੀ। ਸ਼ਾਇਦ ਉਹ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕੁੜੀ ਨੂੰ ਏਨੇ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਨਾ ਦੇਖਦਾ ਪਰ ਆਪਣਾ ਭੁਲੇਖਾ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਉਸਨੇ ਦੁਸਰਿਆਂ ਤੋਂ ਚੰਗੇ ਬਲਜੀਤ ਵੱਲ ਇਕ ਦੋ ਵਾਰ ਦੇਖਿਆ ਸੀ। ਉਹ ਨਹੀਂ ਸੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਕਿ ਉਸਦੇ ਹਸਬੈਂਡ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗੇ ਕਿ ਉਹ ਬਲਜੀਤ ਨੂੰ ਜਾਣਦਾ ਹੈ। ਉਸਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਵੈਨਕੂਵਰ ਆਏ ਨੂੰ 5,6 ਮਹੀਨੇ ਹੋ ਗਏ ਹਨ। ਸਮੁੰਦਰੀ ਕੰਢੇ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਸੜਕ ਤੇ ਜਾਂਦੀ ਕਾਰ

ਯੂ. ਬੀ. ਸੀ. ਵੱਲ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ ਕਿ ਅਚਾਨਕ ਬਲਜੀਤ ਨੇ ਇਕ ਜਗ੍ਹਾ ਰੁਕਣ ਲਈ ਕਿਹਾ। ਜਾਂਗਪੁਰੀਏ ਨੇ ਸੜਕ ਦੇ ਨਾਲ ਬਣੀ ਹੋਈ ਕਾਰ ਪਾਰਕ ਵਿਚ ਸਮੁੰਦਰ ਵੱਲ ਨੂੰ ਮੂੰਹ ਕਰਕੇ ਕਾਰ ਖੜੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ।

ਬੋਲੀ ਦੇਰ ਤੱਕ ਦੋਵੇਂ ਜਾਣੇ ਚੁੱਪ ਚਾਪ ਬੈਠੇ ਇਕ ਦੂਸਰੇ ਵੱਲ ਦੇਖਦੇ ਰਹੇ। ਅਖੀਰ ਬਲਜੀਤ ਨੇ ਹੌਂਸਲਾ ਕਰਕੇ ਚੁੱਪ ਤੋੜਦਿਆਂ ਆਖਿਆ, “ਦਲਜੀਤ ਮੈਂ ਕਾਲਜ ਟਾਈਮ ਤੇਨੂੰ ਕਦੇ ਮਿਲ ਨਹੀਂ ਸਕੀ ਮੈਂ ਦੁਨੀਆਂ ਦੀਆਂ ਨਜ਼ਰਾਂ ਤੋਂ ਡਰਦੀ ਸੀ ਕਿ ਕੋਈ ਸਾਨੂੰ ਮਿਲਦਿਆਂ ਨੂੰ ਦੇਖ ਨਾ ਲਵੇ ਸਾਡਾ ਸਮਾਜ ਬਹੁਤ ਤੰਗ ਦਿਲ ਹੈ। ਪਿਆਰ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਬੇ-ਇਜ਼ਤ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮੁੰਡੇ ਨਾਲੋਂ ਬਹੁਤੀ ਕੁੜੀ ਦੇ ਘਰਦਿਆਂ ਦੀ ਬਦਨਾਮੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂ ਕਿ ਕਸੂਰ ਮੁੰਡੇ ਦਾ ਵੀ ਉਨਾ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਮੈਂ ਨਹੀਂ ਸੀ ਚਾਹੁੰਦੀ ਕਿ ਮੇਰੇ ਮਾਂ ਪਿਉ ਦੀ ਬਦਨਾਮੀ ਹੋਵੇ। ਵੈਸੇ ਮੇਰੇ ਦਿਲ ਵਿਚ ਤੇਰੇ ਲਈ ਹਮੇਸ਼ਾ ਹੀ ਇਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਥਾਂ ਰਹੀ ਹੈ ਜੋ ਕਦੇ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਪੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਦਿਲ ਹੀ ਦਿਲ ਵਿਚ ਤੇਨੂੰ ਬਹੁਤ ਪਿਆਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਫਰਕ ਸਿਰਫ਼ ਏਨਾ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂ ਤੇਰੇ ਨਾਲ ਮਿਲਕੇ ਕੋਈ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਲਾਲਚ ਨੂੰ ਵਿਆਹ ਹੋ ਗਿਆ ਪੜ੍ਹਾਈ ਵਿਚਾਲੇ ਹੀ ਰਹਿ ਗਈ। ਜਿਸ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਹੋਇਆ ਉਹ ਬਿਲਕੁਲ ਅਨਪੜ੍ਹ ਬੇ-ਅਕਲ ਜਿਸਨੂੰ ਮੈਰਿਜ਼ ਲਾਈਫ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਪਤਾ। ਬਜਾਏ ਮੇਰੇ ਚਾਅ ਪੂਰੇ ਕਰਨ ਦੇ ਉਸਨੇ ਤਾਂ ਮੇਰਾ ਜੀਊਟਾ ਵੀ ਦੁੱਬਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਕਈ ਵਾਰੀ ਕੁਝ ਖਾ ਕੇ ਮਰ ਜਾਣ ਨੂੰ ਦਿਲ ਕਰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿਹੜੀ ਆਸ ਹੈ ਜਿਹੜੀ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕ ਲੈਂਦੀ ਹੈ।” ਦੂਰ ਸਮੁੰਦਰ ਵੱਲ ਦੇਖਦੀ ਹੋਈ ਬਲਜੀਤ ਬੋਲਦੀ ਬੋਲਦੀ ਲੰਮਾ ਸਾਗਾ ਹਾਉਕਾ ਭਰ ਕੇ ਚੁੱਪ ਕਰ ਗਈ। ਦਲਜੀਤ ਬਲਜੀਤ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਸੁਣ ਕੇ ਬੋਲਿਆ “ਬਲਜੀਤ ਤੇਰੇ ਵਿਆਹ ਦੀ ਖਬਰ ਸੁਣਕੇ ਮੈਂ ਬਿਲਕੁਲ ਪਗਲ ਹੀ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਤੇਰੇ ਕਾਲਜ ਛੱਡ ਜਾਣ ਤੋਂ ਇਕ ਮਹੀਨਾ ਬਾਅਦ ਹੀ ਮੈਂ ਵੀ ਕਾਲਜ ਜਾਣਾ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਕਿਸ ਖੁਸ਼ੀ ਵਿਚ ਉਥੇ ਜਾਂਦਾ? ਕਾਲਜ ਜਾਂਦੇ ਹੀ ਮੇਰੀਆਂ ਨਜ਼ਰਾਂ ਤੇਰੀ ਤਲਾਸ਼ ਵਿਚ ਇਧਰ ਉਧਰ ਘੁੰਮਦੀਆਂ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਇਹ ਜਾਣਦੇ ਹੋਏ ਵੀ ਕਿ ਤੂੰ ਉਥੇ ਨਹੀਂ ਹੈਂ। ਤੇਰੇ ਚਲੀ ਜਾਣ ਬਾਅਦ ਸਾਰੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਹੀ ਬਦਲ ਗਈਆਂ। ਸਾਰੇ ਨਜ਼ਾਰੇ ਫਿਕੇ ਪੈ ਗਏ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੇਨੂੰ ਭਲਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦਾ ਉਨੀ ਹੀ ਤੇਰੀ ਯਾਦ ਹੋਰ ਗੂੜ੍ਹੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਕਿਸੇ ਮੇੜ ਤੇ ਮਿਲ ਜਾਵੇਂਗੀ ਮੈਂ ਇਹ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਸੋਚਿਆ ਸੀ। ਮੈਂ ਤਾਂ ਸਮਝਦਾ ਸੀ ਕਿ ਤੂੰ ਕੈਨੇਡਾ ਚਲੀ ਗਈ ਬਹੁਤ ਖੁਸ਼ ਹੋਵੇਂਗੀ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿਚ। ਕਾਫੀ ਐਸ਼ੋ ਐਸ਼ਰਿਤ ਦਾ ਜੀਵਨ ਬਿਤਾ ਰਹੀ ਹੋਵੇਂਗੀ ਤੂੰ। ਪਰ ਦੇਖਣ ਵਿਚ ਸਭ ਕੁਝ ਇਸਦੇ ਉਲਟ ਮਿਲਿਆ।” ਤੇ ਉਹ ਬੋਲਦਾ ਬੋਲਦਾ ਰੁਕ ਗਿਆ। ਸ਼ਾਇਦ ਹੋਰ ਕੁਝ ਕਹਿਣ ਲਈ ਉਸਨੂੰ ਸ਼ਬਦ ਨਹੀਂ ਸਨ ਲੱਭ ਰਹੇ। ਬਲਜੀਤ ਉਸਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਸੁਣਦੀ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮੁੰਦਰ ਵੱਲ ਟਿਕ ਟਿਕੀ ਵੰਨੀ ਦੇਖਦੀ ਰਹੀ ਜਦ ਉਹ ਚੁੱਪ ਕਰ ਗਿਆ ਤਾਂ ਉਸਨੇ ਸੀਟ ਨਾਲ ਢੇਅ ਲਾ ਕੇ ਆਪਣੀ ਗਰਦਨ ਪਿਛੇ ਵੱਲ ਸੁੱਟਦਿਆਂ ਜ਼ੋਰ ਨਾਲ ਅੱਖਾਂ ਮੀਚੀਆਂ ਤੇ ਕਿਹਾ ‘ਮੈਨੂੰ ਘਰ ਛੱਡ ਦੇ’ ਪਾਰਕ ਤੋਂ ਵਾਪਸ ਆਉਂਦਿਆਂ ਬਲਜੀਤ ਨੇ ਇਕ ਜਗ੍ਹਾ ਡਰੱਗ ਸਟੋਰ ਕੋਲ ਕਾਰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਕਿਹਾ। ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਬੁਖਾਰ ਵਾਸਤੇ ਕੁਝ ਗੋਲੀਆਂ ਵਗੇਰਾ ਲੈ ਲਵੇ। ਉਸ ਤੋਂ ਪਿਛੋਂ ਹਾਲੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਕਾਰ ਇਕ ਬਲਾਕ ਹੀ ਆਈ ਸੀ ਕਿ ਸਾਹਮਣੇ ਕੋਈ ਕਾਰ ਚਲਾਉਂਦਾ ਆ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਦਲਜੀਤ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਉਹ ਕਾਰ ਤਾਂ ਸਿੱਧੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਾਰ ਵੱਲ ਹੀ ਆ ਰਹੀ ਹੈ ਤੇ ਦਲਜੀਤ ਇਸਦੇ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਕਰੇ ਤਾਂ ਉਸ ਵਕਤ ਬਹੁਤ ਦੇਰ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਸੀ। ਇਹਨਾਂ ਦੀ ਕਾਰ ਨਾਲ ਐਕਸੀਡੈਂਟ ਹੋ ਗਿਆ। ਦੋਵੇਂ ਕਾਰਾਂ ਸੜਕ ਤੇ ਖਿੜੀਆਂ ਪਈਆਂ ਸਨ। ਐਂਬੂਲੈਂਸ ਤੇ ਪੁਲੀਸ ਨੂੰ ਪਹੁੰਚਣ ਵਿਚ ਤਕਰੀਬਨ 15 ਮਿੰਟ ਲੱਗ ਗਏ। ਐਂਬੂਲੈਂਸ ਦਾ ਸਾਇਰਨ ਸੁਣ ਕੇ ਦਲਜੀਤ ਨੇ ਮਾੜੀ ਜਿਹੀ ਅੱਖ ਪੱਟੀ ਬਲਜੀਤ ਉਸਦੇ ਪੱਟਾ ਵਿਚ ਬੋਹੋਸ਼ ਪਈ ਸੀ ਤੇ ਉਸਦੇ ਮੱਥੇ ਵਿਚੋਂ ਕਾਫੀ ਖੂਨ ਵਹਿ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਦਲਜੀਤ ਦੇ ਭਾਵੇਂ ਬਹੁਤੀ ਸੱਟ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਉਸਨੂੰ ਚੈਕ-ਅੱਪ ਵਾਸਤੇ ਬਲਜੀਤ ਨਾਲ ਹੀ ਹਸਪਤਾਲ ਲੈ ਗਏ। ਬਲਜੀਤ ਦੇ ਸਿਰ ਵਿਚ ਕਾਫੀ ਸੱਟ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਉਸਨੂੰ ਅਪਰੇਸ਼ਨ ਬੀਏਟਰ ਵੱਲ ਲੈ ਗਏ ਤੇ ਦਲਜੀਤ ਇਕ ਅੱਧੇ ਘੰਟੇ ਬਾਅਦ ਹਸਪਤਾਲ ਤੋਂ ਗੋਲੀਜ਼ ਹੋਇਆ।

(ਯਾਕੀ ਪੰਨਾ 9 ਤੇ)

BOMBAY SWEETS & Restaurants

6556 - 6560 MAIN ST. VANCOUVER

Ph. 321-1414

874-5722

For Largest Variety in Indian Sweets

Delicious Indian food

JIM PATTISON

ON MAIN

SERVICE AFTER SALE

BUS. 879-4233 3434 MAIN ST. VANCOUVER, B.C. RES. 435-1834

1984 ਦੀਆਂ ਨਵੀਆਂ ਕੈਡਲਿਕ ਖਰੀਦੋ

ਨਵੀਆਂ ਅਤੇ ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਕਾਰਾਂ, ਸਟੇਸ਼ਨ ਵੇਗਨਾਂ, ਟਰੱਕ, ਵੈਨਾਂ ਅਤੇ 4x4 ਜ਼ਿਮੀ ਲੈਣ ਲਈ ਤੁਹਾਡੇ ਜਾਣੇ ਪਹਿਚਾਣੇ ਸੇਲਸਮੈਨ ਨੂੰ ਮਿਲੋ ਜਾਂ ਫੋਨ ਕਰੋ

PARLAD GILL

ਟਿੱਬਿਆਂ ਦਾ ਬੋਹੜ ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ 'ਔਲਖ'

ਜੋ ਲੋਕ ਕਲਾ
ਮੰਚ ਦੇ
ਕਲਾਕਾਰਾਂ
ਨਾਲ
ਜਲਦੀ ਹੀ
ਕੈਨੇਡਾ
ਵਿਚ ਆ
ਰਿਹਾ ਹੈ

ਜੇ ਨਵੇਂ ਪੱਚ ਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਇਕਾਗਰੀਕਾਰਾਂ ਦੀ ਇਕ ਛੋਟੀ ਤੋਂ ਛੋਟੀ ਸੂਚੀ ਵੀ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਉਹ ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ 'ਔਲਖ' ਦਾ ਨਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੇ ਬਗੈਰ ਮੁਕੰਮਲ ਨਹੀਂ ਕਰੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਉਹ ਹੁਣ ਤੱਕ 'ਮਰਾਸੀ ਦੀ ਮੋਤ', 'ਅਪ੍ਰਿਸ਼ਨ', 'ਸੱਸ ਚੰਦਰੀ ਦਾ ਭੂਤ', 'ਈਦਰਾ ਕਦੀਬਰਾ' ਆਦਿ ਨਾਟਕ ਰੰਗਮੰਚ ਤੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਪੰਜਾਬੀ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਹਾਸਲ ਕਰ ਚੁਕਾ ਹੈ। ਉਕਤ ਇਕਾਗਰੀ ਤਕਨੀਕ ਤੇ ਬੋਲੀ ਪੱਖੋਂ ਪਰੰਪਰਾਗਤ ਪੰਜਾਬੀ ਇਕਾਗਰੀਆਂ ਤੋਂ ਭਿੰਨ ਹਨ। ਉਸਦਾ ਯਥਾਰਥਵਾਦੀ ਧਾਰਾ ਤੇ ਲਿਖਿਆ ਨਾਟਕ 'ਬਗਾਨੇ ਬੋਹੜ ਦੀ ਛਾਂ' ਕਈ ਵਾਰ ਬੜੀ ਕਾਮਯਾਬੀ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਇਹ ਇਕਾਗਰੀ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਪੇਂਡੂ ਕਿਰਸਾਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ (ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਮਾਲਵੇ) ਦਾ ਇਕ ਯਥਾਰਥਕ ਚਿਤਰ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਸਾਡੇ ਪੇਂਡੂ ਸਮਾਜ ਦੀ ਤੌਰ, ਇਸਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ, ਸਮਾਜਕ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ, ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀ ਅਸਲੀਅਤ ਅਤੇ ਆਮ ਆਦਮੀ ਦੀ ਦੁੱਖ ਭਰੀ ਪਰ ਜ਼ਿੰਦਾਦਿਲੀ, ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀ ਤਸਵੀਰ ਨੂੰ ਸਾਕਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਲੇਖਕ ਤੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ

ਅਜਮੇਰ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਹੁਣ ਨਾਟਕ ਉਸ ਲਈ ਸ਼ੌਂਕ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ ਇਕ ਹਿੱਸਾ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ। ਲਿਖਣ ਦਾ ਝੱਸ ਉਸ ਨੂੰ ਇਸ ਲਈ ਵੀ ਪਿਆ ਕਿਉਂਕਿ ਪੰਜਾਬੀ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਨਾਟਕ ਜਾਂ ਇਕਾਗਰੀ ਉਸਨੂੰ ਇਨਾ ਜਚਿਆ ਨਹੀਂ ਜਿਸ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਰਾਹੀਂ ਉਹ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਹਾਣ ਦੀ ਕੋਈ ਗੱਲ ਕਹਿ ਕਰ ਸਕੇ।

ਉਸਦੇ ਨਾਟਕਾਂ ਦੀ ਬੋਲੀ ਤੇ ਤਕਨੀਕ ਵੀ ਧਿਆਨ ਮੰਗਦੀ ਹੈ। ਉਸਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ 'ਚ "ਮਲਵਈ ਉਪ ਭਾਸ਼ਾ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਪ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਮੈਨੂੰ ਗੱਲ ਕਰਕੇ ਤਸੱਲੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਮੇਰੇ ਨਾਟਕਾਂ ਦੇ ਪਾਤਰ ਮਲਵਈ ਹਨ ਤੇ ਇਹ ਹੋਰ ਹੋਰ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ। ਇਸ ਦਾ ਕਾਰਨ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਮਲਵਈ ਨਾਲ ਕੋਈ "ਸ਼ਰਧਾ" ਦੀ ਕਿਸਮ ਦਾ ਲਗਾਓ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਮੈਂ ਜਿਸ ਜ਼ਿੰਦਗੀ 'ਚ ਵਿਚਰਿਆ ਹਾਂ ਤੇ ਵਿਚਰ ਰਿਹਾ ਹਾਂ, ਉਹ ਹੋਰ ਹੀ ਮਾਲਵੇ ਦਾ ਕੇਂਦਰ। ਤੇ ਜਿਥੇ ਤੁਸੀਂ ਜਿਉਂ ਕੇ ਨਹੀਂ ਵੇਖਿਆ ਉਸ ਬਾਰੇ ਗੰਭੀਰ ਰੂਪ 'ਚ ਗੱਲ ਕਰਨੀ ਸਹਿਜ ਨਹੀਂ ਸ਼ਾਇਦ ਸੁਭਾਵਕ ਵੀ ਨਹੀਂ।"

ਮਾਨਸਾ ਤਹਿਸੀਲ ਦੇ ਇਕ ਪਿੰਡ ਫਰਵਾਹੀ 'ਚ ਜੰਮਿਆ ਪਲਿਆ ਇਹ ਪਾੜਾ (ਉਹਨੂੰ ਪਿੰਡ 'ਚ ਇਹੋ ਹੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ) ਭਾਵੇਂ ਆਪਣੇ ਨਾਟਕਾਂ ਦੀਆਂ ਧੁੰਮਾਂ ਭਾਰਤ ਦੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਦਿੱਲੀ 'ਚ ਵੀ ਪਾ ਆਇਆ ਹੈ ਪਰ ਉਸ ਦਾ ਧੂਰ ਅੰਦਰ ਮਲਵਈ ਜੀਵਨ ਨਾਲ ਭਰਿਆ ਪਿਆ ਹੈ। ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਰਗੇ ਅਤਿ-ਆਧੁਨਿਕ ਕਿਸਮ ਦੇ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਇਸ ਹੋਂਦ ਤੱਕ ਕਬੂਲੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਇਹ ਮੰਨਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਨਾਟਕ ਵਿਚ ਕਹਿਣ ਲਈ ਕੋਈ ਜਾਨਦਾਰ ਗੱਲ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਭਾਸ਼ਾ ਬਹੁਤੀ ਅਤਿਚਿੱਤ ਨਹੀਂ ਬਣਦੀ।

ਆਪਣੇ ਨਾਟਕਾਂ ਦੀ ਤਕਨੀਕ ਬਾਰੇ ਗੱਲ ਕਰਦਿਆਂ ਅਜਮੇਰ ਨੇ ਇਹ ਗੱਲ ਮੰਨੀ ਕਿ ਉਸ ਉਤੇ ਗੁਰਸ਼ਰਨ ਸਿੰਘ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਵੀ ਹੈ ਪਰ ਇਕ

(ਪੰਨਾ ੯ ਦੀ ਕਾਢੀ)

ਅੱਜ ਬਲਜੀਤ ਨੂੰ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿਚ ਪੰਜ ਦਿਨ ਹੋ ਗਏ ਦਲਜੀਤ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅੱਜ ਵੀ ਬਲਜੀਤ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਗਿਆ ਤੇ ਅਖੀਰ ਬਲਜੀਤ ਨੇ ਉਸਨੂੰ ਪੁੱਛ ਗੀ ਲਿਆ ਕਿ ਉਹ ਨਹੀਂ ਆਏ ਕੀ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਮੇਰੇ ਹਾਦਸੇ ਦਾ ਪਤਾ ਹੈ। ਹਾਲੇ ਬਲਜੀਤ ਦਲਜੀਤ ਉਪਰ ਸਵਾਲ ਹੀ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ ਕਿ ਦਲਜੀਤ ਕੁਰਸੀ ਤੋਂ ਉਠ ਕੇ ਬਲਜੀਤ ਦੇ ਬੈਠ ਤੇ ਬੈਠ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਸਦਾ ਹੱਥ ਆਪਣੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿਚ ਕਾਫੀ ਦੇਰ ਘੁੰਟੀ ਰੱਖਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦਲਜੀਤ ਨੇ ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਉਸਨੂੰ ਦੱਸ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਜਿਸ ਕਾਰ ਨਾਲ ਉਸਦਾ ਹਾਦਸਾ ਹੋਇਆ ਸੀ ਉਹ ਉਸਦਾ ਪਤੀ ਹੀ ਸੀ ਜੋ ਹਾਦਸੇ ਵਾਲੀ ਥਾਂ ਤੇ ਹੀ ਪੁਰਾ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਿਉਂ ਜਿਉਂ ਬਲਜੀਤ ਆਖਰੀ ਬੋਲ ਸੁਣਦੀ ਗਈ ਉਸਦਾ ਸਰੀਰ ਬਰਫ ਹੁੰਦਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਹ ਹਾਦਸੇ ਦਾ ਸਾਕਾ ਦਿੱਸ ਇਕ ਭਿਆਨਕ ਸੁਪਨਾ ਜਿਹਾ ਬਣਦਾ ਉਸਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਵਿਚ ਉਤਰਦਾ ਰਿਹਾ।

ਸਿਰਫ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦਾ ਕਾਰਨ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਪੇਂਡੂ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀ ਆਪਣੀ ਤਕਨੀਕ ਹੀ ਇਨੀ ਸਾਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਲਈ ਬਹੁਤ ਰੰਗਮੰਚ ਢਾਂਚਿਆਂ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ। ਨਾਲੇ ਜਦੋਂ ਮੰਤਵ "ਸਜ-ਸਜਾਵਟ" ਵਿਖਾਉਣ ਦੇ ਬਜਾਏ ਪਾਤਰਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਬਾਹਰ ਵਾਪਰ ਰਹੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਰਾਹੀਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਾਉਣ ਦਾ ਹੋਵੇ।

ਪੰਜਾਬੀ ਰੰਗ-ਮੰਚ ਬਾਰੇ

ਪੰਜਾਬੀ ਰੰਗ-ਮੰਚ ਦੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਤੇ ਸਥਿਤੀ ਬਾਰੇ ਅਜਮੇਰ ਦਾ ਮਤ ਹੈ ਕਿ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਸਮੱਸਿਆ ਆਰਥਿਕ ਔਕੜ ਦੀ ਹੈ। ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ ਨਾਟ-ਮੰਡਲੀਆਂ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਮਾਲੀ ਸਹਾਇਤਾ ਦੀ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਮਨੋਰੰਜਨ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਹੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਬਾਰੇ ਦੱਸ ਭਾਵ ਸਮਝਾ ਸਕੇ। ਉਸਨੂੰ ਖੁਦ ਵੀ ਕਈ ਵਾਰ ਇਹਨਾਂ ਔਕੜਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ।

ਕਲਾਕਾਰਾਂ ਦੇ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਦੀ ਘਾਟ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਉਸਨੂੰ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਪਈ। ਮਾਨਸਾ ਵਰਗੇ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਤੌਰ ਤੇ ਪਛੜੇ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦਿਆਂ ਵੀ ਉਸ ਕੋਲ ਕਲਾਕਾਰਾਂ ਦੀ ਕਾਫੀ ਪਨੀਰੀ ਹੈ। ਉਸਦੇ ਕਲਾਕਾਰਾਂ 'ਚੋਂ ਬਹੁਤੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਹਨ ਤੇ ਇਕ ਸਥਾਈ ਕਲਾਕਾਰ ਉਸ ਦੀ ਸਾਥਣ ਮਨਜੀਤ ਔਲਖ ਵੀ ਹੈ। ਉਸਨੇ ਮੈਨੂੰ ਦੱਸਿਆ "ਮੇਰੇ ਕਲਾਕਾਰਾਂ" ਆਪਣੇ ਪਾਤਰ ਦੇ ਮੋਚ ਦਾ ਪਾਤਰ ਆਸਿਓਂ ਪਾਸਿਓਂ ਲਭ ਕੇ ਉਸ ਦਾ ਸਮੁੱਚਾ ਕਾਰੋ ਵਿਹਾਰ ਘੋਖਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਤੇ ਜਦੋਂ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਨਾਟਕ 'ਚ ਪਾਤਰ ਦਾ ਰੋਲ ਨਿਭਾਉਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਬਿਗਾਨੇ ਨਹੀਂ ਜਾਪਦੇ।"

ਅਣਗੌਲੇ ਕਸਬੇ ਚੋਂ

ਅਜਮੇਰ ਔਲਖ ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਬਠਿੰਡੇ ਜ਼ਿਲੇ ਦੇ ਮਾਨਸਾ ਕਸਬੇ ਦੇ ਨਹਿਰ ਮੋਰੀਅਲ ਕਾਲਜ 'ਚ ਪੰਜਾਬੀ ਦਾ ਅਧਿਆਪਕ ਹੈ। ਇਹ ਕਾਲਜ ਸ਼ਹਿਰ ਤੋਂ ਕਾਫੀ ਬਾਹਰਵਾਰ ਰੇਤਲੇ ਟਿੱਬਿਆਂ ਤੇ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਕਾਲਜ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਸਮੇਂ ਉਥੇ ਸਿਰਫ ਰੇਤਾ ਹੀ ਰੇਤਾ ਸੀ ਜਾਂ ਮਾੜੇ ਮੱਥੇ ਝਾੜ ਮਲ੍ਹੇ ਪਰ ਹੁਣ ਉਥੇ ਛਾਂ ਦਾਰ ਤੇ ਫੁਲਦਾਰ ਰੂਖਾਂ ਦੀ ਭਰਮਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਕਾਲਜ ਦਾ ਅਧਿਆਪਕ ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ ਔਲਖ ਵੀ ਮਾਲਵੇ ਦੇ ਰੇਤਲੇ ਟਿੱਬਿਆਂ ਵਾਲੇ

ਕਵਿਤਾ

ਕਦੇ ਪਰਤਨਗੇ ?

—ਗੁਰਮੀਤ ਪਲਾਹੀ—

ਸਮੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਤਿਵਾੜੀ,
ਹੁਣ ਹੈ ਕਿਸਦੀ ਵਾਰੀ ?
ਤੂੰ ਜਾਂ ਮੈਂ, ਵਿਚ ਚੋਰਾਹੇ ਕਤਲ ਹੋਵਾਂਗੇ।
ਜਾਂ ਭਰਦੇ ਮਾਰੇ, ਆਪਣੇ ਘਰ ਦੇ ਬੂਹੇ ਦੋਵਾਂਗੇ।
ਕੁਝ ਮਿੱਤਰ, ਲੇਖਕ ਤੇ ਪੱਤਰਕਾਰ,
ਮਤਾ ਪਕਾਕੇ, ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀਆਂ ਦੇ ਕੇ,
ਜਾਂ ਚਾਰ ਝੁੰਡ ਸੱਤਰਾਂ ਲਿਖਕੇ,
ਮੋਇਆਂ ਦਾ ਸਭਿਕਾਰ ਕਰਨਗੇ।
ਆਪਣੀਆਂ ਕੋਹ ਨਾਲ ਭਿਜੀਆਂ ਕਲਮਾਂ, ਠੰਡੀਆਂ ਠਾਰ ਕਰਨਗੇ।
ਸੀਨੇ ਉਤੇ, ਮੋਏ ਮਿੱਤਰਾਂ ਦਾ ਦੁੱਖ ਜਰਨਗੇ।
ਜਾਂ ਜੀਉਂਦੇ ਜੀਆ, ਉਹ ਕਈ ਵੇਰ ਮਰਨਗੇ।
ਉਹ ਜਿਹੜੇ ਸਮਿਆਂ ਦੇ ਹਾਣੀ, ਤੁਰ ਗਏ ਹਨ,
ਆਪਣੇ ਰਾਹੀਂ ਮੁੜ ਗਏ ਹਨ।
ਕਲਮਾਂ ਨੂੰ ਨਵੇਂਤਰ ਬਣਾਕੇ,
ਮਥਬੂਰੀਆਂ ਸੰਗ ਲੜਦੇ, ਦੁਸ਼ਮਣਾਂ ਸੰਗ ਭਿੜਦੇ।
ਆਪੇ ਸੰਗ ਜੰਗ ਕਰਦੇ ਜਾਂ ਸੱਪਾਂ ਦੀਆਂ ਸਿਰੀਆਂ ਮਿੱਧਦੇ,
ਜਾਂ ਦੇ ਭਰਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਸਾਝੀਆਂ ਬਾਹਵਾਂ ਬਣਦੇ,
ਮੁੜ ਕਿੱਥੇ ਪਰਤਨਗੇ ?
ਉਹ ਜਿਹੜੇ ਆਖਦੇ ਸਨ
"ਸਾਡਾ ਸਭੋ ਕੁਝ ਹੈ ਸਾਡਾ",
ਸਾਡੇ ਨੇ ਅੱਖਰੂ, ਸਾਡੇ ਨੇ ਦੁਖ ਦਰਦ, ਗਿਲੇ ਸਿਕਦੇ।
ਸਾਡੀਆਂ ਨੇ ਪਿਆਰ ਦੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ, ਯੁਗਾਂ ਪੁਰਾਣੀਆਂ।
ਉਹ ਜਿਹੜੇ ਆਖਦੇ ਸਨ
"ਅਸੀਂ ਸਿਰਫ ਮਨੁੱਖ ਹਾਂ
ਰੁੱਖ ਦੀ ਛਾਂ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਰੁੱਖ ਹਾਂ।"
ਕਦੇ ਮਾਂ ਜਿਹੀ ਛਾਂ ਲੈ ਕੇ ਮੁੜ ਪਰਤਨਗੇ ?

ਜਗਤਾਰ

ਇਸ ਨਗਰ ਵਿਚ ਦੋਸਤੀ ਨਾ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।
ਪੱਥਰਾਂ ਵਿਚ ਖੰਡ ਏਥੇ ਸ਼ੀਸ਼ਿਆਂ ਵਿਚ ਜੋੜ ਹੈ।
ਮੈਂ ਹਵਾ ਦੇ ਮੋਢਿਆਂ 'ਤੇ ਖਿੜ ਪਵਾਂ ਲਹਿਰਾ ਪਵਾਂ,
ਬਸ ਤੁਹਾਡੀ ਧੁੱਪ ਛਾਂ ਦੀ ਹੀ ਜ਼ਰਾ ਕੁ ਲੋੜ ਹੈ।
ਮੇਰੇ ਘਰ ਪਹੁੰਚਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਰੋਜ਼ ਭੁਭ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਦਿਨ,
ਕੋਈ ਵੀ ਸੂਰਜ ਨਾ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਪੁਜਦਾ ਤੌੜ ਹੈ।
ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀ ਰਾਹ ਤੋਂ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪੁਲਸਰਾਤ,
ਹਰ ਕਦਮ ਇਕ ਹਾਦਸਾ ਹੈ ਹਰ ਕਦਮ ਇਕ ਮੌੜ ਹੈ।
ਕੁਝ ਪਲਾਂ ਦਾ ਨਿੱਘੂ ਹੈ ਇਹ ਕੁਝ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਨੋੜਤਾ,
ਉਸ ਨੂੰ ਮੇਰੀ ਲੋੜ ਅਜ ਕਲ੍ਹ ਮੈਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।
ਝੀਲ ਹੈ, ਰੰਗਾਂ ਦਾ ਮੇਲਾ ਹੈ, ਚਰਾਗਾਂ ਦਾ ਸਮਾਂ,
ਇਸ ਸਮੇਂ ਵੀ ਹੋ ਰਹੀ ਮਹਿਸੂਸ ਤੇਰੀ ਬੋੜ ਹੈ।

ਇਲਾਕੇ 'ਚੋਂ ਪੰਜਾਬੀ ਰੰਗਮੰਚ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਇਕ ਬੋਹੜ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਗ ਆਇਆ ਹੈ। ਇਹ ਬੋਹੜ ਕਿੰਨਾ ਕੁਫਲੇਗਾ ਤੇ ਭਟਕਦੀਆਂ ਮਨੁੱਖੀ ਸਿੱਚਾਂ ਨੇ ਕਿੰਨੀ ਕੁ ਛਾਂ ਤੇ ਸੋਧ ਦੇਵੇਗਾ, ਇਹ ਭਵਿੱਖ ਹੀ ਦੱਸੇਗਾ। ਉਸ ਕੋਲੋਂ ਕਾਫੀ ਆਸਾਂ ਹਨ ਤੇ ਉਸ ਦਾ ਅਗਲਾ ਆ ਰਿਹਾ ਨਾਟਕ "ਤੂਤੀ ਵਾਲਾ ਕੋਠਾ" ਉਸ ਦੇ ਧਰਤੀ ਪ੍ਰਤੀ ਸੋਹ ਤੇ ਸੁਹਿਰਦਤ ਬਾਰੇ ਸਾਨੂੰ ਪਰਖ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦੇਵੇਗਾ।

ਦਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਰਾਂ

General Tours and Travel Service

LOW LOW RATES TO : India, Pakistan,
Bangladesh & Ceylon on Air India,
Pakistan Airlines, Kuwait, Air France,
KLM Or Any Airline of your choice.

ASHOK PURI

261 KENNEDY STREET, WINNIPEG,
MANITOBA, R3C 1T2
Ph. [204]943-0596

SUNSET PRINTING LTD.

4277 Fraser Street, Vancouver, B.C. V5V 4G1

(604)874-2023

- Bus. Cards
- Envelopes
- Letterheads
- Numbering

- Flyers
- NCR Forms
- Crash Imprints
- Work Orders

- ਬਿਜ਼ਨਿਸ ਕਾਰਡ
- ਲਿਫਾਫੇ
- ਲੈਟਰਹੈੱਡਜ਼
- ਨੰਬਰਿੰਗ

- ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ
- ਐਨ. ਸੀ. ਆਰ. ਫਾਰਮ
- ਕਰੈਸ਼ ਇੰਪ੍ਰੈਂਟਜ਼
- ਵਰਕ ਆਰਡਰ

ਅਸਲੀਅਤ ਕੀ ਹੈ !

ਜੇ ਦੋ ਖਤ ਪਿਛਲੇ ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਵਿਚ ਇਥੇ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਵਿਚ ਫੁਪੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨ ਕਰਨਾ ਯੋਗ ਸਮਝਦੇ ਹਾਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਕਾਫੀ ਗਲਤ ਫਹਿਮੀਆਂ ਪਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਹੈ ਤੇ ਕਾਫੀ ਝੂਠ ਮੁਠ ਭੀ ਥਪਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਜੇ ਸਨੇਹਾ ਮੇਰੇ ਲੋਕਚਰਾਂ ਵਿਚ ਜਾਂ ਡਰਾਮਿਆਂ ਵਿਚ ਦਿਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਅੱਜ ਪਾਠਕਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਫੇਰ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਾਂ।

ਨਸਲਵਾਦ ਵਿਰੁਧ ਸੰਘਰਸ਼ ਸੰਮਤੀ (BCOFR) ਨੇ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਮੋਰਚਾ ਐਕਸ਼ਨ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਜਲੂਸ ਤੇ ਬੋਲਦਿਆਂ ਜੋ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਸਿੱਖਾਂ ਉਤੇ ਅਤਿਆਚਾਰ ਹੋ ਰਹੇ ਸਨ ਤੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਜਮਹੂਰੀ ਤੇ ਮਨੁੱਖੀ ਹੱਕਾਂ ਨੂੰ ਲਿਤਾੜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਸਦੀ ਸਖਤ ਨਿਖੇਧੀ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇਦਰਾ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਲਲਕਾਰ ਦਿਤੀ ਗਈ ਕਿ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਅਮਨ ਪਸੰਦ ਤੇ ਜਮਹੂਰੀ ਮੁਜ਼ਾਹਰਿਆਂ ਤੇ ਗੋਲੀਆਂ ਨਾ ਚਲਾਈਆਂ ਸਗੋਂ ਉਸਦਾ ਫਰਜ਼ ਬਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਘਟ ਗਿਣਤੀ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰੇ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਾਇਜ਼ ਮੰਗਾਂ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਕਰੇ। ਆਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਮਤੇ ਦੀਆਂ ਜਾਇਜ਼ ਆਰਥਿਕ, ਸਮਾਜਕ ਤੇ ਸਿਆਸੀ ਤੇ ਧਾਰਮਕ ਮੰਗਾਂ ਮੰਨਣ ਲਈ ਜ਼ੋਰ ਦਿਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਵਿਲੀਅਮਜ਼ ਲੋਕ ਤੇ ਕੁਨੈਲ ਦੀਆਂ ਤਕਰੀਰਾਂ ਵਿਚ ਹਿੰਦੂ-ਸਿੱਖ ਏਕਤਾ ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿਤਾ ਗਿਆ ਤੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਦੀ ਸ਼ਾਨ ਤੇ ਵਕਾਰ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਸਾਡੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਭਵਿੱਖ ਲਈ, ਮਨੁੱਖੀ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਤੇ ਭਾਰਤੀ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਤੇ ਧੌਕੇ ਸ਼ਾਹੀਆਂ ਦੀ ਵਿਰੋਧਤਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇਕ ਮੁਠ ਹੋ ਜਾਈਏ। ਸਾਡੀ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਦੇ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿਚ ਹਿੱਤ ਸਾਂਝੇ ਹਨ। ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਅਕਾਲੀ, ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਕਾਂਗਰਸੀ ਤੇ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਕੁਝ ਹੋਰ ਕਹਿਕੇ ਸਾਰਾ ਥੀ. ਸੀ. ਦੇ ਫਾੜ ਕਰ ਦਿਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਤਾਂ ਹੋਇਆ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਇਥੋਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਤੇ ਸਾਡੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਭਵਿੱਖ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਫਿਕਰ ਨਹੀਂ ਪਰ ਅਸੀਂ ਹਿੰਦੋਸਤਾਨ ਦੀ ਸਿਆਸਤ ਨਾਲ ਬਹੁਤ ਹੀ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਹਾਂ। ਭਾਵੇਂ ਸਾਨੂੰ ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਧਰਤੀ ਨਾਲ ਪਿਆਰ ਹੈ ਤੇ ਜੋ ਕੁਝ ਉਥੇ ਵਾਪਰ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਸਾਨੂੰ ਉਸਦਾ ਬਹੁਤ ਹੀ ਦੁਖ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਅਸਰ ਇਥੇ ਏਨਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਦੇ ਮਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਨਜ਼ਿਫਤ ਵਾਰੇ ਸਾਡਾ ਇਕੱਠ ਨਹੀਂ ਹੋ ਰਿਹਾ। ਭਾਵੇਂ ਸਾਨੂੰ ਭਲੀ ਭਾਂਤ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਵਿਚੋਂ 99 ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਇਥੇ ਹੀ ਰਹਿਣਾ ਹੈ, ਵਾਪਸ ਨਹੀਂ ਜਾਣਾ। ਪਰ ਫਿਰ ਭੀ ਇਥੇ ਵਸਦੇ ਭਾਰਤੀਆਂ ਦੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਨਜ਼ਿਫਤ ਲਈ ਅਸੀਂ ਲਾਮਬੰਦ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ। ਜੇ ਅਸੀਂ ਆਪਣੀ ਪਨੀਰੀ ਦੇ ਭਵਿੱਖ ਲਈ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿਚ ਕੁਝ ਨਾ ਕੀਤਾ, ਸਾਡੇ ਬੱਚੇ ਸਾਨੂੰ ਮੁਆਫ ਨਹੀਂ ਕਰਨਗੇ।

ਇਹ ਭੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਜੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਜ਼ਹਿਰ ਫੈਲੀ ਹੈ ਉਹ ਏਥੇ ਨਾ ਪਹੁੰਚੇ। ਇਸਦੀ ਲੋੜ ਤਾਂ ਪਈ ਜਦਕਿ ਇਕ ਖਾਸ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਸਿੱਖ ਲੀਡਰ ਨੇ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਦਿਆਂ ਇਹ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਾਡੀਆਂ ਮੰਗਾਂ ਤਾਂ ਇਕ ਪਾਸੇ ਰਹੀਆਂ, ਸਾਡੀ ਤਾਂ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਹਿੰਦੂਆਂ ਨਾਲ ਹੈ।

ਹਿੰਦੂ-ਸਿੱਖ ਫਸਾਦ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਮੰਗਾਂ ਤੇ ਪ੍ਰੇਰ ਪਾ ਛੱਡੀ ਹੈ। ਜੇ ਮਾਰੂ ਹਾਲਤ ਪੈਦਾ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੰਗਾਂ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨੇ ਦੀ ਸੇਧ ਨੂੰ ਇਕ ਫਿਰਕੂ ਰੰਗ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਸਿਆਸੀ ਚਾਲ ਖੇਲ ਗਈ, ਜਾਂ ਬਾਹਰਲੇ ਮੁਲਕਾਂ ਦੇ ਏਜੰਟਾਂ ਨੇ ਹੋਲਾ ਪਵਾਇਆ, ਜੋ ਕੁਝ ਭੀ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ ਉਸ ਨਾਲ ਸਾਰੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਸੱਟ ਲੱਗੀ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਜੋ ਬੜੀ ਬਹੁਤ ਇੰਡਸਟਰੀ ਸੀ ਤੇ ਪੈਸਾ ਸੀ ਉਹ ਬਾਹਰਲੇ ਸੂਬਿਆਂ ਵੱਲ ਭੱਜ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸਦਾ ਕਾਰਨ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਹਾਲਾਤ ਭਾਵਾ ਭੋਲ ਹਨ। ਇਸਦਾ ਅਸਰ ਸਾਡੀ ਕਣਕ ਦੀ ਫਸਲ ਤੇ ਭੀ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜਦ ਸਿੱਖ ਲੋਕਾਂ ਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲੀ ਨਾਲ ਪਿਆਰ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਭੀ ਮਾਰਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਜਿਹੇ ਅਤਿਵਾਦ ਦਾ ਬਾਹਰਲੇ ਮੁਲਕਾਂ ਵਿਚ ਰਹਿ ਰਹੇ ਭਾਰਤੀ ਤੇ ਦੂਸਰੇ ਲੋਕਾਂ ਤੇ ਭੇੜਾ ਅਸਰ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਬੜੇ ਸ਼ਰਮਨਾਕ ਹਾਦਸੇ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ। ਹਰਿਆਣੇ ਵਿਚ ਹਿੰਦੂ ਸਾਡੇ ਸਿੱਖ ਭੇਟਾਂ ਤੇ ਭਰਾਵਾਂ ਦੀ ਬੇਇਜ਼ਤੀ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਬਦਲਾ ਲੈਣ ਲਈ ਓਹੀ ਹਾਲ ਹਿੰਦੂਆਂ ਨਾਲ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਵਿਚ ਵਿਚਾਲੇ ਮਾਰੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ ਗਰੀਬ ਤੇ ਬੇਗੁਨਾਹ ਲੋਕ। ਇਹ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਬਦਕਿਸਮਤੀ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਹੋਰ ਕੀ ਹੈ? ਜੇ ਅੱਜ ਸਾਡਾ ਦਸ਼ਮੇਸ਼ ਪਿਤਾ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੀਰੇ ਲੀਰ ਹਾਲ ਨੂੰ ਵੇਖੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮਨ ਬਹੁਤ ਹੀ

ਉਦਾਸ ਹੋਵੇ।

ਗਾਂਧੀ ਸਰਕਾਰ ਬੈਠੀ ਇਤਜ਼ਾਰ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਤਜ਼ਾਰ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਲੋਕ ਆਪਸ ਵਿਚ ਲੜ ਭਿੜ ਕੇ ਮਰ ਜਾਣ ਤੇ ਕਮਜ਼ੋਰ ਹੋ ਜਾਣ ਫਿਰ ਉਸਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਜਾਇਜ਼ ਆਰਥਿਕ, ਸਮਾਜਕ ਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਤੇ ਸਿਆਸੀ ਮੰਗਾਂ ਨੂੰ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਾ ਪਵੇ। ਯਾਦ ਰਹੇ ਦੁਸ਼ਮਣ ਉਸ ਵੇਲੇ ਤਕੜਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਦ ਆਪਣੀਆਂ ਕਮਜ਼ੋਰੀਆਂ ਵੱਧ ਜਾਣ। ਜੋ ਕੁਝ ਏਥੇ ਜਾਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜੇ ਇਸ ਨੂੰ ਨਾ ਸਾਂਭਿਆ ਗਿਆ ਤਾਂ ਸਾਡੀ ਬਦਕਿਸਮਤੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਰੱਬ ਦਾ ਵਾਸਤਾ ਈ ਅੱਧ ਵਿਸ਼ਵਾਸੀ ਨਾ ਬਣੇ, ਜ਼ਰਾ ਦੂਰ ਅੰਦੇਸ਼ੀ ਨਾਲ ਸੋਚੋ।

ਵੈਨਕੂਵਰ ਸੱਥ ਵਲੋਂ ਖੇਲੇ ਇਕ ਡਰਾਮੇ ਵਿਚ ਮੈਕਾ ਪਰਸਤ ਲੀਡਰਾਂ ਨੂੰ ਪੱਗ ਵਟਾਉਂਦੇ ਵਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਲੀਡਰ ਕੁਰਸੀ ਖਾਤਰ ਚਿੰਟੀ ਤੇ ਨੀਲੀ ਪੱਗ ਵਟਾ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਇਸ ਚੀਜ਼ ਦੀਆਂ ਕਈ ਮਸਾਲਾਂ ਹਨ। ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਮੱਕਾ ਪ੍ਰਸਤ ਲੀਡਰ ਤੇ ਕੁਰਸੀ ਦੇ ਭੁੱਖੇ ਲੀਡਰਾਂ ਦੀ ਨਿਖੇਧੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਜੇ ਪਤਰਕਾਰ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਡਰਾਮੇ ਵਿਚ ਕੋਈਆਂ ਹਰਕਤਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਉਹ ਕੋਈਆਂ ਹਰਕਤਾਂ ਇਹ ਸਨ: ਇਕ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰ ਨੌਜਵਾਨ ਨੌਕਰੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਦੂਸਰਾ ਗਰੀਬ ਕਿਸਾਨ ਆਪਣੀ ਧੀ ਦੀ ਬੇਪਤੀ ਹੋਣ ਦੀ ਸ਼ਕਾਇਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਕੀ ਇਹ ਹੁੰਦੀ ਨਹੀਂ? ਕੀ ਇਹ ਸੱਚ ਨਹੀਂ ਕਿ ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਲੱਖਾਂ ਹੀ ਨੌਜਵਾਨ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰ ਹਨ? ਕੀ ਇਹ ਸੱਚ ਨਹੀਂ ਕਿ ਹਿੰਦੋਸਤਾਨ ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਗਰੀਬ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਇਜ਼ਤ ਨਿਤ ਲੁਟੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ? ਕੀ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਜੋ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਲਿਆਉਣਾ ਕੋਈ ਹਰਕਤ ਹੈ? ਇਸੇ ਹੀ ਸਖਸ਼ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਕ ਪਾਸੇ ਸੱਤ ਲੱਖ ਗੋਵਾਲ ਸੀ। ਇਸਦੇ ਲਿਖਣ ਨਾਲ ਇਸ ਸਖਸ਼ ਨੇ ਬੜੀ ਹੀ ਚਲਾਕੀ ਨਾਲ ਸਿੱਖ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਭੜਕਾਉਣ ਦੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਸਿੱਖ ਲੀਡਰ ਦੀ ਜਾਂ ਮੋਰਚੇ ਦੀ ਭੰਡੀ ਨਹੀਂ। ਸਿਰਫ ਦੋ ਮੱਕਾ ਪਰਸਤ ਲੀਡਰਾਂ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਕੀ ਸਾਨੂੰ ਹੱਕ ਨਹੀਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਕੁਰਸੀ ਦੇ ਭੁੱਖੇ ਮੱਕਾ ਪਰਸਤ ਲੀਡਰਾਂ ਦਾ ਪਰਦਾ ਫਾਸ ਕਰੀਏ? ਅਸੀਂ ਇਹ ਭਲੀ ਭਾਂਤ ਜਾਣਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਮੱਕਾ ਪਰਸਤ ਧਰਮ ਵਿਚ ਭੀ ਤੇ ਸਿਆਸਤ ਵਿਚ ਭੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਕੀ ਅਸੀਂ ਬੇਗੁਨਾਹ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕਤਲ ਕਰਨ ਵਾਲੇ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਸਿੱਖ ਹਨ ਜਾਂ ਹਿੰਦੂ, ਜਨੂੰਨੀਆਂ ਦੀ ਨਿਖੇਧੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ? ਅਸੀਂ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦੇ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪਾਣੀਆਂ ਵਿਚ ਬੇਗੁਨਾਹਾਂ ਦਾ ਲਹੂ ਵਗੇ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ 1947 ਵਿਚ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਫਿਰਕਾ ਪ੍ਰਸਤ ਦੀ ਸਖਤ ਨਿੰਦਿਆ ਕਰਾਂਗੇ। ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਏਕਤਾ ਲਈ ਜੁਝਦੇ ਰਹਾਂਗੇ। ਨਸਲਵਾਦ ਵਿਰੁਧ ਸੰਘਰਸ਼ ਸੰਮਤੀ ਨੇ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿਚ KKK ਅਤੇ ਨਸਲਵਾਦੀਆਂ ਵਿਰੁਧ ਘੋਲ ਦਾ ਬੀੜਾ ਚੁੱਕਿਆ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜੇ ਕੋਈ ਭਾਰਤੀ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਵਿਚ ਫਿਰਕਾਪੂਰੀ ਦੀ ਜ਼ਹਿਰ ਫੈਲਾਵੇ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਉਸਦੀ ਡਟ ਕੇ ਵਿਰੋਧਤਾ ਕਰਾਂਗੇ। ਇਹੋ ਜਿਹੀਆਂ ਫੁਟ ਪਾਉ ਹਰਕਤਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁਧ ਸਾਡਾ ਲੜਨਾ ਫਰਜ਼ ਬਣਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਕੋਈ ਗੱਲ ਗਲਤ ਹੋਵੇ ਉਸਨੂੰ ਗਲਤੀ ਨਾ ਕਹੀਏ ਤਾਂ ਸਾਡੀ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਦੀ ਨਿਸ਼ਾਨੀ ਹੈ।

ਖਤ ਲਿਖਣ ਵਾਲੇ ਨੇ ਇਹ ਭੀ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਕਿ ਅਸੀਂ ਡਰਾਮਾ ਕਰਕੇ ਭੱਜ ਨਿਕਲੇ ਤੇ ਉਹ ਸਾਨੂੰ ਭਾਲਦੇ ਰਹੇ। ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ ਉਥੋਂ ਡਰਾਮਾ ਮੁਕਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਰਛਾਦਾ ਛੱਕ ਕੇ ਕੋਈ ਦੋ ਘੰਟੇ ਬਾਅਦ ਤੁਰੇ ਹਾਂ। ਸਾਨੂੰ ਭਾਲਣ ਦੀ ਕੋਈ ਲੋੜ ਨਹੀਂ। ਜੇ ਕਿਸੇ ਗਲਤ ਫਹਿਮੀ ਹੋਵੇ ਸਾਡੇ ਡਰਾਮੇ ਨਾ ਸਮਝ ਆਏ ਹੋਣ ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਸੰਦੇਸ਼ਾ ਕੀ ਹੈ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਡਰਾਮੇ ਨਾਲ ਵੈਨਕੂਵਰ ਜਾਂ ਵਿਲੀਅਮਜ਼ ਲੋਕ ਜਾਂ ਹੋਰ ਕਿਤੇ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਨ ਟਕੀ ਤਿਆਰ ਹਾਂ। ਅਸੀਂ ਸਟੇਂਡ ਪਲੇਡਾ ਭਾਰਾ ਜਾਂ ਹੋਲਾ ਵੇਖਕੇ ਨਹੀਂ ਲੈਂਦੇ ਪਰ ਜੇ ਕੁਝ ਅਸੀਂ ਕਹਿ ਰਹੇ ਹਾਂ ਹਵਾ ਦੇ ਬੁਲੇ ਵਾਂਗ ਬਦਲਦੇ ਭੀ ਨਹੀਂ, ਸਾਡਾ ਹਰ ਕਦਮ ਸੋਚਕੇ ਹੈ ਤੇ ਸਾਡੇ ਦਿਲ ਵਿਚ ਸ਼ੱਚੀ ਭਾਰਤੀ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਦੀ ਭਲਾਈ ਨੰਬਰ ਇਕ ਹੈ। ਸ਼ਰਾਬਾਂ ਪੀ ਕੇ ਸੋ ਨਿਹਾਲ ਦਾ ਨਾਅਰਾ ਲਾਉਣਾ ਫਸਦਾ ਨਹੀਂ।

ਜੇ ਕੋਈ ਅੱਜ ਸਾਡੇ ਘਰ ਮੁਹਰੇ ਕਾਰ ਦੀਆਂ ਚੀਕਾਂ ਪੁਆ ਕੇ ਨਿਕਲ ਜਾਵੇ ਤੇ ਉਹ ਮੁੰਡੇ ਪੰਜਾਬੀ ਹੋਣ ਤੇ ਅਗਾਂਹ ਜੇ ਘਰ ਵਾਲੇ ਭੀ ਪੰਜਾਬੀ ਹੋਣ ਤਾਂ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਗੋਲੀ ਮਾਰਨ ਤੱਕ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਪਰ ਜੇ ਨਸਲੀ ਗੋਰਾ ਚੀਕਾ ਪਵਾਉਂਦਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਕਈ ਲੋਕ ਪਰਦੇ ਬੰਦ ਕਰ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਸਾਡੇ

ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਤੇ ਹਮਲੇ ਹੋਏ, ਕਰਾਸ ਜਲਾਇਆ ਗਿਆ, ਕਈ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਨੂੰ ਅੱਗ ਲਾਈ ਗਈ, ਸਾਡੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀਆਂ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿਚ ਪੱਗਾਂ ਲਾਹੀਆਂ ਗਈਆਂ ਤੇ ਸਾਡੇ ਬਚੁਰਗਾਂ ਨੂੰ ਰੋਜ਼ ਘੁਰਕਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਦੋ ਬਚੁਰਗਾਂ ਦੇ ਸਿਰਾਂ ਵਿਚ ਸਿਗਰਟਾਂ ਦੀ ਸੁਆਹ ਝਾੜੀ ਗਈ ਤੇ ਸਾਡੀਆਂ ਕਈ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਭੇਟਾਂ ਦੀ ਨਸਲੀ ਗੋਰੀਆਂ ਨੇ ਬੇ ਇਜ਼ਤੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ। ਕੀ ਇਹ ਸਾਰਾ ਕੁਝ ਵੇਖਕੇ ਸਾਡਾ ਮਨ ਖੌਲਿਆ ਨਹੀਂ? ਇਕ ਨੌਜਵਾਨ ਗੱਭਰੂ ਦਾ ਪਾਰਕ ਵਿਚ ਕਤਲ ਹੋਇਆ। ਅੱਜ ਹਿੰਦੂ ਮਨ ਰਾਈਟਸ ਬਿਲ ਵਿਚ ਇਹ ਭੀ ਪਾਸ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਨੌਕਰੀ ਦੀਆਂ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਵਿਚ ਮਾਲਕ ਇਹ ਲਿਖ ਸਕਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕੀ ਤੁਹਾਡੇ ਸਿਰ ਤੇ ਪੱਗ ਹੈ ਤੇ ਤੁਹਾਡਾ ਧਰਮ ਕੀ ਹੈ। ਜੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਨਾ ਆਉਂਦੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਮਾਲਕ ਹਟਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਅੱਜ ਸਾਡਾ ਇਕ ਨੌਜਵਾਨ ਟਰਾਂਟੋ ਵਿਚ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨੇ ਤੋਂ ਜੇਲ ਅੰਦਰ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਪਰਾਸੀਕਿਊਟਰ ਜੱਜ ਨੂੰ ਇਹ ਕਹਿਕੇ ਜ਼ਬਾਨਤ ਨਹੀਂ ਹੋਣ ਦਿੰਦਾ ਕਿ ਸਿੱਖ ਖਤਰਨਾਕ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀਆਂ ਬਾਰੇ ਅਸੀਂ ਕਦ ਆਵਾਜ਼ ਉਠਾਵਾਂਗੇ। ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਇਕ ਦੂਜੇ ਦੀ ਲੋੜ ਖਿਚਣ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਪੱਕੀ ਪੈ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਗੱਲਾਂ ਨੂੰ ਤਰੋੜ ਮਰੋੜ ਕਰਕੇ ਦੱਸਣ ਦਾ ਸੁਆਦ ਆਉਂਦਾ ਕਿ ਲੋਕਾਂ ਤੇ ਉਲਟਾ ਅਸਰ ਪਾਇਆ ਜਾਵੇ। ਭਾਵੇਂ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਤੇ ਸਾਡਾ ਕੋਈ ਕੰਟਰੋਲ ਨਹੀਂ ਉਹ ਗੱਲ ਸਾਡੇ ਵਿਚੋਂ ਬਾਹਰ। ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਖੁਦ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ। ਪਰ ਥੀ. ਸੀ. ਵਿਚ ਅਸੀਂ ਵਸਦੇ ਹਾਂ। ਫਸਾਦ ਵਾਲੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਅਸੀਂ ਇਥੇ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਨਹੀਂ ਕਰਾਂਗੇ। ਹਿੰਦੂ-ਸਿੱਖ ਏਕਤਾ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਲਈ ਅਸੀਂ ਆਪਣਾ ਪੂਰਾ ਜ਼ੋਰ ਲਾਵਾਂਗੇ।

ਜੇ ਭੀ ਮਹਾਨ ਪੁਰਸ਼ ਹੋਣੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਨਸਾਨੀਅਤ ਦਾ ਪੱਖ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅੱਗੇ ਲਿਆਂਦਾ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਨੇ ਹਿੰਦੂ ਸਨ ਨਾ ਮੁਸਲਮਾਨ। ਉਹ ਇਕ ਮਹਾਨ ਇਨਸਾਨ ਸਨ। ਜਦ ਦਸ਼ਮੇਸ਼ ਪਿਤਾ ਨੇ ਖਾਲਸਾ ਕੌਮ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿਤਾ ਉਹ ਸਮਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ। ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਵੱਖਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਮੈਂ ਇਹ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਸਾਡੇ ਪਹਿਲੇ ਗੁਰੂ ਹਿੰਦੂ ਪਰੰਪਰਾ ਦੇ ਨੇੜੇ ਨੇੜੇ ਹੀ ਰਹੇ ਹਨ। ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਰਲਵੀਂ ਮਿਲਵੀਂ ਬਾਣੀ ਤਾਂ ਪਰਤੱਖ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ ਹਰ ਧਰਮ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਖਿਆਲ ਪਰਗਟ ਕਰਨ ਲਈ ਥਾਂ ਦਿਤਾ। ਕਿੱਡਾ ਵਿਸ਼ਾਲ ਦਿਲ ਸੀ। ਪਰ ਦਸਵੇਂ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਨੇ ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ ਨੂੰ ਸਾਜਕੇ ਇਕ ਇਤਿਹਾਸਕ ਪੜ੍ਹਾ ਤੇ ਮੀਲ ਪੱਥਰ ਰੱਖਿਆ, ਪਰ ਜੇ ਉਣਤਾਈਆਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਲਈ ਪੰਥ ਸਾਜਿਆ ਸੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਉਣਤਾਈਆਂ ਸਾਡੇ ਵਿਚਕਾਰ ਅੱਜ ਭੀ ਕਾਇਮ ਹਨ।

ਜੇ ਵਿਲੀਅਮਜ਼ ਲੋਕ ਵਿਚ ਦੋ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦਾ ਆਪਸ ਵਿਚ ਦੀ ਕੋਈ ਫਰਕ ਹੈ ਉਹ ਨਸਲਵਾਦ ਵਿਰੁਧ ਸੰਘਰਸ਼ ਸੰਮਤੀ ਵਿਚ ਦੀ ਨਾ ਕੱਢਣ। ਇਹ ਮੇਰੀ ਜਥੇਬੰਦੀ ਨਹੀਂ, ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸਾਂਝੀ ਜਥੇਬੰਦੀ ਹੈ ਦੂਜੇ ਦੇ ਮੱਥੇ ਤੇ ਧਰਕੇ ਚਲਾਉਣ ਦੀ ਸਾਡੇ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਆਵਾਜ਼ ਹੈ। ਕਈ ਸਜਣ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਨਿਜੀ ਜਿੰਦਾ ਕੱਢਣ ਲਈ ਭੀ ਵਰਤਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਕੋਈ ਭਲੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ। ਲੋਕ ਸਭ ਜਾਣਦੇ ਹਨ ਪਰ ਚਲੇ ਕਹਿਕੇ ਛੱਡ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਕਮੇਟੀ ਕੋਈ ਚੁਣੀ ਜਾਵੇ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਸਾਂਝੇ ਰਹਿਣਗੇ ਤੇ ਰਹਿਣੇ ਭੀ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਧਾਰਮਿਕ ਅਸਥਾਨਾਂ ਨੂੰ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਭਲਾਈ ਤੇ ਉਚਤਾ ਲਈ ਵਰਤਣ ਵਾਲੀਆਂ ਕਮੇਟੀਆਂ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਹਰਮਨ ਪਿਆਰੀਆਂ ਰਹਿਣਗੀਆਂ।

ਨਸਲਵਾਦ ਵਿਰੁਧ ਸੰਘਰਸ਼ ਸੰਮਤੀ ਭਾਰਤੀ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਦੀ ਸ਼ਾਨ ਤੇ ਵਕਾਰ ਨੂੰ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਸੋਸਾਇਟੀ ਵਿਚ ਉਚਾ ਕਰਨ ਲਈ ਜੁਝਦੀ ਰਹੇਗੀ। ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਲਈ ਪੱਕੇਸ਼ਾਹੀਆਂ ਤੇ ਨਸਲਵਾਦ ਦੀ ਵਿਰੋਧਤਾ ਦ੍ਰਿੜ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਤੇ ਨਿੱਭਰ ਹੋ ਕੇ ਕਰੇਗੀ। ਭਾਰਤੀ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸੰਮਤੀ ਤੇ ਇਕੱਠ ਸਾਡਾ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਹੈ। ਇਸ ਇਕੱਠ ਸਦਕਾ ਅਸੀਂ ਇਸ ਮੁਲਕ ਵਿਚ ਫਖਰ ਨਾਲ ਸਿਰ ਉਚਾ ਕਰਕੇ ਜੀਵਾਂਗੇ।

ਤੁਹਾਡਾ ਸੇਵਾਦਾਰ

ਚਰਨਪਾਲ ਗਿੱਲ

ਦਿਨ ਦੇ ਦੁਖ ਨਾਲੋਂ ਵੀ, ਰਾਤ ਦਾ ਗਮ ਤਾਂ ਦੁਹਰਾ ਸੀ।
ਟੁੱਟੇ ਸੁਪਨੇ ਦਾ ਝਰ, ਕੀਚਰ ਕੀਚਰ ਚੁਗਣਾ ਸੀ॥

BAINS TRAVEL SERVICE

SERVING B.C. FOR 33 YEARS

DELHI — VANCOUVER

\$559.00 U.S. One Way

SEATTLE — DELHI

\$899.00 U.S. Return

THREE LOCATIONS TO SERVE YOU Ph: 324-2277

710 DOUGLAS STREET,
VICTORIA, B.C. PH: 386-6363

CAPILANO MALL
935 MARINE DRIVE
NORTH VANCOUVER

6364 FRASER STREET
VANCOUVER, B.C.

ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਸ਼ਹਾਦਤ

ਭਾਈ ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਖੁਰਦਪੁਰ, ਜੋ ਖਾਲਸਾ ਦੀਵਾਨ ਸੁਸਾਇਟੀ ਵੈਨਕੂਵਰ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਗ੍ਰੰਥੀ ਸਨ ਤੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਲੜਾਈ ਵਿਚ 1917 ਵਿਚ ਫਾਂਸੀ ਲਾਏ ਗਏ ਸਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਨਾਵਲ 'ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਸ਼ਹਾਦਤ' ਸ: ਕੇਸਰ ਸਿੰਘ ਨਾਵਲਿਸਟ ਹੋਰਾਂ ਦਾ ਲਿਖਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਹ ਨਾਵਲ ਦੀਆਂ 'ਕੈਨੇਡਾ ਦਰਪਣ' ਵਿਚ ਕੁਝ ਕਿਸ਼ਤਾਂ ਛਪੀਆਂ ਹਨ ਮੁਕੰਮਲ ਨਾਵਲ ਪੜ੍ਹਨ ਲਈ ਤੁਸੀਂ ਮੇਲ ਆਰਡਰ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਇਸ ਨਾਵਲ ਦੀ ਕੀਮਤ 5 ਡਾਲਰ ਹੈ। ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪਤੇ ਤੇ ਲਿਖੋ:—

S. KESAR SINGH

13487 - 98 A Ave. Surrey, B.C. V3T 1C7

Ph. (604) 581-3185

Member—President's Club

ਦਰਸ਼ਨ ਗਿੱਲ—ਮੈਂਬਰ ਪ੍ਰੈਜੀਡੈਂਟ ਕਲੱਬ

DARSHAN GILL, M.A.
Life Underwriter

Suite 501, 1155 West Pender Street
Vancouver, B.C. V6E 2P7
Bus: 685-1041 Res: 321-6360

ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ, ਮਾਰਗੇਜ ਬੀਮਾ, ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਸਕੀਮ
ਬੀਮਾ, ਰਜਿਸਟਰਡ ਰੀਟਾਇਰਡ ਸੇਵਿੰਗਜ਼ ਪਲੈਨ.... ਬਾਰੇ
ਪ੍ਰੈਸ਼ਨਲ ਸਲਾਹ

- Group Insurance
- Life Insurance
- Mortgage Insurance
- Children's educational Plans
- R R S P
- Family indexed inflation Plans

NATIONAL LIFE OF CANADA

Bus. 685-1041

Res. 321-6360

ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਤੋਂ ਗੈਰ ਹਾਜ਼ਰ ਫੌਜੀ ਜਨਰਲ ਭਾਰਤ ਵਿਚ?

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ — ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਤੋਂ ਗੈਰ ਹਾਜ਼ਰ ਉਥੇ ਦੇ ਇਕ ਸੈਨਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਨਰਲ ਇਕਬਾਲ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਜਗ੍ਹਾ ਤੇ ਰਹਿ ਕੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਅਤਿਵਾਦੀਆਂ ਨੂੰ ਟਰੇਨਿੰਗ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਹ ਘਟਨਾ ਉਸ ਸਮੇਂ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿਚ ਆਈ ਜਦ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਪਰੇਸ ਨੇ ਜਨਰਲ ਇਕਬਾਲ ਦੀ ਭੇਦ ਭਰੀ ਇਸ ਗੈਰ ਹਾਜ਼ਰੀ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕੁਝ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਆਪਣੇ ਸਮਾਚਾਰ ਪਤਰਾਂ ਵਿਚ ਕੀਤਾ। ਜਨਰਲ ਇਕਬਾਲ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਸੈਨਕ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਸੀਨੀਅਰਟੀ ਸੂਚੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪੰਜਵੇਂ ਨੰਬਰ ਤੇ ਆਉਂਦੇ ਹਨ।

ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਇਸ ਜਨਰਲ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਤਿਵਾਦੀਆਂ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪੁਛਗਿਛ ਦੌਰਾਨ ਇਹ ਵੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮਿਲੀ ਹੈ। ਇੰਟੈਲੀਜੈਂਸੀ ਵਸੀਲਿਆਂ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ “ਦਸ਼ਮੇਜ਼ ਰੋਜ਼ਮੋਟ” ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕੁਝ ਹਤਿਆਵਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਲਈ ਹੈ, ਨੂੰ ਟਰੇਨਿੰਗ ਵੀ ਕੁਝ ਸੈਨਕ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵਲੋਂ ਦਿਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ ਇਹ ਟਰੇਨਿੰਗ 3 ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਵਿਚ ਪੂਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ।

ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਲੀਡਰਾਂ ਨੂੰ ਅਤਿਵਾਦੀ ਧਮਕੀਆਂ ਢੁਕਵੇਂ ਜਵਾਬ ਲਈ ਤਿਆਰ ਰਹਿਣ ਦਾ ਸੱਦਾ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ — ਭਾਰਤੀ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਪਾਰਟੀ ਅਤੇ ਮਾਰਕਸੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਕੁਝ ਲੀਡਰਾਂ ਅਤੇ ਕਾਰਕੁਨਾਂ ਨੂੰ ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਧਮਕੀਆਂ ਮਿਲਣ ਦੀ ਖਬਰ ਹੈ। ਦੋਹਾਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਇਕ ਸਾਂਝੇ ਵਫਦ ਨੇ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਅਤੇ ਸੀਨੀਅਰ ਪੁਲਸ ਕਪਤਾਨ ਨੂੰ ਮਿਲ ਕੇ ਧਮਕੀ ਭਰੇ ਟੈਲੀਫੋਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੁਝ ਅਣਪਛਾਤੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੇ ਕੋਲ ਬੈਠੇ ਸ਼ੱਕੀ ਹਾਲਾਤ ਵਿਚ ਮਾਰਕਸੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਦਫਤਰ ਦਾ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਖੜਕਾਇਆ।

ਇਸ ਵਫਦ ਵਿਚ ਭਾਰਤੀ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਕੌਮੀ ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਅਤੇ ਸਾਬਕਾ ਮੰਤਰੀ ਸਾਥੀ ਸਤਪਾਲ ਭਾਂਗ ਅਤੇ ਸਾਥੀ ਰਾਜੇਸ਼ਵਰ ਸਿੰਘ ਸਕੱਤਰ ਜ਼ਿਲਾ ਮਾਰਕਸੀ ਪਾਰਟੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ। ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਦੋਹਾਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਲੀਡਰਾਂ ਨੇ ਪਾਰਟੀ ਵਰਕਰਾਂ ਨੂੰ ਅਤਿਵਾਦੀ ਅਨੁਸਾਰਾਂ ਨੂੰ ਢੁਕਵੇਂ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਰਹਿਣ ਦਾ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ।

ਕਿਸੇ ਵੀ ਫਿਰਕੇ ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਪਾਰਟੀ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦਾ ਭਲਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ — ਪੰਜਾਬੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਭਗਵਾਨ ਸਿੰਘ ਦਾਨੇਵਾਲੀਆ ਨੇ ਇਕ ਪਰੈਸ ਬਿਆਨ ਰਾਹੀਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੀ ਮੌਤ ਤੇ ਫੁੱਫਾ ਦੁੱਖ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਨਾਚੁਕ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਮੇਰਾਂ ਦੀ ਉਨੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਜਿੰਨੀ ਕਿ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੇ ਵਹਿ ਰਹੇ ਖੂਨ ਦੀ ਹੈ। ਹਿਸਕ ਘਟਨਾਵਾਂ ਵਿਚ ਮਰਨ ਵਾਲਾ ਭਾਵੇਂ ਹਿੰਦੂ ਹੈ ਜਾਂ ਸਿੱਖ ਉਹ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪੰਜਾਬੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਰਾਜਨੀਤਕ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੇ ਖੂਨ ਨਾਲ ਹੋਲੀ ਖੇਡਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਫਿਰਕੇ ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਕੋਈ ਵੀ ਪਾਰਟੀ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦਾ ਭਲਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੀ। ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਹਿੰਦੂਆਂ ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਪਾਰਟੀ ਹੈ ਜਾਂ ਸਿੱਖਾਂ ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਪਾਰਟੀ ਹੈ।

ਅਸੀਂ ਵੀ ‘ਹਿਟ ਲਿਸਟ’ ਪੰਜਾਬੀ ਕਾਰੋਬਾਰ ਵਲੋਂ 'ਚ ਆ ਸਕਦੇ ਹਾਂ — ਹਿਮਾਚਲ ਵਿਚ ਪਨਾਹ ਲੈਂਗੋਵਾਲ

“ਭਿਡਰਾਂਵਾਲੇ ਦੇ ਟਾਕਰੇ ਲਈ ਦਲ
ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੇ ਦਿਲ
ਜਿੱਤਣੇ ਪੈਣਗੇ”

ਬੋਨ — ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਮੁਖੀ ਸੰਤ ਹਰਚੰਦ ਸਿੰਘ ਲੌਂਗੋਵਾਲ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਅਤਿਵਾਦੀ ਉਹਨਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਵਿਚ ਯਕੀਨ ਰਖਦੇ ਹਨ ਜਿਹੜੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਸ਼ੇਖ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਦੇ ਹਨ। “ਇਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਮੈਂ ਅਤੇ ਮੇਰੇ ਹਿਮਾਇਤੀ ਵੀ ਹਿਟ ਲਿਸਟ ਉੱਤੇ ਆ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਹਿਟ ਲਿਸਟ ਉੱਤੇ ਹੋਈਏ।” ਹਾਲ ਹੀ ਵਿਚ ਪੱਛਮੀ ਯੂਰਪ ਤੋਂ ਆਏ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਇਕ ਗਰੁੱਪ ਨੂੰ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਚ ਅਕਾਲੀ ਮੁਖੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੰਤ ਭਿਡਰਾਂਵਾਲੇ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਹਮਾਇਤੀਆਂ ਦਾ ਟਾਕਰਾ ਕਰਨਾ ਲਈ, ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੂੰ ਹਿੰਦੂ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੇ ਦਿਲ ਜਿੱਤਣੇ ਪੈਣਗੇ।

ਪਰਚੇ ਮਈ ਦੇ ਤੀਜੇ ਹਫਤੇ ਅਤਿਵਾਦੀਆਂ ਨੂੰ ਲੰਡਨ ਤੋਂ ? ਪੁਚਾਉਣ ਲਈ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਲੋਂ ਰਿਆਇਤੀ ਟਿਕਟ

ਜਲੰਧਰ — ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਤਿੰਨਾਂ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਦੇ ਇਮਤਿਹਾਨ ਮਈ ਦੇ ਤੀਜੇ ਹਫਤੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ। ਇਥੇ ਇਕ ਉੱਚ ਵਸੀਲੇ ਨੇ ਇਹ ਇਕਸ਼ਾਫ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਡੇਟਸ਼ੀਟਾਂ ਮਈ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਹਫਤੇ ਜਾਰੀ ਕਰ ਦਿਤੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ। ਪ੍ਰੀਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਅਤੇ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾ ਡਿਗਰੀ ਕੋਰਸ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਸਾਲ ਸਮੇਤ ਸਾਰੇ ਇਮਤਿਹਾਨ ਕਰਵਾਏ ਜਾਣਗੇ।

ਯੂ. ਐਨ. ਆਈ. ਅਨੁਸਾਰ ਗਵਰਨਰ ਦੇ ਸਲਾਹਕਾਰ ਐਸ. ਐਸ. ਸਿੰਘ ਨੇ ਇਥੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਮਤਿਹਾਨਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਉਹਨਾਂ ਲਈ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨ ਲਈ ਸਦਾ ਤਿਆਰ ਰਹੀ ਹੈ।

1985 ‘ਸੁਕਾ’ ਰਖਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ

ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਸਭਕਾਰ ਦੇ ਲਗਪਗ 2 ਹਜ਼ਾਰ ਮੁਲਾ-
ਜ਼ਮਾਂ ਨੇ 1985 ਵਿਚ
ਬੱਚਾ ਨਾ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਦਾ
ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਹ
ਜਾਣਕਾਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ
ਸੈਕੰਡ ਸੈਕਟਰੀ ਡੀ.
ਐਨਟੋਨੀ ਨੇ ਦਿਤੀ।

ਸ਼ਿਮਲਾ — ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿਚ ਅਤਿਵਾਦੀਆਂ ਵਲੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦਾ ਲੋਕਾਂ ਉੱਤੇ ਇਹ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪੈ ਰਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਅਤੇ ਘਰ ਹੋਰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵਿਚ ਲਿਜਾਣ ਬਾਰੇ ਤੀਬਰਤਾ ਨਾਲ ਸੋਚ ਰਹੇ ਹਨ। ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਰੁਝਾਨ ਅਜੇ ਤੱਕ ਸ਼ਾਂਤ ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਵੱਲ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਇਥੋਂ ਦੀਆਂ ਬੈਂਕਾਂ ਵਿਚ ਭਾਰੀ ਮਾਤਰਾ ਵਿਚ ਲਾਕਰ, ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਅਤੇ ਘਰ ਖਰੀਦਣ ਦੀਆਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ।

ਸਰਕਾਰੀ ਸੂਤਰਾਂ ਦੀ ਖਬਰ ਅਨੁਸਾਰ ਕੁਝ ਲੋਕ ਇਥੋਂ ਦੀਆਂ ਬੈਂਕਾਂ ਵਿਚ ਲਾਕਰ ਖਰੀਦਣ ਵਿਚ ਸਫਲ ਵੀ ਹੋ ਗਏ ਹਨ। ਇਕ ਬੈਂਕਰ ਨੇ ਯੂ. ਐਨ. ਆਈ. ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚੋਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰਿਆਂ ਨੇ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਰਾਹੀਂ ਬੈਂਕਾਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਉਸਨੇ ਕਿਹਾ ਭਾਵੇਂ ਅਸੀਂ ਅਜੇ ਤੱਕ ਇਹਨਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਪੱਕੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਹੀਂ ਕੀਤੀ ਪਰ ਪਰ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਇਸਦਾ ਕੋਈ ਬਦਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੇ ਜਾਂ ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਬੈਂਕ ਖਾਤੇ ਹਿਮਾਚਲ ਦੀਆਂ ਬੈਂਕਾਂ ਵਿਚ ਬਦਲਣ ਲਈ ਦਰਖਾਸਤਾਂ ਦਿਤੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਜਾਂ ਫਿਰ ਨਵੇਂ ਹਿਸਾਬ ਕਿਤਾਬ ਖੋਲ੍ਹਣ ਲਈ। ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿਚ ਲੋਕ ਆਪਣੇ ਬਣਾਏ ਹੋਏ ਮਕਾਨ ਛੱਡ ਕੇ ਲੋਕ ਨਵੇਂ ਸਨਅਤੀ ਖੇਤਰਾਂ ਪਾਰਾਵਾਨੂ (ਨੇੜੇ ਕਾਲਕਾ) ਵੱਲ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ।

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ — ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਅਤਿਵਾਦੀ ਆਰਗੇਨਾਈਜ਼ਿੰਗ ਦੀਆਂ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਦੀ ਬਰੀਕੀ ਨਾਲ ਛਾਣਬੀਣ ਕਰ ਰਹੇ ਕੇਂਦਰੀ ਇੰਟੈਲੀਜੈਂਸ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਇਕ ਅਜਿਹਾ ਮਹੱਤਵ-ਪੂਰਨ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿਚ “ਆਰਮੀ ਆਫ ਗੋਪਬਲਿਕ ਆਫ ਪਾਕਿਸਤਾਨ” ਦੇ ਨਿਯਮ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਲਿਖੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਚਾਰ ਪੰਨਿਆਂ ਦਾ ਇਹ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਟਾਈਪ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਇਸ ਸੈਨਾ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿਚ ਵੀਹ ਹਜ਼ਾਰ ਤਕ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਹੈ।

ਪ੍ਰਾਪਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਨੁਸਾਰ ਕਿ ਤਬਾਕ ਕਬਿਤ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਸੈਨਕ ਪਾਬੰਦੀਸ਼ੁਦਾ ਆਲ ਇੰਡੀਆ ਸਿੱਖ ਸਟੂਡੈਂਟਸ ਫੋਡਰੇਸ਼ਨ ਦਾ ਹੀ ਦੂਜਾ ਰੂਪ ਹੈ ਅਤੇ ‘ਦਸ਼ਮੇਜ਼ ਰੋਜ਼ਮੋਟ’ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਬੜੀ ਦਹਿਸ਼ਤ ਫੈਲਾਈ ਹੋਈ ਹੈ, ਉਹ ਵੀ ਫੋਡਰੇਸ਼ਨ ਦਾ ਹੀ ਦੂਜਾ ਨਾਂਅ ਹੈ।

ਇਕ ਹੋਰ ਸੂਤਰ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਨੁਸਾਰ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚੋਂ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿਚ ਲੰਡਨ ਪਹੁੰਚੇ ਸਿੱਖ ਅਤਿਵਾਦੀਆਂ ਸੁਮਰਿਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸਵਰਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਬਾਰੇ ਵਿਚ ਜਿਹੜੀ ਸਚਾਈ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈ ਹੈ, ਉਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿਚ ਇਸ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਅਤਿਵਾਦੀਆਂ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ! ਦਸਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਦੋਹਾਂ ਨੂੰ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਏਅਰ ਲਾਈਨਜ਼ ਨੇ ਲੰਡਨ ਤੱਕ ਦੀ ਰਿਆਇਤੀ ਟਿਕਟ ਦਿਤੀ ਸੀ।

ਫਾਰਮ ਵਰਕਰਾਂ ਦੀ ਲੋੜ

- ਸਾਰਾ ਸੀਜ਼ਨ ਕੰਮ ਹੋਵੇਗਾ
- ਅਨਇੰਪਲਾਇਮੈਂਟ ਲੈਣ ਲਈ ਸਟੈਂਪਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਮਿਲਣਗੀਆਂ
- ਵੈਨਕੂਵਰ, ਸਰੀ-ਡੈਲਟਾ, ਨਿਊਵੈਸਟਮਿਨਸਟਰ ਤੇ ਬਰਨਬੀ ਵਿਚੋਂ ਬੰਦੇ ਚੁੱਕ ਸਕਦੇ ਹਾਂ।

ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਫੋਨ ਕਰੋ :—

251-4217

591-9459

Real Plumbing & Electrical Supply

7211 Main St. (at 56th Ave.)
VANCOUVER, B.C. V5X 3J3

- ਸੋਲਜ ਐਂਡ ਸਰਵਿਸ
- ਪਲਬਿੰਗ
- ਹੀਟਿੰਗ

- ਬਿਜਲੀ ਵਾਲੇ ਗਰਮ ਪਾਣੀ ਵਾਲੇ ਟੈਂਕ
- ਸਰਮਿਕ ਟਾਈਲਜ਼ ਇਨਸਟਾਲੇਸ਼ਨ

Or Do-It- Yourself

- ਅਸੀਂ ਫਰਿਜ਼ ਤੇ ਸਟੋਵ ਵੀ ਮੁਰੰਮਤ ਕਰਦੇ ਹਾਂ

Satwinder Reehal ਸਤਵਿੰਦਰ ਗੋਹਲ

Ph. 324 - 7066

FREE GIFT

S. & S. INSURANCE

324-2311

Two Locations to Serve You

6658 Main St. Vancouver, B.C.

5936 Fraser St. Vancouver, B.C.

FREE

GIFT

ਇਨਸ਼ੂਰੈਂਸ ਦੇ ਰੇਟ ਤਾਂ ਹਰ ਥਾਂ ਇਕੋ ਹੀ ਹਨ ... ਪਰ ਫਰਕ ਦੋਸਤੀ ਭਰੇ ਮਾਹੌਲ ਦਾ ਹੈ ... ਤੇ ਉਹ ਦੋਸਤੀ ਭਰੀ ਸੇਵਾ ਤੁਹਾਨੂੰ S & S Insurance ਤੋਂ ਹੀ ਮਿਲ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਆਪਣੇ ਘਰਾਂ ਤੇ ਕਾਰਾਂ ਦੀ ਇਨਸ਼ੂਰੈਂਸ ਨਵੇਂ ਸਿਰਿਓਂ ਕਰਾਉਣ ਲਈ ਅੱਜ ਹੀ ਮਿਲੋ

RENEW EARLY INSURANCE

* FINANCING AVAILABLE

* SAFE DRIVING DISCOUNT (if eligible)

PRIMA INSURANCE & LICENSING

FRASER Ph. 321-6442

ਹਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ

324-5711

ਦਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ

(ਪੰਨਾ 5 ਵੀਂ ਧਮੀ)

ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਬੇਚੈਨੀ ਮੌਜੂਦ ਸੀ। ਉਸਨੂੰ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕਰਕੇ reactionary ਤੇ ਕੁਝ ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੇ ਨਾਅਰੇ ਦੇ ਦਿੱਤੇ ਬਣੀ ਆਸਾਮ ਵਿਚੋਂ ਜਿਹੜੇ ਗੈਰ ਮੁਲਕੀ ਹਨ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕੱਢ ਦੇਵੇ। ਦਰਅਸਲ ਉਹ ਗੈਰਮੁਲਕੀ ਕੌਣ ਹਨ ਉਹ ਉਹ ਲੋਕ ਹਨ ਜਿਹੜੇ ਮੁਦਤਾਂ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਉਥੇ ਮੁਸਲਮਾਨ ਵਸੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਜਾਂ ਉਹ ਲੋਕ ਨੇ ਜਿਹੜੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਪਿਛੋਂ persecution ਕਰਕੇ ਇਥੇ ਆਉਣ ਤੇ ਮਜ਼ਬੂਰ ਹੋਏ ਬੰਗਲਾ ਦੇਸ਼ ਤੋਂ। ਉਹਨਾਂ ਸਾਡੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਕੀਮਤ ਤਾਰਨੀ ਸੀ — ਤਾਰੀ ਹੈ। ਉਥੇ ਹੀ ਕੱਲੇ ਨਹੀਂ ਬੈਠੇ। ਬੰਗਲਾ ਵਿਚ ਵੀ ਹਨ ਬਿਹਾਰ ਵਿਚ ਵੀ ਹਨ ਹੋਰਨਾਂ ਸੂਬਿਆਂ ਵਿਚ ਹਨ। ਪਰ ਉਹ ਮੁਵਾਜ਼ਤ ਸ਼ਕਲ ਇਖਤਿਆਰ ਕਰ ਗਈ separatism ਦੀ। ਉਥੇ ਚਰਚ ਨੇ ਕ੍ਰਿਸਚਨ ਮਿਸ਼ਨਰੀਆਂ ਨੇ ਵੀ important ਰੋਲ ਕੀਤਾ ਹੈ। iperlist ਦਾ ਖਾਸਾ ਹੱਥ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਇਹ ਜਿਹੇ ਨਾਅਰੇ ਵੀ ਦਿੱਤੇ ਕਿ ਆਸਾਮ ਕਦੇ ਹਿੰਦੂਸਤਾਨ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ ਹੀ ਨਹੀਂ ਉਹ ਤਾਂ ਬਾਈਲੈਂਡ ਦੀ ਜਿਨਸ ਵਿਚੋਂ ਨੇ — ਕਿਧਰੇ ਡਾਕੂਮੈਂਟ ਵੀ ਫੜੇ ਗਏ ਹਨ ਆਰ ਵੀ ਫੜੇ ਗਏ। ਇਸ ਲਈ ਕਾਂਗਰਸੀ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਤਾਂ ਇਹ ਗੱਲ ਸੀ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਉਸ ਮੁਵਾਜ਼ਤ ਨੂੰ ਸ਼ਹਿ ਦਿੰਦੇ ਰਹੇ ਜਦੋਂ ਪਾਣੀ ਗਲ ਨੂੰ ਆ ਗਿਆ ਉਦੋਂ ਉਸਨੂੰ ਸੰਭਾਲਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ। ਉਥੇ ਵੀ ਐਡਮਨਸਟਰੇਟਿਵ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਹੀ — ਪੋਲੀਟੀਕਲ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਸਵਾਲ ਵੱਖਰੀ ਕਿਸਮ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੈ। ਉਥੇ ਸਾਡੀ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਡਟ ਕੇ separatism ਨੂੰ ਮੁਵਾਜ਼ਤ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਨੇ ਡਟ ਕੇ ਲੜਾਈ ਕੀਤੀ ਹੈ separatism ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਸਾਡੀ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਉਥੇ ਸਾਂਝੇ ਚਾਲੀ ਦੇ ਕਰੀਬ ਕਾਮਰੇਡ ਸ਼ਹਿਦ ਹੋ ਗਏ। ਇਸੇ ਵਾਈਟ ਵਿਚ minority ਦੀ ਰਾਖੀ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਲੜਦੇ ਹੋਏ। ਉਥੇ ਦੀ ਗੱਲ ਵੱਖਰੀ ਹੈ ਜੰਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਵਿਚ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਆਪਣੇ ਹਿੱਤਾਂ ਲਈ ਬਈ ਫੋਤੀ ਤਾਕਤ ਵਿਚ ਆ ਜਾਈਏ ਉਥੋਂ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਨੂੰ ਖੁਦ ਵਿਗਾੜ ਰਹੀ ਹੈ। ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਗਾੜ ਰਹੀ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਪਿਛਲੇ ਗਵਰਨਰ ਨੇ ਇਹਨਾਂ ਦੀ ਮਰਜ਼ੀ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕਰਨ ਤੋਂ ਨਾਂਹ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਜੋ ਅੱਜ ਪੁਲੀਟੀਕਲ ਹਾਲਾਤ ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੀ ਹੈ ਉਹਦੇ ਫਾਰੂਕ ਅਬਦੁੱਲੇ ਦਾ ਸਟੇਂਡ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕਸ਼ਮੀਰ ਭਾਰਤ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮੈਂ ਡਟ ਕੇ ਇਹਦੇ ਲਈ ਲੜਦਾ ਰਹਾਂਗਾ। ਅਸੀਂ ਜਦੋਂ ਉਥੇ ਸਾਰੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀ ਜਿਹੜੀ conclave ਵੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਉਸਦਾ ਮਤਲਬ ਵੀ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਹਿੰਦੂਸਤਾਨ ਦੀ ਪੋਲੀਟੀਕਲ ਸਿਸਟਮ ਵਿਚ ਇਹਨੂੰ ਖਿੱਚਿਆ ਜਾਵੇ। ਮੈਨ ਸਟਰੀਮ 'ਚ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾਵੇ। ਉਹਦੇ 'ਚ ਸਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਮਿਲਕੇ ਸਰਬ ਸੰਮਤੀ ਨਾਲ ਸਭਾਉ ਕੀਤੇ। ਉਥੇ ਦਖਲ ਦੇਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਜੋ ਕੀਤੀ ਕਿਸੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਉਥੇ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਹੋਰ ਬਿਗੜਨਗੀ। ਅਤੇ ਇਹਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਥੇ ਵੱਖਰੇ ਹਾਲਾਤ ਹੈ ਇਹਦਾ ਤਾਕਤ ਵਿਚ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਇਥੇ ਨਹੀਂ ਆ

ਸਕਦੀ ॥
ਸੰਪਾਦਕ — ਹੋਟ ਈਲੈਕਸ਼ਨ ਤਾਂ ਜਨਵਰੀ 85 ਵਿਚ ਹੋਣਗੀਆਂ ਹੀ। ਉਸ ਵਿਚ ਪੋਲੀਟੀਕਲ alignment ਕਿਸ ਕਿਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੀ ਹੋਵੇਗੀ।
ਸੁਰਜੀਤ — ਉਸ ਵਿਚ ਸਾਡੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਇਹ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਅਸੀਂ ਕਾਫੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਕਾਮਯਾਬ ਹੋ ਰਹੇ ਹਾਂ। 17 ਤਾਰੀਕ ਨੂੰ ਕਨਵੈਨਸ਼ਨ ਸੀ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਮੈਨੂੰ ਉਹਦੀ ਪੂਰੀ ਰੀਪੋਰਟ ਨਹੀਂ ਪਰ ਉਹ ਸਾਰੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀ ਕਨਵੈਨਸ਼ਨ ਸੀ। ਬੀ. ਜੇ. ਪੀ. ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ। ਜਿਥੇ ਅਸੀਂ ਗਿਆਰਾਂ ਨੁਕਾਤੀ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਜੀਹਦੇ ਉੱਤੇ ਸਾਰੇ ਹਿੰਦੂਸਤਾਨ ਵਿਚ ਬੜੇ ਭਾਰੇ ਮੁਜ਼ਾਹਰੇ ਹੋਏ। ਸਾਡੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਈਲੈਕਸ਼ਨ ਵਿਚ ਕਾਂਗਰਸ ਨੂੰ ਹਾਰ ਦੇਣ ਲਈ ਬੀ. ਜੇ. ਪੀ. ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਸਾਰੀਆਂ ਤਾਕਤਾਂ ਨਾਲ ਗੱਠਜੋੜ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਉਹ ਗੱਠਜੋੜ ਇਕ ਮੋਰਚੇ ਦੀ ਸ਼ਕਲ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ। ਕਿਉਂਕਿ ਉਹਨਾਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦਾ ਤੇ ਲਿਫਟ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਨ ਔਡ ਔਡ ਸਵਾਲਾਂ ਤੇ ਔਡ ਹੈ। ਪਰ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰ ਸੰਭਾਵਨਾ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਹੈ ਬਈ ਲਿਫਟ ਫਰੰਟ ਇਕ ਹੋਰੀਗਾ ਇਹਨਾਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦਾ। ਜਿਹੜੇ ਵਿਰੋਧੀ ਦਲ ਹੈ ਇਹਨਾਂ ਦਾ ਇਕ ਫਰੰਟ ਹੋਰੀਗਾ। ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਦੋਹਾਂ ਦੀਆਂ ਆਪਸ ਵਿਚ ਅੰਤਰ ਸੈਂਟਰਿੰਗ ਹੋਵੇਗੀ ਜਾਂ alliance ਹੋਵੇਗਾ। ਇਹ ਬਣਕੇ ਹੀ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ resistance ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।
ਸੰਪਾਦਕ — ਲਿਫਟ ਫਰੰਟ ਵਿਚ ਸੀ. ਪੀ. ਐਮ., ਸੀ. ਪੀ. ਆਈ., ਫਾਰਵਰਡ ਬਲਾਕ, ਆਰ. ਐਸ. ਪੀ. ਹੋਣਗੀਆਂ।
ਸੁਰਜੀਤ — ਹਾਂ। ਇਹ ਇਕ ਫਰੰਟ ਤੇ ਆਉਣਗੀਆਂ। ਇਹ alliance ਕਰਨਗੀਆਂ। ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਨਾਲ। ਬਹੁਗੁਣੇ ਦੀ ਕਾਂਗਰਸ ਐਸ. ਨਾਲ

ਲੋਕ। ਦਲ ਵੀ ਸ਼ਾਇਦ ਏਸ ਪਾਸੇ ਆ ਜਾਵੇ। ਕੁਝ ਹੋਰ ਡੀਵੈਲਪਮੈਂਟ ਵੀ ਹੋਈ ਸੀ ਮੈਨੂੰ ਉਹਦਾ ਪੂਰਾ ਪਤਾ ਨਹੀਂ।
ਸੰਪਾਦਕ — ਪਰ ਲੋਕ ਦਲ ਨੇ ਸ਼ਾਇਦ ਆਪਣਾ ਇਕ ਡੈਮੋਕਰੇਟਿਕ ਫਰੰਟ ਵੀ ਬਣਾਇਆ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਸੁਰਜੀਤ — ਉਹ development visulise ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਬਈ ਲੋਕ ਦਲ ਉਸ alliance ਵੀ ਇਕ ਥਾਂ ਤੇ ਇਸ ਪਾਸੇ ਆ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਵੀ ਹੈ।
ਸੰਪਾਦਕ — ਜੇ ਆਪਾਂ ਪਿਛਲਾ ਬੋਝਾ ਜਿਹਾ ਵੀਉ ਦੇਖੀਏ ਬਈ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਪਣੀ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਪਾਰਟੀ ਸੀ — ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਪਾਰਟੀ ਆਪਣੇ ਤੌਰ ਤੇ ਹੀ ਦੂਜੀ ਪਾਰਟੀ emerge ਹੋਈ ਸੀ। ਜਿਹੜੀਆਂ ਇਹ ਜੰਤਾ ਪਾਰਟੀ ਲੋਕ ਦਲ ਆਦਿ ਨੇ ਇਹ ਸਾਰੇ ਦੇ ਸਾਰੇ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਰਹਿੰਦ ਖੁਹੰਦ ਹੀ ਟੁੱਟੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਮੈਂ ਕਈ ਵਾਰੀ ਸੋਚਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਨਿੱਜੀ ਫਾਇਦੇ ਲਈ ਹੀ ਟੁੱਟੇ ਫੁੱਟੇ ਬੰਦੇ ਨੇ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੁਝ ਉਥੋਂ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ ਉਹ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲ ਗਏ।

ਸੁਰਜੀਤ — ਸਾਨੂੰ ਇਹਦੇ ਵਿਚ ਕੋਈ ਦੁਹਰਾ ਨਹੀਂ। ਅਸੀਂ ਇਹ ਸਮਝਦੇ ਹਾਂ ਬਈ ਜਿਹੜਾ ਇਹ ਐਸ ਵੇਲੇ ਕਾਂਗਰਸ ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਫਰੰਟਿਜ਼ ਨੇ ਕਰਨਾ ਹੈ ਇਹ ਕੋਈ real alternative ਨਹੀਂ ਬਣਨਾ। Real alternative ਤਾਂ ਹੀ ਬਣਨਾ ਜਦੋਂ ਖੋਬੀਆਂ ਤੇ ਜਮਹੂਰੀ ਤਾਕਤਾਂ ਦਾ ਇਕੱਠ ਹੋਇਆ। ਲੇਕਿਨ ਐਸ ਵੇਲੇ ਹਾਲੇ ਉਹ ਪਰੋਸਿਸ ਸਾਹਮਣੇ ਨਹੀਂ ਆਇਆ। ਇਸ ਸ਼ਕਲ ਵਿਚ ਬਈ ਖੋਬੀਆਂ ਤੇ ਜਮਹੂਰੀ ਤਾਕਤਾਂ ਸ਼ੁੱਧੇ ਜਹੇ ਮੁਲਕ ਨੂੰ ਲਈਏ ਤਾਂ ਬਦਲਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਨਹੀਂ ਸਾਹਮਣੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਕਿਉਂਕਿ ਬਦਲਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਸਾਹਮਣੇ ਜੇ ਰਿਜ਼ਸਟੈਂਟ ਕਰਨੀ ਹੈ ਇਹ ਇਕ interim peroid ਹੈ। ਜਿਸ ਪਰੋਸਿਸ 'ਚੋਂ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਸਿੱਖਣਾ ਹੈ ਜਿੰਦਾਂ ਕਿ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਤੋਂ ਸਿੱਖਿਆ ਹੈ। ਜਿਹੜਾ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਤਾਕਤ 'ਚ ਲਿਆਂਦਾ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਲਾਹਾ ਕੇ ਪਿੱਛੇ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਏਦਾਂ ਹੀ ਜੇ commet ਕਰਨਗੇ। ਕਿਸੇ ਗੱਲ ਨੂੰ ਬਈ ਅਸੀਂ ਲਿਫਟ ਨਾਲ ਖੜੇ ਹਾਂ ਆਹ ਗੱਲਾਂ ਕਰਾਂਗੇ — ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਤਾਂ ਲਿਫਟ ਤਾਂ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਿਥੇ ਉਹ ਪਾਵਰ 'ਚ ਹੈ। ਇਹਦਾ ਸਿੱਟਾ ਕੀ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ ਬਈ ਤੁਸੀਂ ਕਾਂਗਰਸ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਗੱਦੀ ਤੇ ਰਹਿਣ ਦਿਓ। ਉਹ ਆਪਣੀਆਂ ਮੁਨ ਮਾਨੀਆਂ ਕਰਦੀ ਹੈ।

ਸੰਪਾਦਕ — ਇਹ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਦੀ ਕਦੋਂ ਕੁ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ।
ਸੁਰਜੀਤ — ਚੋਣਾਂ ਇਸ ਸਾਲ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿਚ ਹੋਣਗੀਆਂ।
ਸੰਪਾਦਕ — ਮੈਂ ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀਂ ਖਬਰ ਪੜ੍ਹੀ ਸੀ ਕਿ ਸ਼ਾਇਦ ਜੂਨ ਵਿਚ।
ਸੁਰਜੀਤ — ਕਹੀ ਜਾਂਦੇ ਐ ਪਰ ਮੇਰਾ ਆਪਣਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਨਹੀਂ। ਉੱਥੇ ਪਤਾ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਨਹੀਂ। ਸਵਾਏ ਇਦਰਾ ਤੋਂ। ਨਾ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ decide ਉਹੀ ਕਰਨਗੇ। ਅੱਜ ਮੁਲਕ ਦੀ ਜੇ ਹਾਲਾਤ ਇਸਦੀ ਹੈ ਇਸ ਵਿਚ assessment ਹੀ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਕੁਝ ਮਸਲੇ ਜਿੰਨਾ ਚਿਰ ਕਾਬੂ ਵਿਚ ਨਹਾ ਲਏ ਜਾਂਦੇ ਉਨਾ ਚਿਰ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੀ ਹੈ।
ਸੰਪਾਦਕ — ਤੁਸੀਂ ਚਾਈਨਾ ਵੀ ਜਾ ਕੇ ਦੇਖ ਆਏ ਸੀ ਪੀਕਿੰਗ ਬਗੈਰ।
ਸੁਰਜੀਤ — ਰਾਵਤਾ ਮਾਸਕੋ ਨਾਲ ਵੀ ਗੇਰਾ। ਤੁਹਾਡਾ ਕੀ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਦੇਵੇਂ ਦੇਸ਼ ਤੁਸੀਂ ਕੀ ਐਸਿਸ ਕਰਦੇ ਹੋ ਕਿ ਆਪਸ ਵਿਚ ਇਹ ਕਿਤਨੇ ਕੁ close ਹਨ। imperillist ਪਰੋਸ ਇਹ ਗੱਲ ਚੱਕਦਾ ਹੈ ਬਈ ਉਸਦੇ ਕਾਫੀ ਵਿਰੋਧ ਹਨ।

ਸੁਰਜੀਤ — ਅਜੇ ਕਾਫੀ ਵਿਰੋਧ ਦੀ ਗੱਲ ਕਹਿਣੀ ਗਲਤ ਹੋਵੇ। ਅਜੇ ਤੱਕ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਮੱਤ ਭੇਦ ਨੇ। ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਨੀਤੀ ਦੇ ਸਵਾਲ ਤੇ। ਪਰ ਅੱਗੇ ਨਾਲੋਂ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧਾਂ ਵਿਚ ਸੁਧਾਰ ਹੈ। ਅੱਗੇ ਤਾਂ ਗੱਲਬਾਤ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੁਣ ਅੱਗੇ ਨਾਲੋਂ ਹਾਲਾਤ ਠੀਕ ਹਨ। ਗੱਲਬਾਤ ਵੀ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਵਪਾਰ ਵੀ ਵਧਾਇਆ ਹੈ। ਕੁਝ ਕਲਚਰਲ ਐਕਸਚੇਂਜਜ ਵੀ ਹੋਈਆਂ। ਅੱਗੇ ਨਾਲੋਂ ਹਾਲਾਤ ਕਾਫੀ ਚੰਗੇ ਨੇ। ਪਰ ਅਜੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਦੇਖਣੀ ਔਡ ਔਡ ਹੈ। ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਅੰਤਰ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸਵਾਲਾਂ ਤੇ।
ਸੰਪਾਦਕ — ਹੁਣ ਜਿਵੇਂ ਚਾਈਨਾ ਹੈ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਅਮਰੀਕਾ ਨਾਲ relationship ਤਾਂ.....

ਸੁਰਜੀਤ — ਮੁੱਖ ਗੱਲ ਤਾਂ ਅਮਰੀਕਾ ਹੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਐਸ ਵੇਲੇ ਗੰਗਨ ਐਡਮਿਨਸਟਰੇਸ਼ਨ ਦੁਨੀਆਂ ਨੂੰ ਜੰਗ ਦੀ ਭੱਠੀ 'ਚ ਝੋਕਣ ਤੇ ਹੈ। ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਸਵਾਲ ਅਮਨ ਤੇ ਜੰਗ ਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਵਾਲ ਉੱਤੇ ਸੋਵੀਅਤ ਯੂਨੀਅਨ ਮੁਹਰੇ ਹੋ ਕੇ ਲੜਾਈ ਲੜ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦਾਲ ਬਣਕੇ ਖੜਾ ਹੈ। ਚੀਨ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਇਸ ਗੱਲ ਵਿਚ। ਇਹ ਗੱਲ ਹੀ ਖੁਦ ਦੱਸਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕਿਤਨਾ ਅੰਤਰ ਹੈ ਅਜੇ ਪਰ ਮੈਂ ਜਿਹੜੀ ਗੱਲ ਕਹਿ ਰਿਹਾ ਹਾਂ ਬਈ ਅਜੇ ਇਹਨੂੰ ਸ਼ਾਇਦ ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਤਜਰਬਾ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਪਾਸੇ ਲੈ ਆਵੇ। ਕਿਉਂਕਿ ਅੰਦਰੂਨੀ ਪਾਲਸੀਆਂ ਦੇ ਵਿਚ ਮੈਂ ਜੋ ਦੇਖਿਆ ਹੈ ਚੀਨ ਜਾ ਕੇ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਖੜਾ ਭਾਰ ਪ੍ਰੀਵਰਤਨ ਲਿਆਂਦਾ ਹੈ। ਉਥੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੋਸਲਿਜ਼ਮ ਦਾ ਮੁੱਢ ਬੜੀ ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਨਾਲ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਜੇ ਅਜ ਨਹੀਂ ਹੋਰ ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਪੰਜਾਂ ਸਾਲਾਂ ਤੱਕ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੇ ਲਿਆਉਣ। ਸਾਡਾ ਸਟੇਂਡ ਜੋ ਹੈ ਅਸੀਂ independent ਸਟੇਂਡ

ਤੁਹਾਨੂੰ ਕੰਮ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ?

ਸਾਨੂੰ ਕਾਮਿਆਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਪਾਸ ਸਟਰਾ ਬੇਰੀ, ਰੇਸ਼ਪ ਬੇਰੀ, ਬਲੂ ਬੇਰੀ, ਕਰੇਨ ਬੇਰੀ ਤੇ ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਦਾ ਕੰਮ ਮਾਰਚ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਦਸੰਬਰ ਤੱਕ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਪਹਿਲਾਂ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਕੰਮ ਤੇ ਬੁਲਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਬੋੜੇ ਕੰਮ ਦੇ ਸਮੇਂ ਟੱਬਰਾਂ ਦੇ ਜੀਆਂ ਨੂੰ ਤਨਾਸ਼ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਦਿਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ 20 ਵੀਕਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੀਕਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਕਰਨ ਲਈ ਜਲਦੀ ਤੋਂ ਜਲਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।
ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਦਾ ਪਤਾ ਹੈ :

KARAM SINGH
2952 BURNS ROAD
PORT COQUITLAM, B.C. V3C 3V4
ਅਰਜ਼ੀ Ph. 941-8404

ਨਾਮ : ਫੈਮਲੀ ..... ਪਹਿਲਾ ਨਾਮ .....

ਪਤਾ : ਮਕਾਨ ਨੰ: ..... ਸਟਰੀਟ ..... ਸ਼ਹਿਰ ਜਾਂ ਟਾਊਨ .....

ਫੂਨ ਨੰ: ..... ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਜੀ .....

ਫੁਟੀਆਂ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਬੱਚੇ .....

ਕਿੰਨੀਆਂ ਵੀਕਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ .....

ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਥੇ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਸੀ ਕੰਪਨੀ ਦਾ ਨਾਂ .....

ਪਤਾ .....

ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਦੇ ਦਸਤਖਤ .....

ਗਮਲੇ ਦੀ ਨਹੀਂ ਨੀਅਤ ਖਰਾਬ
ਇਹ ਜਿੰਦਾਂ ਦਾ ਹੈ ਵਾਤਾਵਰਣ
ਉਦਾਂ ਦਾ ਹੀ ਪੈਦਾ ਖਿੜੇਗਾ।
ਮੈਂ ਆਪਣਾ ਸਿਰ ਗੁਆ ਕੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕੁਝ ਖੱਟਿਆ
ਮੈਂ ਬੇ-ਮੋਸਮ ਜਿਹੇ ਮਾਹੌਲ ਤੋਂ ਵਾਕਿਫ਼ ਨਹੀਂ ਸਾਂ
ਮੇਰੀ ਗ਼ਲਤੀ ਸੀ, ਗ਼ਲਤੀ ਸੀ।

ਠੇਂਦੇ ਹਾਂ। ਭਾਵੇਂ ਸਾਡਾ ਸਬੰਧ ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਹੋਵੇ। ਅਸੀਂ ਔਡ ਔਡ ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਦੇਖਣੀ ਤੋਂ ਜੱਜ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਜੰਗ ਅਤੇ ਅਮਨ ਦੇ ਸਵਾਲ ਤੇ ਅਸੀਂ ਸੋਵੀਅਤ ਯੂਨੀਅਨ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਅਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਦੇ ਹਾਂ।
ਸੰਪਾਦਕ — ਬਹੁਤ ਬਹੁਤ ਧੰਨਵਾਦ।

ਜਗਦੀਸ਼ ਸਿੰਘ ਨੋਟਰੀ ਪਬਲਿਕ

- ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦਫਤਰ ਵਿਚ ਨੋਟਰੀ ਪਬਲਿਕ ਦੇ ਆਮ ਕੰਮ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ :—
- ਘਰ ਜਾਂ ਜ਼ਮੀਨ ਖ਼ੀਦਣ, ਵੇਚਣ ਲਈ ਜਾਂ ਮੋਰਗੇਜ਼ ਲੈਣ, ਦੇਣ ਜਾਂ ਕੈਂਸਲ ਕਰਨੀ ਆਦਿ ਦੇ ਕਾਗਜ਼ਾਤ ਤਿਆਰ ਕਰਨੇ ਅਤੇ ਰਜਿਸਟਰੀ ਕਰਵਾਉਣੀ
  - ਵਸੀਅਤ, ਮੁਖਤਿਆਰਨਾਮੇ, ਐਵੀਡੇਂਸ, ਡੈਕਲਾਰੇਸ਼ਨ, ਐਗਰੀਮੈਂਟ, ਬਾਹਰੋਂ ਆਏ ਗਿੱਝੇਦਾਰਾਂ ਲਈ "ਰਾਹਦਾਰੀ"
  - ਪਾਸਪੋਰਟ ਨਾਂ ਦੀ ਤਬਦੀਲੀ

ਜਗਦੀਸ਼ ਸਿੰਘ B.A.L.L.B. (Pb.U.)
(ਸਾਬਕਾ ਐਡਵੋਕੇਟ ਪੰਜਾਬ ਹਾਈਕੋਰਟ)

ਅਤੇ ਇੰਮੀਗਰੇਸ਼ਨ

ਦੇ ਆਮ ਮਸਲੇ ਤੇ ਇੰਮੀਗਰੇਸ਼ਨ ਅਪੀਲ ਬੋਰਡ ਦੇ ਕੇਸ ਲੜਨ ਲਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਤੇ ਯੋਗ ਸਹਾਇਤਾ

7-4857 Kingsway (Opp. Sears)
Burnaby, B.C. V5H 2C8

ਸਮਾਂ : ਸਵੇਰੇ 9 ਵਜੇ ਤੋਂ ਸ਼ਾਮ 5 ਵਜੇ ਤੱਕ
(ਦਫਤਰ ਸ਼ਨਿਚਰਵਾਰ ਖੁਲ੍ਹਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ)

PHONE—
—Off. 433-8366
Res. 324-4160

ਭਾਰਤ ਜਾਣ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਹੈ? East West Travel Ltd.

ਹਵਾਈ ਟਿਕਟਾਂ

ਸਾਬੋਂ ਹਰ ਵੇਅਰਲਾਈਨ ਦੀਆਂ
ਹਵਾਈ ਟਿਕਟਾਂ ਮਿਲਦੀਆਂ ਹਨ।

Special for India, Pakistan, Fiji and
West Indies.

Mike Brar

ਭਾਰਤ, ਪਾਕਿਸਤਾਨ, ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੋਨੇ ਜਾਣ ਵਾਸਤੇ ਟਿਕਟਾਂ
ਲਈ ਆਪਣੇ ਹਰਮਨ ਪਿਆਰੇ ਈਸਟ ਵੇਸਟ ਟਰੇਵਲ ਨੂੰ ਯਾਦ ਰੱਖੋ ਜਿਥੇ
ਤੁਹਾਡੀਆਂ ਸਭ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦਾ ਖਿਆਲ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਮਲਕੀਤ ਬਰਾੜ ਨੂੰ ਫੋਨ ਕਰੋ

Ph.(403)235-3661

#206-3517, 17 Ave. S.E. Calgary, Alta

T2A 0R5

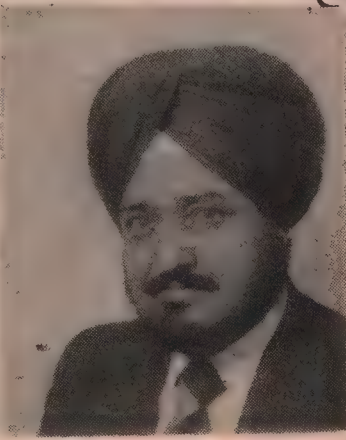
Harcharan S. Sanghera

B.A.,(Hons.)B.T.

We wish to let everybody know, that Harry, top
salesman has rejoined our firm, and is eager to help
in matters of real estate.

Call (403)274-9586

COMMISSIONER
FOR
OATHS **HEIN**
REAL ESTATE
CORPORATION 272-3382

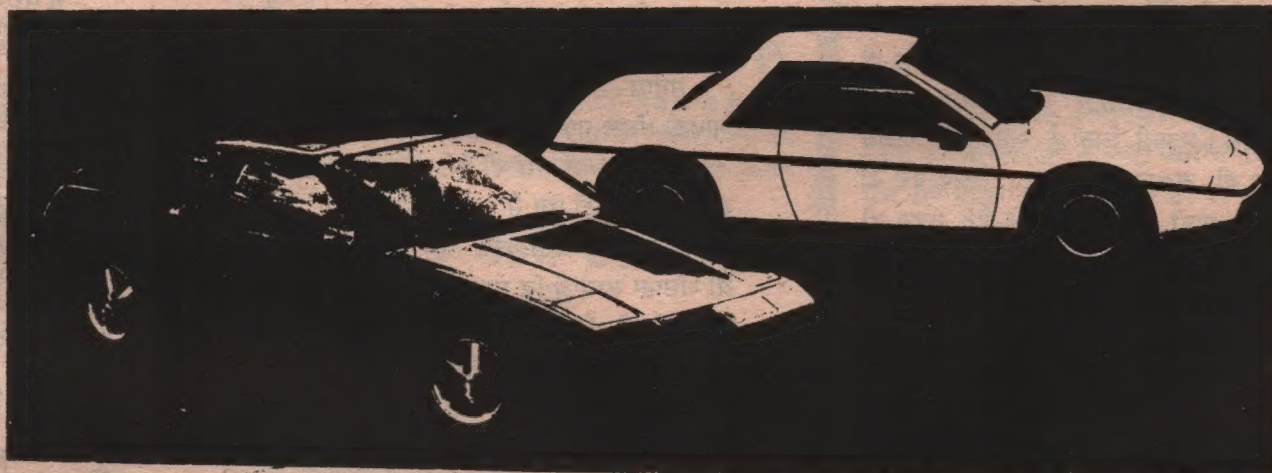
WHEATON PONTIAC BUICK GMC LTD.

SUPER BUYS

Kuldip Jhand

FINANCING AVAILABLE

ਤੁਹਾਡੇ ਲਈ ਪੈਸਿਆਂ ਦਾ ਬੰਦੋਬਸਤ
ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਬੋਰੀ ਜਿਹੀ ਡਾਊਨ-
ਪੇਮੈਂਟ ਦੇਕੇ ਸਾਡੇ ਕੋਲੋਂ ਅਸਾਨ ਕਿਸ਼ਤਾਂ
ਤੇ ਕਾਰਾਂ ਲਓ

ਅਸੀਂ ਤੁਹਾਡੀਆਂ ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਕਾਰਾਂ,
ਵੈਨਾਂ ਆਦਿ ਵੀ ਚੰਗੇ ਭਾਅ ਤੇ ਖ਼ੀਦਦੇ
ਹਾਂ — ਇੱਕ ਵਾਰ ਦਰਸ਼ਨ ਜਰੂਰ
ਦਿਓ।

FIREBIRD BY PONTIAC

NEW ACADIANS TO CHOOSE FROM

OPEN SUNDAY 10:30 TO 4:30

EXAMPLE

1984 ACADIAN - Reclining Bucket Seats, Radial
Tires, 1.6 Liter 4 Cyl.Engine, Floor Shift,Rack &
Pinion Steering, Front Stabilizer Bar, Roof Drip
Moulding styled wheels, High Energy Ignition
System, Red with Grey Interior

2ND EXAMPLE

1984 ACADIAN AUTOMATIC Reclining Cloth
Bucket Seats, Electric Rear Window Defroster,
Radial Tires Heavy Duty Battery, AM Raio,
Console Rocker Mouldings, Roof Drip Mouldings
& Body Side Mouldings, Styled Wheels & MUCH
MUCH MUCH MORE--.

ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਝੰਡ

ਨੂੰ ਫੁਨ ਕਰੋ ਜਾਂ ਮਿਲੋ

Bus. 526-2781

Res. 524-4137

Pager 687-7711 #7610

325-12th. St., New Westminster, B.C.

ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਕਾਰਾਂ, ਵੈਨਾਂ, ਪਿਕ-ਅੱਪ ਅਦਿ ਹਨ-
ਕੀਮਤਾਂ ਸਭ ਨਾਲੋਂ ਵਾਜਬ ਹਨ। ਕਾਰਾਂ, ਵੈਨਾਂ ਤੇ ਪਿਕ-ਅੱਪ
ਖ਼ੀਦਣ ਜਾਂ ਵੇਚਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇੱਕ ਵਾਰੀ ਕੁਲਦੀਪ ਝੰਡ ਨੂੰ
ਜਰੂਰ ਮਿਲੋ ਜਾਂ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਫੋਨ ਜਰੂਰ ਕਰੋ। ਉਹ ਤੁਹਾਨੂੰ ਚੰਗੀ
ਕੀਮਤ ਦਾ ਭਰੋਸਾ ਦਵਾਉਂਦੇ ਹਨ।

ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਦੀ ਆਪਸ਼ਨਜ਼ ਵੀ ਕਾਰ ਵਿੱਚ
ਕਰਵਾਉਣੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਉਹ ਵੀ ਕਰਦੇ ਹਾਂ।

ਇਕ ਕਲਾਕਾਰ ਨਿਮੂਣਾ: 'ਮਾਨ' ਮਰ ਜਾਣਾ

ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਬੰਦੇ ਨੂੰ ਮੌਤ ਸਦਾ ਚੇਤੇ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ, ਉਹ ਜ਼ਿੰਦਗੀ 'ਚ ਕਦੀ ਗਲਤ ਜਾਂ ਬੁਰੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਤੋਂ ਗ੍ਰੇਜ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ। 'ਮਾਨ' ਵਲੋਂ ਗਾਏ ਲਗਪਗ ਹਰ ਗੀਤ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿਚ 'ਮਾਨ' ਮਰ ਜਾਣੇ ਦਾ ਕੀ, 'ਮਾਨ' ਨੇ ਵੀ ਮਰ ਜਾਣਾ' ਆਦਿ ਵਰਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਪੰਕਤੀਆਂ ਤੋਂ ਭਾਸਦਾ ਹੈ ਕਿ 'ਗੁਰਦਾਸ ਮਾਨ' ਮੌਤ ਨੂੰ ਸਦਾ ਚੇਤੇ ਰਖਦਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਕਿਸੇ ਨੇ ਵੀ 'ਮਾਨ' ਨੂੰ ਸਟੇਜ 'ਤੇ ਗਉਂਦਿਆਂ ਸੁਣਿਆ ਹੈ—ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ 'ਮਾਨ' ਦੇ ਸਟੇਜ 'ਤੇ ਆਉਂਦਿਆਂ ਹੀ ਇਹੀ ਸ਼ਬਦ ਕੰਨੀਂ ਪੈਂਦੇ ਹਨ—'ਮੈਂ' ਆਪ ਸਭ ਦਾ ਆਭਾਰੀ ਹਾਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਇਸ ਨਿਮੂਣੇ ਜਿਹੇ ਕਲਾਕਾਰ ਨੂੰ ਇੰਨਾ ਮਾਣ ਬਖਸ਼ਿਆ ਹੈ।"

ਗੁਰਦਾਸ ਮਾਨ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਮਾਂ-ਬੋਲੀ ਪੰਜਾਬੀ, ਆਪਣੇ ਕਲਚਰ, ਆਪਣੀ ਤਹਿਜੀਬ ਨਾਲ ਬਹੁਤ ਪਿਆਰ ਹੈ। ਉਸਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ, "ਅਜ ਮੇਰੀ ਮਾਂ-ਬੋਲੀ, ਮੇਰੀ ਕਲਚਰ, ਮੇਰੀ ਤਹਿਜੀਬ ਖਤਮ ਹੁੰਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ—ਜੇ ਇਸਨੂੰ ਨਾ ਸੰਭਾਲਿਆ ਗਿਆ ਤਾਂ ਇਸਨੇ ਗੁਆਚ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਸਿਰਫ ਲਫਜ਼ ਹੀ ਨਹੀਂ ਗੁਆਚ ਰਹੇ ਜਾਂ ਬੋਲੀ ਹੀ ਨਹੀਂ ਗੁਆਚ ਰਹੀ, ਆਦਮੀ ਵੀ ਗੁਆਚ ਰਹੇ ਹਨ। ਮਰਾਸੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਮੀਰ ਆਲਮ ਕਹਿੰਦੇ ਹਾਂ, ਉਹ ਵੀ ਗੁਆਚ ਰਹੇ ਹਨ। ਸਿਰਫ ਬੰਦੇ ਹੀ ਨਹੀਂ ਗੁਆਚ ਰਹੇ—ਸਾਡੀ ਜ਼ਬਾਨ ਦੇ ਛੋਕੇ-ਛੋਟੇ ਲਫਜ਼ ਵੀ ਗੁਆਚ ਰਹੇ ਹਨ। ਰੱਬ ਬਚਾਏ ਮੇਰੀ ਮਾਂ-ਬੋਲੀ ਨੂੰ ਮੇਰੇ ਮੁਲਕ ਦੀ ਤਹਿਜੀਬ ਨੂੰ—ਮੇਰੇ ਮੁਲਕ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜਾਣਦਾ ਹੈ, ਅੱਲਾ ਜਾਣਦਾ ਹੈ, ਗਾਡ ਜਾਣਦਾ ਹੈ—ਸਾਨੂੰ ਇਕ ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਪਿਆਰ, ਇਖਲਾਕ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।"

ਸਵਾਲ—ਤੁਸੀਂ ਇਕ ਗਾਇਕ ਵੀ ਹੋ, ਗੀਤਕਾਰ ਵੀ ਹੋ, ਤੇ ਸੰਗੀਤਕਾਰ ਵੀ ਹੋ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਤਿੰਨਾਂ ਵਿਚੋਂ ਤੁਸੀਂ ਤਰਜੀਹ ਕਿਸਨੂੰ ਦੇਂਦੇ ਹੋ ?

ਜਵਾਬ—ਮੈਂ ਸਰੋਤਾ ਬਹੁਤ ਵਧੀਆ ਹਾਂ। ਮੈਨੂੰ ਕਲਾਸੀ-ਕਲ ਸੰਗੀਤ, ਗਜ਼ਲਾਂ ਆਦਿ ਬਹੁਤ ਚੰਗੀਆਂ ਲਗਦੀਆਂ ਹਨ। ਮੈਨੂੰ ਗਾਉਣ ਵਿਚ ਏਨਾ ਮਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ ਜਿੰਨਾ ਸੁਨਣ ਵਿਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ।

ਸਵਾਲ—ਕੀ ਆਪਣੇ ਵਲੋਂ ਗਾਏ ਸਾਰੇ ਗੀਤ ਤੁਸੀਂ ਖੁਦ ਹੀ ਲਿਖਦੇ ਹੋ ?

ਜਵਾਬ—ਜਾਂ ਲੋਕ ਗੀਤ ਜਾਂ ਆਪਣੇ ਗੀਤ ਜਾਂ ਸੂਫੀ ਕਲਾਮ ਸਵਾਲ—ਕੋਈ ਐਸਾ ਗੀਤਕਾਰ ਹੈ ਜਿਸਦੇ ਗੀਤ ਗਾਉਣ ਦੀ ਤੁਸੀਂ ਇੱਛਾ ਰਖਦੇ ਹੋ ?

ਗੁਰਦਾਸ ਮਾਨ ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਧਰਮ ਪਤਨੀ

ਜਵਾਬ—ਹਰ ਸ਼ਾਇਰ ਆਪਣੇ ਜਜ਼ਬਾਤਾਂ ਨਾਲ ਖੇਲ ਕੇ ਕੋਈ ਗੀਤ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਸੂਫੀ ਕਲਾਮ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪਸੰਦ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਆਤਮਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਚੇਂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਵਿਚ ਇਸ਼ਕ ਮਿਜਾਜ਼ੀ ਤੋਂ ਇਸ਼ਕ ਹਕੀਕੀ ਤਕ ਪਹੁੰਚਣ ਦੀ ਪੂਰਨਾ ਮਿਲਦੀ ਹੈ।

ਸਵਾਲ—ਕੀ ਤੁਹਾਨੂੰ ਇਸ ਗਲ ਦੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਹੈ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੀ ਮੰਜ਼ਲ ਹਾਸਲ ਕਰ ਲਈ ਹੈ ?

ਜਵਾਬ—ਮੰਜ਼ਲ ਕਦੇ ਵੀ ਬੰਦੇ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ। ਜਿਥੋਂ ਤਕ ਮੇਰੀ ਆਪਣੀ ਸੋਚ ਹੈ, ਸੰਗੀਤ ਦੀ ਕੋਈ ਮੰਜ਼ਲ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਵਿਦਿਆ ਕਦੀ ਖਤਮ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ, ਇਸਲਈ ਅਸੀਂ ਕੀ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਾਵਾਂਗੇ ਕਿ ਸਾਡੀ ਮੰਜ਼ਲ ਕੀ ਹੈ। ਇਹ ਬੰਦੇ ਦੇ ਸਿਰ 'ਤੇ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਕਲਚਰ ਨੂੰ ਮਹਿਫੂਜ਼ ਰਖੇ, ਆਪਣੀ ਤਹਿਜੀਬ ਨੂੰ ਜ਼ਿੰਦਾ ਰਖੇ।

ਸਵਾਲ—ਤੁਸੀਂ ਬਹੁਤ ਕਹਿੰਦੇ ਹੋ ਕਿ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਰਸੇ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲੋ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਇਹ ਮਰ ਜਾਏਗਾ, ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਏਗਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਤੁਸੀਂ ਕੀ ਭਾਵ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹੋ ?

ਜਵਾਬ—ਸਾਡੀ ਸਭਿਅਤਾ—ਏਨੀ ਛੋਟੀ—ਨਹੀਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਬਹੁਤ ਨੀਵੀਆਂ-ਨੀਵੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਸੋਚੀਏ। ਸਾਡੀ-ਫਿਲਾਸਫੀ ਬੜੀ ਭੁੱਧੀ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਸੂਫੀ ਸੰਤਾਂ ਨੇ ਸਭ ਖੋਜਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਖੋਜ ਰਖੀਆਂ ਹਨ। ਸ਼ਾਇਰ ਕੌਮ ਦਾ ਉਸਰੀਆ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਸ਼ਾਇਰ ਗਿਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕੌਮ ਗਿਰਦੀ ਹੈ। ਸ਼ਾਇਰ ਜ਼ਿੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕੌਮ ਬੁਲੰਦ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਕਿਸੇ ਕੌਮ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨਾ ਹੈ ਤਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਸ ਦੇ ਲੋਕ ਗੀਤ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿਉ। ਜਦੋਂ ਤੁਹਾਡਾ ਵਿਰਸਾ ਈ ਖਤਮ ਹੋ ਗਿਆ ਤਾਂ ਬਾਕੀ ਕੀ ਰਹਿ ਗਿਆ। ਜੇ ਸਾਡੀ ਏਨੀ ਉਚੀ ਅਮੀਰ ਸਭਿਅਤਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿਉਂ ਅਸੀਂ ਦੂਜਿਆਂ ਪਿਛੇ ਨਸੇ ਫਿਰੀਏ।

ਦਿਲਜੀਤ ਕੌਰ ਰਾਮ ਮੋਹਨ ਅਤੇ ਗੁਰਦਾਸ ਮਾਨ।

ਉਸ ਨੇ ਸ਼ੀਮਤੀ ਨਿੱਝਰ ਨਾਲ ਧੋਖਾ ਦੇ ਕੇ ਸ਼ਾਦੀ ਕੀਤੀ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ — ਸ਼ੀਮਤੀ ਜਸਬੀਰ ਨਿੱਝਰ ਪੁਰੀ ਸ਼ੀ ਨਿਰਮਲ ਸਿੰਘ ਨਿੱਝਰ ਜੋ ਕਨੇਡਾ ਵਿਚ ਨੌਕਰੀ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਤੇ ਕਨੇਡਾ ਵਸੀ ਹੋਈ ਹੈ ਨੇ ਸ਼ੀ ਡੀ. ਐਸ. ਚੌਠਾ ਸੀਨੀਅਰ ਸਬ ਜੱਜ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਡਾਕਟਰ ਹਰਵੰਤ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ ਜੋ ਈ. ਐਸ. ਆਈ. ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਚ ਨਿਯੁਕਤ ਹੈ, ਵਿਰੁਧ ਕੇਸ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਉਸਨੇ 22-7-79 ਨੂੰ ਕਨੇਡਾ ਵਿਚ ਉਸ ਨਾਲ ਇਹ ਦੱਸ ਕੇ ਵਿਆਹ ਕਰਵਾਇਆ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਕੰਵਾਰਾ ਹੈ ਹਾਲਾਂ ਕਿ ਉਹ ਵਿਆਹਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਚ ਉਸਦੀ ਇਕ ਪਤਨੀ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਦੱਸ ਲਾਇਆ ਸੀ ਡਾ: ਗਿੱਲ ਵਿਚੋਂ ਉਸਦਾ ਇਕ ਲੜਕਾ ਵੀ ਹੈ।

ਡਾ: ਗਿੱਲ ਨੇ ਆਪਣੇ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਵਿਚ ਸ਼ੀਮਤੀ ਨਿੱਝਰ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕਰਵਾਏ ਹੋਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ। ਪਰ ਸ਼ੀਮਤੀ ਨਿੱਝਰ ਨੇ 22 ਮਾਰਚ 84 ਨੂੰ ਕਨੇਡਾ ਤੋਂ ਲਿਆਏ ਸਾਰੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀ ਸਬੂਤ ਆਪਣੇ ਕੇਸ ਦੀ ਹਮਾਇਤ ਵਿਚ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ। ਇਸ ਹਾਲਤ ਡਾ: ਗਿੱਲ ਨੂੰ ਮੰਨਣਾ ਪਿਆ ਕਿ ਉਸਨੇ ਵਿਆਹ ਕਰਵਾਇਆ ਸੀ ਤੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਇਕ ਪੁੱਤਰ ਵੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਨਾਂਮ ਰਵਿੰਦਰਬੀਰ ਸਿੰਘ ਹੈ। ਉਸਨੇ ਇਹ ਵੀ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਵਿਆਹ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਗਲਤ ਤੌਰਾਂ ਉਤੇ ਅਧਾਰਤ ਸੀ।

ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੇ ਗੈਰ-ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਐਲਾਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਤੇ ਨਾਬਾਲਗ ਬੱਚਾ ਉਸਦੀ ਮਾਤਾ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲ ਦਿਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਕਚਹਿਰੀ ਵਿਚ ਭਾਰੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਔਰਤਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ।

ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਘੜੀਆਂ ਪਾਰਸਲ ਵਿਚੋਂ ਫੜੀਆਂ ਗਈਆਂ

ਲੁਧਿਆਣਾ — ਕੇਂਦਰੀ ਕਸਟਮ ਸਟਾਫ ਨੇ ਇਕ ਪਾਰਸਲ ਵਿਚੋਂ 107 ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਘੜੀਆਂ ਫੜੀਆਂ ਜਿਹਨਾਂ ਦੀ ਕੀਮਤ 20,000 ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਵੱਧ ਬਣਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਪਾਰਸਲ ਬੰਬਈ ਤੋਂ ਲੁਧਿਆਣੇ ਦੇ ਆਟੋ ਪਾਰਟਸ ਡੀਲਰ ਦੇ ਨਾਂ ਥੁਕ ਸੀ। ਜਾਂਚ ਜਾਰੀ ਹੈ।

ਉਸ ਨੁਕੀਲੀ ਯਾਦ ਨੇ, ਧੜਕਨ ਧੜਕਨ ਚੁੜਦਾ ਸੀ।
ਦਿਲ ਨੂੰ ਤੋੜਿਆਂ ਵਾਂਗੂੰ, ਕਾਤਰ ਕਾਤਰ ਟੁਕਦਾ ਸੀ ॥

ਫੋਨ :

321-6667

MANN MUSIC VIDEO & PHOTO STUDIO

6512 Main St.(49th Ave.) VANCOUVER, B.C.

Mail Order
Accepted

ਗੁਰਦਾਸ ਮਾਨ ਦੇ ਸ਼ੌਅ ਦੀਆਂ ਟਿਕਟਾਂ ਇਥੋਂ ਖਰੀਦੋ
ਸੇਫ ਡਰਾਈਵਿੰਗ ਗਾਈਡ ਬੁੱਕ ਵੀ ਤੁਹਾਨੂੰ ਇਥੋਂ ਮਿਲ ਸਕਦੀ ਹੈ
ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਭੌਰਾ ਦੇ ਢਾਡੀ ਜੱਬੇ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਵਿਚ ਵਿਸਾਖੀ ਦਾ
ਪ੍ਰਸੰਗ ਟੇਪ ਮਾਨ ਮਿਊਜ਼ਿਕ ਵੀਡੀਓ ਤੇ ਰੀਲੀਜ਼ ਹੋ ਗਈ ਹੈ

5 Minutes
Passport
Service
Available

83 ਨੰਬਰ ਨਵੇਂ ਗਾਣਿਆਂ ਦੀ ਟੇਪ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਮੁਹੰਮਦ ਸਦੀਕ,
ਰਣਜੀਤ ਕੌਰ ਅਤੇ ਸੁਰਿੰਦਰ ਛਿੰਦਾ ਦੀਆਂ ਕਲੀਆਂ ਹਨ

ਵਿਆਹ ਦੀ ਵੀਡੀਓ ਮੁਵੀ ਤੇ ਫੋਟੋ ਖਿਚਵਾਉਣ ਲਈ ਬਾਹਰਲੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹੈ

ਸ਼ੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ—ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿਚ—ਚਾਰ ਜਿਲਦਾਂ ਜਸਵੰਤ ਕੰਵਲ ਦਾ ਨਵਾਂ ਨਾਵਲ — ਮੋੜਾ, ਚਰਚਿਤ 'ਲਹੂ ਦੀ ਲੋਅ', ਮੁਮਲ
ਧਾਰਮਿਕ ਕਿਤਾਬਾਂ - ਸਟੀਕਾਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਪ੍ਰੀਤਮ ਦੇ ਸਾਰੇ ਨਾਵਲ

84 ਨੰਬਰ ਨਵੇਂ ਗਾਣਿਆਂ ਦੀ ਟੇਪ

(ਗੁਲਸ਼ਨ ਕੌਮਲ, ਸੁਰਿੰਦਰ ਛਿੰਦਾ, ਕਰਤਾਰ ਰਮਲਾ,
ਜਗਮੋਹਨ ਕੌਰ ਤੇ ਹੋਰ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਗਾਇਕ)

Rent Exchange or Buy
Guaranteed Clear Print

New Movies :—

Asha Jyoti, All Rounder, Mati Mange Khoon,
Mera Dost Mera Dushman, Kunwari Bahu,

(ਚਲਦਾ)

Producer
Manjit Virdee

ਬਰਾੜ ਇੰਟਰਪਰਾਈਜ਼ਜ਼
ਵੈਨਕੂਵਰ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ

ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਆਵਾਜ਼

ਗੁਰਦਾਸ ਮਾਨ ਐਂਡ ਪਾਰਟੀ

ਮਈ 6, 1984 ਸ਼ਾਮ ਦੇ ਅੱਠ ਵਜੇ
ਕੁਈਨ ਐਲਿਜ਼ਬਿਥ ਥੀਏਟਰ, ਵੈਨਕੂਵਰ
649, CAMBIE, VANCOUVER, B.C.

ਆਪਣੀ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਹੁਸੀਨ ਬਨਾਉਣ ਲਈ ਇਹ ਸ਼ੋਅ ਦੇਖਣਾ ਨਾ ਭੁੱਲਣਾ

ਟਿਕਟ :

\$10

\$15

\$20

MAY 6, 1984

at 8 p.m.

At

Queen

Elizabeth

Theatre

ਗੁਰਦਾਸ ਮਾਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਫ਼ਿਲਮਾਂ ਵਿਚ ਹੀਰੋ ਤੇ ਗਾਇਕ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਆਇਆ ਹੈ — ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ
'ਦਿਲ ਦਾ ਮਾਮਲਾ', 'ਪੂਰਨਮਾਸ਼ੀ', 'ਮਿਰਜ਼ਾ ਸਾਹਿਬਾਂ' ਤੇ ਲੌਂਗ ਦਾ ਲਿਸ਼ਕਾਰਾ
ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ ।

ਗੁਰਦਾਸ ਮਾਨ ਦੀ ਮਨਜੀਤ ਮਾਨ, ਗੁਰਪੰਥ ਮਾਨ (ਮੰਡੋਲੀਅਨ), ਰਾਜਨ ਕੁਮਾਰ (ਕਾਮੇਡੀਅਨ), ਧਰਮ ਪਾਲ
ਪਾਰਟੀ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ : (ਆਰਗਨ ਕੌਰਡੀਅਨ), ਜੇਤੰਦਰ ਦੱਤ (ਗਾਇਕ), ਜਸਵੰਤ ਭੋਲਾ (ਢੋਲਕ), ਗੁਰਮੀਤ, ਮਨਜੀਤ
(ਗਿਟਾਰ)

ਟਿਕਟਾਂ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸਟੋਰਾਂ ਤੋਂ ਮਿਲ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ

Mann Music & Video

6512 Main St. Vancouver, B.C.

Ph. 321-6667

Main Food Centre

6681, Main St. Vancouver, B.C.

Ph. 324-4185

Toor Spices & Foods

6669, Fraser St., Vancouver, B.C.

Ph. 324-3432

Gill Foods Ltd.

4 - 9305, 120 St., Surrey, B.C.

Ph. 588-6216

Bhagat Enterprises

Clearbrook Road, Clearbrook, B.C. Victoria Dr. Vancouver, B.C.

Goyal Videos

4160, Fraser St. Vancouver, B.C.

Ph. 873-8308

Bhagat Enterprises - Clearbrook
Payal Sarees — Surrey

Ambika Foods

5125, Victoria Dr., Vancouver, B.C.

Ph. 327-0295

Indo-Fiji Foods

Victoria Dr. Vancouver, B.C.

More Information :

Naib S. Brar 321-2911